

Regional handlingsplan för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020

Länsstyrelsen i Norrbottens län

Uppdaterad inför 2021 den 2021-02-02

Godkänd av Jordbruksverket den 2021-03-05

Träder i kraft den 2021-03-01

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska
havs- och fiskerifonden

Titel	Regional handlingsplan för Landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020, Norrbottens län
Författare	Landsbygdsenheten
Kontaktperson:	Sara Borgström, Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 Luleå. Telefon: 010-225 50 00, fax: 0920-22 84 11, e-post: norrbotten@lansstyrelsen.se
internet	www.lansstyrelsen.se/norrbotten
Foton i rapporten	Länsstyrelsen i Norrbotten

Sammanfattning

Norrbottens regionala handlingsplan för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet är ett regionalt styrdokument som visar hur Länsstyrelsen kommer att arbeta med programmen på länsnivå. Av handlingsplanen framgår åtgärder och prioriteringar inom de båda programmen.

Landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet syftar till att, tillsammans med övriga strukturfondsprogram, bidra till målen i strategin för Europa 2020 och en smart och hållbar tillväxt för alla. De övergripande målen för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet handlar om att stärka konkurrenskraften inom jordbruk och fiskerinäring, att främja en hållbar förvaltning av naturresurser, att främja sysselsättning och en balanserad territoriell utveckling i landsbygdsområden.

Prioriteringarna i den regionala handlingsplanen syftar i första hand till att pengarna ska gå dit de verkligen gör skillnad. Investeringar och projekt som tydligt kan visa på en märkbar förbättring i konkurrenskraft för företagen, som skapar nya arbetstillfällen, som har en märkbar positiv effekt på miljön eller livskvaliteten i bygden kommer att prioriteras. Både när det gäller investeringar och projekt ska jämställdhetsperspektivet finnas med i planeringen – det kan till exempel handla om hur man arbetar för att nå en jämn könsfördelning eller anpassar en investering så att den är lämplig för både kvinnor och män. Vi ställer höga krav på kvalitet i de ansökningar som kommer in, på sökandes genomförandekapacitet och på resultaten.

Handlingsplanen har tagits fram tillsammans med företrädare för landsbygdens organisationer i länet, samt i samverkan med programansvariga för övriga strukturfonder. Som grund för arbetet har SWOT-analyser gjorts med bäring på landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Innehållsförteckning	4
1. Syfte och bakgrund	7
2. EU:s mål styr innehållet i programmen	7
2.1. Landsbygdsprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020	8
2.2. Havs- och fiskeriprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020	9
2.3. Åtgärder och prioriteringar i landsbygdsprogrammet	10
2.4. Åtgärder och prioriteringar i havs- och fiskeriprogrammet	16
3. Partnerskapet	19
3.1. Övergripande mål och syfte	19
3.2. Det regionala landsbygdsrådet	19
3.3. Partnerskapets roll under programmets olika faser	20
4. Gemensamt för prioriteringar, urvalskriterier, mål och hantering av beslut i landsbygdsprogrammet	23
4.1. Urvalskriterier	23
4.2. Indikatorer och målvärden	24
4.3. Beslutsomgångar och utlysningar	25
5. (Åtgärd 1 och 2) Kompetensutveckling och rådgivning	27
5.1. Stöd till kompetensutveckling och rådgivning inom miljö och klimat (delåtgärderna 1.1, 1.2 och 2.1 inom fokusområdena 4abc och 5cd)	27
5.2. Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb (delåtgärderna 1.1, 1.2 och 2.1 inom fokusområde 6a)	38
5.3. Stöd till rådgivning för kommersiell service (delåtgärd 2.1, inom fokusområde 6b)	45
6. (Åtgärd 4) Investeringar inom jordbruk, trädgård och rennäring	51
6.1. Investeringsstöd för ökad konkurrenskraft inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringsföretag (delåtgärd 4.1 fokusområde 2a)	51
6.2. Investeringsstöd för energieffektivisering samt energigrödor inom jordbruks- och trädgårdsföretag (delåtgärd 4.1 fokusområde 5bc)	60
6.3. Investeringsstöd för att minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak inom jordbruks- och trädgårdsföretag (delåtgärd 4.1 fokusområde 5d)	67
6.4. Förädlingsstöd för kort livsmedelskedja och lokala marknader (delåtgärd 4.2 fokusområde 3a)	72
6.5. Förädlingsstöd för att skapa nya jobb (delåtgärd 4.2 fokusområde 6a)	79
7. (Delåtgärd 4.4 och 7.6) Miljöinvesteringar	86
7.1. Stöd till stängsel mot rovdjur (delåtgärd 4.4 fokusområde 4a)	86

7.2.	Engångsröjning av betesmark (delåtgärd 4.4 fokusområde 4abc)	91
7.3.	Miljöinvestering – förbättrad vattenkvalitet (delåtgärd 7.6, fokusområde 4abc)	96
7.4.	Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald (delåtgärd 7.6, fokusområde 4abc)	101
7.5.	Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet (delåtgärd 7.6, fokusområde 4abc)	106
7.6.	Anlägga tvästegsdiken (delåtgärd 7.6, fokusområde 4abc)	111
7.7.	Reglerbar dränering (delåtgärd 4.4 fokusområde 4abc)	115
8.	(Åtgärd 6) Jordbruks- och affärsutveckling	116
8.1.	Startstöd (delåtgärd 6.1 fokusområde 2b)	116
8.2.	Investeringsstöd till förnybar energi (delåtgärd 6.4 fokusområde 5c)	122
8.3.	Investeringsstöd till gödselbaserad biogas (delåtgärd 6.4 fokusområde 5d)	128
8.4.	Investeringsstöd för att skapa nya jobb (delåtgärd 6.4 fokusområde 6a)	133
9.	(Åtgärd 7) Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd	140
9.1.	Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (delåtgärd 7.2 fokusområde 6b)	140
9.2.	Stöd till bredband (delåtgärd 7.3 fokusområde 6c)	145
9.3.	Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (delåtgärd 7.4 fokusområde 6b)	151
9.4.	Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt för turistinformation (delåtgärd 7.5 fokusområde 6b)	159
9.5.	Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö (delåtgärd 7.6 fokusområde 6b)	166
10.	(Åtgärd 16) Samarbete	175
10.1.	Stöd till samarbeten för att skapa nya jobb (delåtgärderna 16.2 och 16.9 inom fokusområde 6.a)	175
10.2.	Stöd till samarbeten mellan aktörer inom jordbruk samt inom livsmedelskedjan (delåtgärder 16.4 inom fokusområde 3.a)	183
11.	Kommunikation	189
11.1.	Kommunikationsplan	189
12.	Arbete med andra mål och lokal utveckling	197
12.1.	Synergier med fonder och planer som ska bidra till samma mål	197
12.2.	Arbete med lokal utveckling	203
13.	Revidering av handlingsplan	203
14.	Bilagor	204
14.1.	Bilaga 1: SWOT-analys och identifiering av regionala behov	204
14.2.	Bilaga 2: Budget och mål	205

14.3.	Bilaga 3: Stödprocent för bredband.	210
14.4.	Bilaga 4 Miljö	212

1. Syfte och bakgrund

Den regionala handlingsplanen för landsbygdsprogrammet ska användas för att styra vårt arbete med prioritering och urval av ansökningar samt partnerskap, kommunikation och samordning med andra fonder samt annan regional och lokal utveckling.

Stöden till landsbygdsutveckling som finns i landsbygdsprogrammet regleras i första hand genom EU-förordningen^[1], landsbygdsförordningen^[2] och forskriften om företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar^[3]. Handlingsplanen är ett komplement till dessa bestämmelser och används för att vi ska kunna anpassa våra prioriteringar efter våra förutsättningar. I den regionala handlingsplanen ingår också att ange sådana uppgifter som vi har beslutat om för vissa stöd, som högsta stödbelopp, stödnivå och regionala urvalskriterier.

Det är Jordbruksverket som godkänner handlingsplanen. Jordbruksverket är förvaltande myndighet för landsbygdsprogrammet.

Den regionala handlingsplanen gäller även för havs- och fiskeriprogrammet. Men vi gör inte några egna prioriteringar för havs- och fiskeriprogrammet i handlingsplanen. Stöden i havs- och fiskeriprogrammet regleras i första hand genom EU-förordningen^[4], fiskeförordningen^[5] samt forskriften om företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar. För havs- och fiskeriprogrammet finns en nationell handlingsplan.

När vi fattar ett beslut om stöd, ska den senast godkända handlingsplanen ligga till grund för beslutet.

2. EU:s mål styr innehållet i programmen

Alla landsbygdsprogrammets och havs- och fiskeriprogrammets prioriteringar bidrar till EU:s övergripande mål, EU 2020. EU 2020 är EU:s tillväxtstrategi för en smart och hållbar ekonomi med hög sysselsättning, god produktivitet och stor social sammanhållning.

I Sverige ska landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet, de regionala strukturfondsprogrammen och socialfondsprogrammet gemensamt bidra till de

^[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005

^[2] Förordning (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder

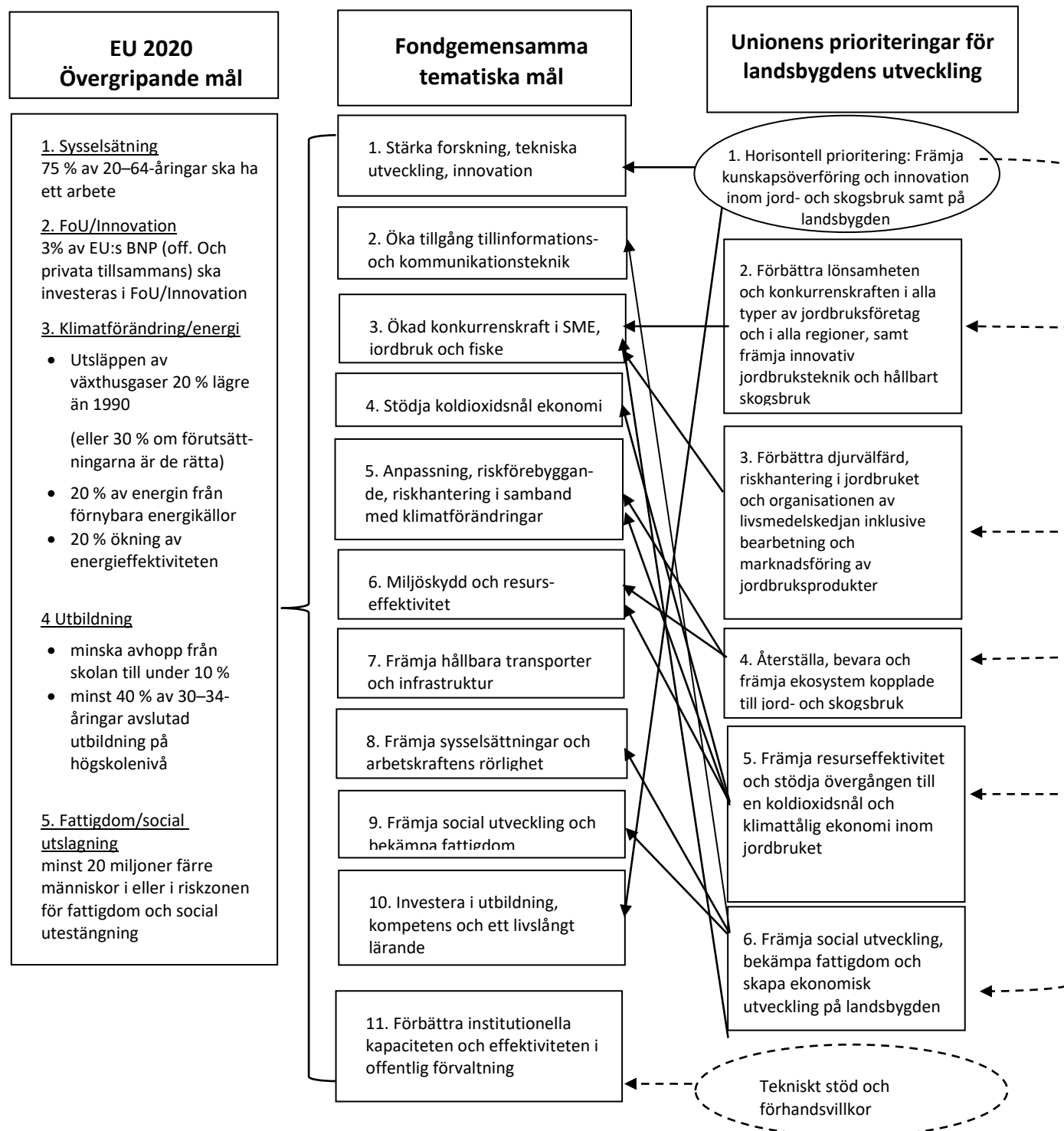
^[3] Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2016:19) om företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar samt stöd för lokalt ledd utveckling

^[4] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2328/2003, (EG) nr 861/2006, (EG) nr 1198/2006, och (EG) nr 791/2007 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1255/2011

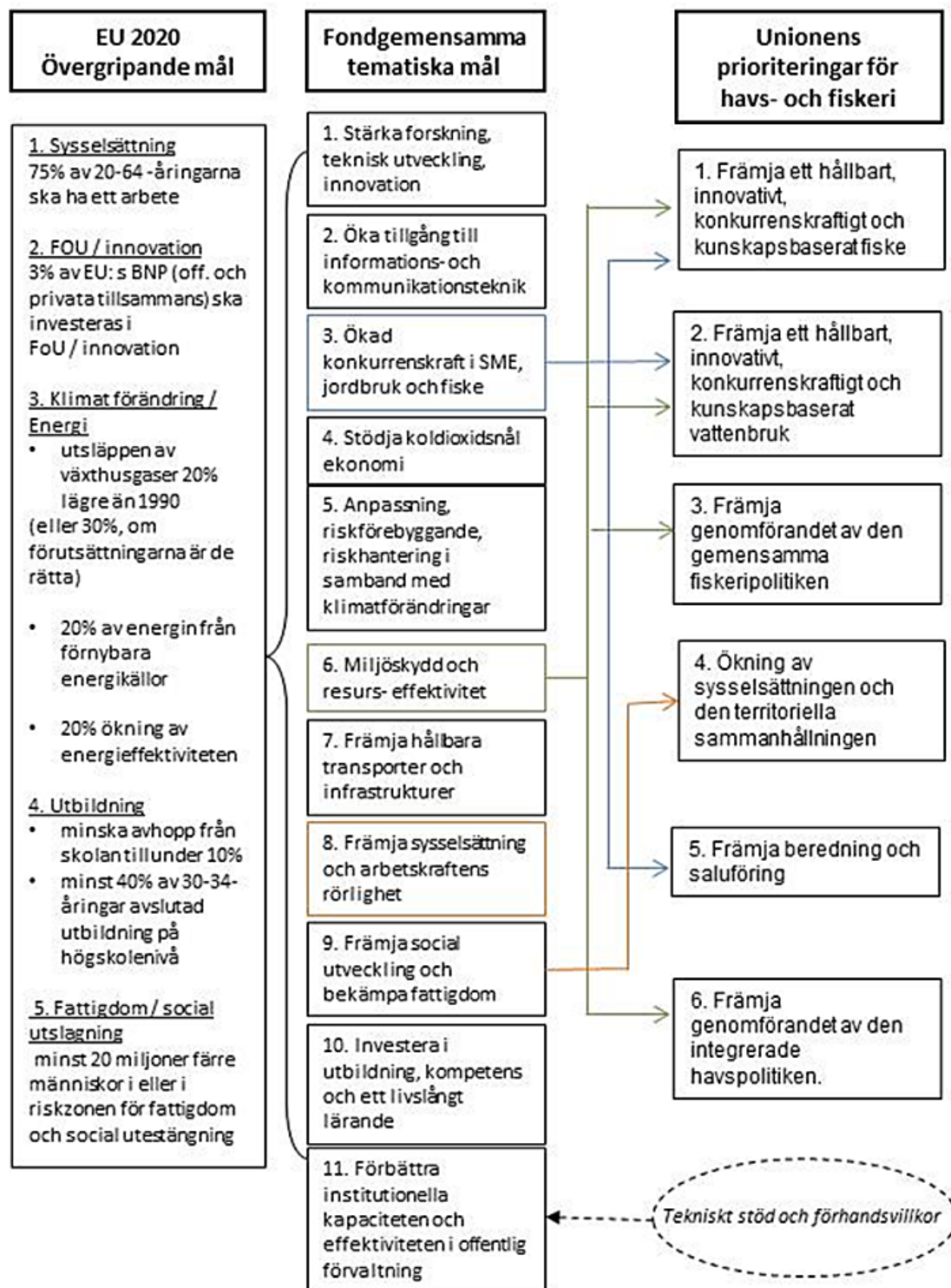
^[5] Förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen

fondgemensamma tematiska målen, se bilderna nedan. Dessa mål bidrar i sin tur alla till EU 2020.

2.1. Landsbygdsprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020

2.2. Havs- och fiskeriprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020

2.3. **Åtgärder och prioriteringar i landsbygdsprogrammet**

Det svenska landsbygdsprogrammet är uppdelat i sex prioriterade områden och 15 mer detaljerade fokusområden. Regeringen har beslutat hur programmets pengar ska fördelas på fokusområden och delåtgärder. Fokusområdena 1 abc ska genomsyra samtliga åtgärder och finns därför inte med i tabellen "landsbygdsprogrammet 2014-2020". 1 abc handlar om kunskapsöverföring och innovation.

Följande prioriteringar och fokusområden används inom det svenska landsbygdsprogrammet:

1. Främja kunskapsöverföring och innovation inom jord- och skogsbruk samt på landsbygden
 - a) främja innovation, samarbete och kompetensutveckling på landsbygden
 - b) stärka banden mellan jordbruk och livsmedelsproduktion samt forskning och innovation, även i syfte att utveckla miljöledning och miljökvalitet
 - c) främja livslångt lärande och yrkesutbildning inom jord- och skogsbruk.
2. Förbättra lönsamheten och konkurrenskraften i alla typer av jordbruksföretag och i alla regioner, samt främja innovativ jordbruksteknik och hållbart skogsbruk
 - a) konkurrenskraft, omstrukturering, diversifiering inom jordbruk, trädgård, rennärning och skog
 - b) underlätta för unga med rätt kompetens att starta företag inom jordbruk-, trädgård- samt rennärning.
3. Förbättra djurvelfärd och organisationen av livsmedelskedjan, inklusive bearbetning och marknadsföring av jordbruksprodukter
 - a) förbättra konkurrenskraften genom kort livsmedelskedja samt bättre djurvelfärd.
4. Återställa, bevara och främja ekosystem kopplade till jord- och skogsbruk
 - a) återställa, bevara och förbättra den biologiska mångfalden
 - b) förbättra vattenförvaltningen och hanteringen av gödsel- och växtskyddsmedel
 - c) förebygga markerosion och förbättra markskötseln.
5. Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi inom jordbruket
 - b) effektivisera energianvändningen inom jordbruket
Gränsdragningen mellan fokusområdena 5b och 5c är ofta svår att göra, varför dessa insatser av förenklingsskäl hanteras under fokusområde 5c, på så sätt kan en resursmässig splittring på flera fokusområden undvikas(från programmet).
 - c) främja tillgången till och användningen av energi från förnybara källor och andra förnybara biologiska resurser som inte är avsedda till livsmedel
 - d) minska utsläpp av växthusgaser och ammoniak.
6. Främja social utveckling och skapa ekonomisk utveckling på landsbygden
 - a) främja diversifiering, skapande och utveckling av nya små företag och arbetstillfällen
 - b) främja lokal utveckling på landsbygden
 - c) anläggning och projektering av passiv bredbandsstruktur.

Här ser du de åtgärder som finns i landsbygdsprogrammet och hur dessa ska bidra till olika fokusområden. I handlingsplanen kapitel 5-10 finns de åtgärder som Länsstyrelsen handlägger. Jordbruksverket, Samtinget, Skogsstyrelsen och Tillväxtverket är andra myndigheter som handlägger stöd och ersättningar i landsbygdsprogrammet.

Landsbygdsprogrammet 2014-2020

Kod för åtgärd och delåtgärd

Fokusområde

		2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
		Konkurrenskraft och lönsamhet	Unga	Lokala marknader, kort livsmedelskedja och djurvälstånd	Miljö i jordbruket	Energieffektivisering och förnybar energi	Minska utsläpp av växthusgaser och ammoniak	Nya jobb och diversifiering	Lokal utveckling	Bredband
1	Kompetensutveckling	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
1.1	Stöd till kompetensutveckling	x		x	x			x	x	
1.2	Stöd till demonstrationer och information	x		x	x			x	x	
2	Rådgivning	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
2.1	Stöd till rådgivningstjänster	x		x	x			x	x	
2.2	Stöd till fortbildning av rådgivare	x		x	x			x		
4	Investeringar till jordbruk, trädgård och rennäring	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
4.1	Investeringsstöd inom jordbruk, trädgård och rennäring	x				x	x			
4.2	Förädlingsstöd			x				x		
4.4	Miljöinvesteringar									
4.4	Stängsel mot rovdjur				x					
4.4	Engångsröjning av betesmark				x					
4.4	Reglerbar dränering				x					
6	Jordbruks- och affärsutveckling	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c

6.1	Startstöd		x							
6.4	Investeringsstöd för jobb och klimat					x	x	x		
7	Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
7.2	Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur								x	
7.3	Stöd till bredband									x
7.4	Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden								x	
7.5	Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt för turistinformation								x	
7.6	Stöd till utveckling av natur och kulturmiljö								x	
7.6	Miljöinvestering - förbättrad vattenkvalitet				x					
7.6	Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald				x					
7.6	Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet				x					
7.6	Anlägga tvåstegsdiken				x					
7.6	Återskapa och restaurera kulturmiljöer i renskötselområdet				x					

8	Stöd för miljöåtgärder i skogen	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
8.4	Stöd till återställande av skadad skog				X					
8.5	Stöd för att bevara och utveckla skogens miljövärden				X					
10	Miljö- och klimatvänligt jordbruk	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
10.1	Miljöersättningar				x					
	Betesmarker och slåtterängar				x					
	Komplement - lieslätter				x					
	Komplement - Efterbete				x					
	Komplement - Höhantering				x					
	Komplement - Lövtäkt				x					
	Komplement - Bränning				x					
	Komplement - Svårtillgängliga platser				x					
	Fäbodan				x					
	Restaurering av betesmarker och slåtterängar				x					
	Vallodling				x					
	Skötsel av våtmarker och dammar				x					
	Minskat kväveläckage				x					
	Skyddszoner				x					
	Hotade husdjursraser				x					
10.2	Projektstöd till Lantrasföreningar				x					
11	Ekologisk produktion	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
11.1	Omställning till ekologisk produktion				x					
11.2	Ersättning för ekologisk produktion				x					
13	Kompensationsstöd	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
	Kompensationsstöd				x					

2.3.1. Landsbygdsprogrammets landsbygdsdefinition

Landsbyggsdefinitionen i landsbygdsprogrammet består av fyra huvuddelar; jordbruksföretag, mindre tätorter, regionala undantag samt särskild definition för lokalt ledd utveckling. Under vissa omständigheter kan enskilda åtgärder tillämpa en annan definition.

Ingen geografisk avgränsning kommer att tillämpas för de insatser som har anknytning till jordbruksföretag, jordbruksverksamhet, skogsbruksverksamhet, målen för miljö- och klimatvänligt jordbruk eller för investeringar i bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter även om stödmottagaren är lokaliserad i en tätort.

För övriga åtgärder, delåtgärder eller typer av insatser med undantag för lokalt ledd utveckling, definieras landsbygd som områden utanför tätorter med mer än 3 000 invånare enligt SCBs befolkningsstatistik för år 2015. I de fall där stödmottagaren (projektägaren) är lokaliserad till en tätort med fler än 3 000 invånare ska projektets mervärde och nytta direkt tillfalla landsbygdsområdet. Insatser ska kunna genomföras även i större tätorter om projektet tillför mervärden till landsbygdsområden.

Förekomsten av tätorter i ett annars glest befolkat område kan vara viktiga stödjepunkter i genomförandet av programmet. Av denna anledning bör berörda myndigheter som handlägger stöd som riktas till de län där befolkningstätheten är lägre än medelvärdet för riket (22,9 invånare per kvadratkilometer) ges möjlighet att nyansera och utveckla den ovan bestämda huvudregeln. Detta kan göras genom att större tätorter räknas in i tillämpningsområdet för dessa län.

2.3.2. Norrbottens landsbygdsdefinition

I Norrbottens län kommer programmets landsbygdsdefinition att gälla så som den beskrivs ovan. De orter som har fler än 3000 innevånare finns listade på www.lansstyrelsen.se/norrboten, sök på omland. Här finner du även kartmaterial för exakt avgränsning. Tätortsavgränsningen finns på hemsidan presenterad under respektive stöd där den är aktuell.

2.3.3. Länsstyrelsens definition på fäbod

I Norrbottens län finns inga godkända fäbodar för miljöersättningen fäbod.

2.4. **Åtgärder och prioriteringar i havs- och fiskeriprogrammet**

Det svenska havs- och fiskeriprogrammet är uppdelat i 6 prioriterade områden och 16 fokusområden. Följande prioriteringar och fokusområden finns inom programmet.

1. Främja ett miljömässigt hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat fiske genom att sträva efter följande specifika mål:
 - a. minskad påverkan av havsmiljön, bland annat genom att oönskade fångster så långt som möjligt undviks och minskas
 - b. skyddad och återställd biologisk mångfald i vattenmiljöer och i de akvatiska ekosystemen
 - c. säkerställd balans mellan fiskekapaciteten och tillgängliga fiskemöjligheter
 - d. ökad konkurrenskraft och lönsamhet för företag inom fisket, bland annat för det småskaliga kustfisket, samt förbättrade säkerhets- och arbetsförhållanden
 - e. stärkt teknisk utveckling och innovation, här ingår ökad energieffektivitet och kunskapsöverföring
 - f. utvecklad yrkesutbildning, nya yrkeskunskaper och livslångt lärande.
2. Främja ett miljömässigt hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat vattenbruk genom att sträva efter följande specifika mål:
 - a. stärkt teknisk utveckling, innovation och kunskapsöverföring
 - b. stärkt konkurrenskraft och ökad lönsamhet för vattenbruket, här ingår förbättrad säkerhet och förbättrade arbetsförhållanden, särskilt för små och medelstora företag
 - c. skyddad och återställd biologisk mångfalden i vattenmiljöer samt förbättrade ekosystem som är anslutna till vattenbruket samt främja ett resurseffektivt vattenbruk
 - d. ett vattenbruk som kan säkerställa en hög nivå av miljöskydd, främja djurhälsa och välbefinnande samt folkhälsa och allmän säkerhet
 - e. utvecklad yrkesutbildning, nya yrkeskunskaper och livslångt lärande.
3. Främja genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken genom att sträva efter följande specifika mål:
 - a. förbättrade vetenskapliga rön som fler kan ta del av samt förbättrad insamling och hantering av data
 - b. bättre övervakning, kontroll och tillsyn, förbättrad institutionell kapacitet och en effektiv offentlig förvaltning utan att den administrativa bördan ökar.
4. Öka sysselsättningen och den territoriella sammanhållningen genom att sträva efter följande specifika mål:
 - a. ekonomisk tillväxt
 - b. social delaktighet
 - c. ökad sysselsättning genom att fler går att anställa och arbetskraftsrörligheten i de kust- och inlandssamhällen som är beroende av fiske och vattenbruk ökar, här ingår diversifiering av verksamheten inom fisket och inom andra sektorer av den maritima ekonomin.
5. Främja saluföring och beredning genom att sträva efter följande specifika mål:
 - a. bättre organisation av marknaderna för fiskeri- och vattenbruksprodukter
 - b. fler investeringar i berednings- och saluföringssektorerna.

6. Främja genomförandet av den integrerade havspolitikken.

Här ser du de åtgärder som finns i havs- och fiskeriprogrammet och hur dessa ska bidra till de olika fokusområdena.

Artikel ¹	Specifikt mål	Åtgärd
38, 44.1c	1a	Investeringar inom fiske
37	1a	Utveckling av bevarandeåtgärder och regionalt samarbete
39, 44.1c	1a	Nya tekniska lösningar inom fiske
39, 44.1c	1a	Nya former av förvaltning och organisation inom fiske
40.1a	1a	Samla in förlorade fiskeredskap eller marint skräp
40.1b, c, i, 44.6a-b	1b	Bevarandeprojekt för att återställa akvatisk mångfald
40.1d-g, 44.6a	1b	Bevarandeprojekt för skyddade områden
36	1c	System för tilldelning av fiskemöjligheter
42, 44.1e	1d	Investeringar som höjer kvalitet och mervärde på vildfångad fisk
43.1, 44.1f	1d	Fiskehamnar, landningsplatser och auktionshallar - förbättrad infrastruktur
43.2	1a	Fiskehamnar, landningsplatser och auktionshallar - anpassning till landningsskyldigheten
30, 44.4	1d	Diversifiering inom fiske
26, 44.3	1e	Utveckling av produkter och processer inom fiske
28, 44.3	1e	Partnerskap mellan forskare och fiskare
29.1-2, 44.1a	1f	Kompetensutveckling och informationsinsatser inom fiske
47	2a	Innovationsprojekt inom vattenbruk
48.1a, d, g-h	2b	Produktiva investeringar i vattenbruk
48.1e, j	2c	Miljöinvesteringar i vattenbruk
52	2b	Startstöd för hållbara vattenbruksföretag
51.1a	2c	Kommunal planering av vattenbruk
56.1a-b	2d	Djurs hälsa och välbefinnande
50	2e	Kompetensutveckling och informationsinsatser inom vattenbruk

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden

77	3a	Datainsamling
76	3b	Kontroll och tillsyn av fiske -stöd till ansvarsmyndigheter
76	3b	Kontroll och tillsyn av fiske - stöd till privata aktörer
63	4	Genomförande av lokala utvecklingsstrategier – lokalt ledd utveckling
64	4	Samarbetsåtgärder – lokalt ledd utveckling
62.1a	4	Förberedande stöd – lokalt ledd utveckling
62.1d	4	Löpande kostnader och ledning – lokalt ledd utveckling
68.1a	5a	Bilda producent- eller branschorganisationer
68.1b-e	5a	Saluföringsåtgärder
66	5a	Produktions- och saluföringsplaner
69.1c-d,f	5b	Beredning av fiskeri- och vattenbruksprodukter
80.1b	6a	Skydd av havsmiljön
80.1c	6a	Öka kunskapen om havsmiljön

Det är Jordbruksverket, Länsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten som handlägger de olika åtgärderna. Följande åtgärder handlägger Länsstyrelsen:

- investeringar inom fiske
- investeringar som höjer kvalitet och mervärde på vildfångad fisk
- fiskehamnar, landningsplatser och auktionshallar - förbättrad infrastruktur
- fiskehamnar, landningsplatser och auktionshallar - anpassning till landningsskyldigheten
- diversifiering inom fiske
- produktiva investeringar i vattenbruk
- miljöinvesteringar i vattenbruk
- startstöd för hållbara vattenbruksföretag
- beredning av fiskeri- och vattenbruksprodukter

Det finns mer information om respektive åtgärd i den nationella handlingsplanen för havs- och fiskeriprogrammet. Här finns också information om budget. Handlingsplanen kommer att finnas på Jordbruksverkets webbplats.

3. Partnerskapet

I Länsstyrelsens uppdrag att utarbeta regionala SWOT-analyser och en regional handlingsplan för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet ingår att Länsstyrelsen ska sörja för att det bildas partnerskap för det regionala genomförandet. Partnerskapet ska enligt uppdraget bestå av representanter för näringslivet, ideella och offentliga organisationer samt aktörer som har ansvar för att samordna tillväxtarbetet i respektive län och aktörer som ansvarar för regional- och socialfondsprogrammen. Partnerskapet ska delta i utformningen av handlingsplanen, i genomförandet av programmen samt vid uppföljning och revidering av handlingsplanen.

3.1. Övergripande mål och syfte

Det övergripande målet är att partnerskapen i Norrbottens län ska bidra till en smart och hållbar tillväxt och utveckling i hela länet. Länets regionala landsbygdsråd arbetar tillsammans med Länsstyrelsen för att utforma och genomföra den regionala handlingsplanen för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet samt för att bidra till målen för programmen. Samarbetet inom partnerskapet pågår under hela programperioden 2014-2020 och ska behandla frågor som berör programmens olika delar – förberedelse och framtagande av regional handlingsplan, genomförande och utvärdering av planen samt årlig uppdatering av planen. Partnerskapets mål uppnås genom aktivt deltagande och löpande kunskapsutbyte.

3.2. Det regionala landsbygdsrådet

För att identifiera viktiga områden för länets landsbygdsutveckling med kopplingar till landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet och att samla en bred kompetens inom viktiga frågor kopplade till landsbygdsutveckling har Länsstyrelsen bildat ett partnerskap som vi kallar för *regionalt landsbygdsråd*.

Nedanstående aktörer har identifierats för att ingå i det regionala landsbygdsrådet:

- ALMI
- Coompanion
- Företagarna
- Hela Sverige ska leva
- Hushållningssällskapet
- Kommunförbundet
- Lokalt ledd utveckling, representanter från länets LLU-områden
- LRF
- Luleå Tekniska Universitet
- Länsstyrelsen i Norrbottens län
- Naturskyddsföreningen
- Norrbottens kustfiskarförbund
- Norrbottens läns landsting
- Sametinget
- Norrbottens Idrottsförbund
- Skogsstyrelsen

- Sparbanken Nord
- Sportfiskarna
- Swedish Lapland.

Frågor som rör ungdomar, jämställdhet, integration, funktionshindrade samt miljö och klimat ska vara ett genomgående tema i både det interna arbetet likväl som i det regionala landsbygdsrådet och i dess undergrupperingar (fokusgrupper, se nedan). Genom att ta hjälp av den expertis som finns inom Länsstyrelsen är målet att dessa frågor blir ett naturligt inslag i de löpande diskussionerna.

Bland partnerskapets aktörer ingår företrädare för jämställdhetsfrågor. För att åstadkomma en jämn könsfördelning i partnerskapet ombeds varje organisation att nominera en kvinna och en man till rådet. Jämställdhetsperspektivet i partnerskapet säkerställs även med hjälp av Länsstyrelsens särskilt sakkunnig i jämställdhet som vid behov bistår partnerskapet med kunskap och expertis inom området. Personalen på Länsstyrelsen som jobbar med partnerskapet och handlingsplanen utbildas också inom jämställdhetsintegrering.

När det gäller vattenbruket så finns det ingen regional vattenbruksorganisation eller liknande. Däremot ingår Hushållningssällskapet, som är länets största aktör inom vattenbruket, i landsbygdsrådet.

Det regionala landsbygdsrådet kan vid behov sammankalla till tematiska *fokusgrupper* inom till exempel områden som rör innovation och utveckling, företagande, besöksnäring, jordbruk och livsmedel, energi, lokal utveckling, service eller mångfald. Fokusgruppernas syfte är att bidra med expertis inom ett visst område och de kan vara av mer eller mindre tillfällig karaktär.

Det regionala landsbygdsrådets roll i de olika faserna av programgenomförandet beskrivs i kommande avsnitt.

3.3. **Partnerskapets roll under programmets olika faser**

Det regionala landsbygdsrådet har följande övergripande uppdrag och ansvarsområden:

- omvärldsbevakare – utgör basen för det kunskapsunderlag som krävs för att anpassa den regionala handlingsplanen mot länets behov och möjligheter
- utbyte av kunskap och erfarenheter kring utvecklingen i länet inom olika områden
- sprida information om landsbygdsprogrammets och havs- och fiskeriprogrammets möjligheter i sina nätverk
- bidra med synpunkter på den regionala handlingsplanen och programmets genomförande på regional nivå
- bidra med en viss arbetsinsats, till exempel att ta fram faktaunderlag inom arbetsområdet, att sammanställa information/synpunkter från den egna organisation eller dess nätverk eller att medverka i fokusgrupper
- bidra till att landsbygdsrådets arbete och programmets genomförande präglas av ett jämställdhetsperspektiv.

Det är viktigt att varje deltagare i det regionala landsbygdsrådet har ett tydligt mandat från sin organisation att föra organisationens talan i de frågor som behandlas i partnerskapet.

3.3.1. Införandefasen – förberedelse av programmen och framtagande av regional handlingsplan

Landsbygdsrådet har under programframtagandet bestått av representanter från Företagarna, Hela Sverige ska leva, Hushållningssällskapet, Kommunförbundet, Leader, LRF, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Norrbottens läns landsting, Sametinget och Skogsstyrelsen. Ett särskilt partnerskapet för fiskerifrågor har bestått av representanter för Norrbotten Kustfiskarförbund, Hushållningssällskapet, fiskeområdet Tornedalen - Haparanda skärgård samt Sportfiskarna. I arbetet har också Länsstyrelsen sakkunniga i jämställdhetsfrågor samt integrationsansvariga involverats.

Det regionala landsbygdsrådets roll vid förberedelsen av programmen och framtagandet av den regionala handlingsplanen är:

- bidra med kunskapsunderlag till SWOT-analys
- förmedla behov och identifiera möjligheter med kopplingar till landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet inom sina respektive expertisområden och från sina organisationer och nätverk
- förmedla information om landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet inom den egna organisationen och i sina nätverk – möjligheter i programmen, programmens mål med mera
- lämna förslag på prioriteringar, urvalskriterier, beslutsomgångar med mera
- komma med förslag på områden att fördjupa sig i, exempelvis genom fokusgrupper, samt medverka i detta arbete
- komma med förslag på utformningen av framtida partnerskap.

3.3.2. Genomförandefasen – genomförande av programmet, utvärdering och revidering av handlingsplanen

Landsbygdsrådet består under genomförandefasen av ett partnerskap, gemensamt för både landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet. Vilka organisationer som ingår framgår av avsnitt 3.2.

Det regionala landsbygdsrådets roll vid genomförandet av den regionala handlingsplanen är:

- informeras om programmets genomförande till exempel rörande ansökningstryck, budgetutnyttjande, måluppfyllelse, handläggningstider och urvalsprocessen
- förmedla behov och identifiera möjligheter med kopplingar till landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet inom sina respektive expertisområden och från sina organisationer och nätverk
- delta vid en årlig utvärdering och översyn av den regionala handlingsplanen och lämna förslag på justeringar av prioriteringar, urvalskriterier, beslutsomgångar med mera
- lämna förslag på riktade insatser, till exempel teman för utlysningar
- förmedla information om landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet inom den egna organisationen och i sina nätverk – möjligheter i programmen, programmens mål, resultat, utlysningar med mera
- bidra till att mobilisera kommuner, föreningar, företag och eldsjälar

- komma med förslag på områden att fördjupa sig i, exempelvis genom fokusgrupper, samt medverka i detta arbete.

3.3.3. Slutfasen – uppföljning, utvärdering och lärdomar inför kommande programperiod

Samma organisationer som deltagit under genomförandefasen kommer att ingå i det regionala landsbygdsrådet under slutfasen.

Det regionala landsbygdsrådets roll vid utvärdering och revidering av den regionala handlingsplanen är:

- informeras om programmets utfall till exempel rörande budgetutnyttjande och måluppfyllelse
- informeras om resultatet av externa utvärderingar
- bistå vid utvärdering av programmet på regional nivå utifrån sina expertisområden
- förmedla information om utfallet av landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet inom den egna organisationen och i sina nätverk
- sprida goda exempel på insatser som genomförts inom programmet.

4. Gemensamt för prioriteringar, urvalskriterier, mål och hantering av beslut i landsbygdsprogrammet

Alla stöd i landsbygdsprogrammet ska bidra till EU:s prioriteringar i programmet. I kapitel 5 till och med 10 visas de övergripande prioriteringarna för de projekt- och företagsstöd samt miljöinvesteringar som Länsstyrelsen ska handlägga. Här visas också de regionala prioriteringar som görs utifrån den SWOT-analys som finns i bilaga 1.

För att välja ut de ansökningar som effektivast leder till programmets prioriteringar finns det urvalskriterier. De nationella urvalskriterierna är samma i hela landet. De regionala urvalskriterierna har Länsstyrelsen tagit fram med hjälp av sitt partnerskap. De speglar prioriteringarna i länet och bygger på SWOT-analysen.

Det finns inte några urvalskriterier som utgår från diskrimineringsgrunderna kön, ålder, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning med mera. Det beror på att kriterier inom det här området riskerar att hamna i konflikt med lagstiftning och rättspraxis.

Vi kommer att ta hänsyn till jämställdhet genom att jämställdhetsintegrera handlingsplanen. Arbetet kommer att ske successivt under programperioden.

4.1. Urvalskriterier

Urvalskriterierna avgör hur en ansökan prioriteras.

4.1.1. Poängsättning

För varje urvalskriterium finns det poängsättningar. Om det står plustecken för poängsättningen betyder det att den poängsättningen kan räknas tillsammans med andra. Om det inte finns något plustecken räknas enbart den högsta poängnivån som uppfylls. Det totala antalet poäng är alltid mellan 0 och 5 poäng, vilket gör att eventuella poäng över 5 inte räknas.

Alla urvalskriterier och poängsättningar har en bedömningsgrund knuten till sig, dessa finns i handlingsplanen. Bedömningsgrunderna förklarar hur poängsättningen sker och på vilka grunder ansökan poängsätts.

4.1.2. Viktning

När ett urvalskriterium är färdigbedömt multipliceras poängen med viktningen. Detta leder till att urvalskriterier som bedöms vara viktigare har en större effekt på hur ansökan ska prioriteras

4.1.3. Krav på poäng avgör om ansökan prioriteras

För att en ansökan ska prioriteras krävs följande:

- Den viktade summan för urvalskriterier är minst lika hög som minimipoängen som gäller för insatsområdet. Det kan gälla både nationella och regionala urvalskriterier.
- Ansökan måste få poäng i minst två av de angivna urvalskriterierna.

Om båda av dessa krav uppfylls kommer ansökan att prioriteras på det sätt som anges i insatsområdet.

4.1.4. Rangordning av ansökningar med lika många poäng

Huvudregeln är att om två ansökningar har lika många poäng rangordnar vi ansökningarna i följande ordning:

1. den ansökan som har högst poäng i högst viktat kriterium
2. den ansökan som kom in först (kronologisk ordning)

4.1.4.2. Rangordning av ansökningar om stöd till bredband

Om två ansökningar har lika många poäng rangordnar vi ansökningarna enligt följande:

1. den beräknade anslutningsgraden (faktiskt procenttal)
2. den ansökan som har flest antal möjliga anslutningar
3. den ansökan som kom in först (kronologisk ordning)

4.2. **Indikatorer och målvärden**

För att kunna följa hur det går med landsbygdsprogrammet finns det obligatoriska indikatorer som EU har tagit fram för varje insatsområde. Målvärdena har beräknats av Jordbruksverket utifrån bland annat tidigare erfarenheter. Målvärdena har sedan fördelats enligt samma fördelningsnycklar som budgeten. EU:s indikatorer med målvärden samt budget, finns i bilaga 2 Budget och mål.

Miljöinvesteringar inom delåtgärd 7.6 fokusområde 4abc

I bilaga 2 har budget och målvärde för följande fyra miljöinvesteringar inom delåtgärd 7.6 fokusområdena 4abc slagits samman, i en gemensam budget och ett gemensamt målvärde:

- anlägga våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet
- anlägga våtmarker och dammar för biologisk mångfald
- miljöinvesteringar – förbättrad vattenkvalitet
- anlägga tvåstegdiken (finns ej i Norrbotten)

Investeringsstöd till gödselbaserad biogas

För investeringsstöd till gödselbaserad biogas har pengarna inte fördelats utan pengarna kan avropas från Jordbruksverket. Den totala budgeten för stödet är 279,3 miljoner kronor. Det finns två mål Antal djurenheter, med målvärde 46 000 stycken samt Total investering, med målvärde 698,3 miljoner kronor.

4.3. **Beslutsomgångar och utlysningar**

På vår webbplats <http://www.lansstyrelsen.se/norrboten> finns datum för ansökansperioder för de åtgärder där beslutsomgångar tillämpas.

En komplett ansökan ska vara inkommen senast det sista datumet i ansökningsperioden. Ansökan är komplett då sökanden har svarat på alla frågor, lämnat alla uppgifter och bilagor som frågas efter i ansökningsformuläret. För att en ansökan ska kunna prioriteras och beslutas krävs ibland även att sökanden lämnar ytterligare information i ärendet. Efter det angivna datumet prövar Länsstyrelsen alla kompletta ansökningar som kommit in sedan förra ansökningsperioden.

Alla ansökningar som uppfyller grundkraven för den aktuella åtgärden kommer att bedömas och poängsättas utifrån aktuella urvalskriterier. För att erhålla den viktade poängen för varje kriterium multipliceras kriteriets sammanlagda poäng med aktuell viktning. Totalsumman blir därmed summan av de viktade poängen för alla urvalskriterierna. Den sökande kan maximalt erhålla 500 viktade poäng.

Vid respektive beslutsomgång hanterar Länsstyrelsen aktuella ansökningar enligt följande:

- Ansökningar som vid bedömningen får färre än den angivna miniminivå för viktade poäng i urvalskriterierna kommer att avslås löpande.
- För ansökningar med minst den angivna miniminivå för viktade poäng i urvalskriterierna beviljas stöd utifrån den budget som beslutats för respektive beslutsomgång. Ansökningar med högst poäng prioriteras först.

Budget för varje beslutsomgång fastställs som 80 procent av stödbeloppet för de ansökningar som har minst den angivna miniminivå för viktade poäng för de nationella urvalskriterierna. På detta sätt blir konkurrensen lika mellan olika beslutsomgångar.

4.3.1. När pengarna i en beslutsomgång inte räcker

Ansökningar som uppfyller alla villkor men som inte ryms inom budgeten för en beslutsomgång för vi över till nästa beslutsomgång om den som söker stöd vill det.

Vi för över en ansökan högst en gång därefter avslås ansökan.

4.3.2. När pengarna i en beslutsomgång eller en utlysning inte räcker till hela sista ansökan

Om pengarna i beslutsomgången inte räcker till hela sista ansökan kommer ansökan ändå att beviljas i sin helhet under förutsättning att 50 procent av det beviljade stödbeloppet täcks av beslutsomgångens budget.

4.3.3. När det blir pengar över i en beslutsomgång eller en utlysning

Pengar som inte används i en beslutsomgång återför vi till den tilldelade budgeten. Vi kan då fördela de pengarna igen vid ett senare tillfälle under programperioden.

4.4. När budgeten är intecknad

I den takt budgeten i de olika insatsområdena/delåtgärderna i programmet intecknas helt och pengarna tar slut, kommer myndigheten att nyttja de möjligheter som finns för att besluta ytterligare, samt sista ärendet.

I första hand kommer återflödena från respektive insatsområde att beviljas till nya projekt- och företagsstöd till dess att annat beslutas om återflöden i programmet. Därutöver kommer omfördelning mellan delbudgetar, så kallad budgetflexibilitet att användas. Detta minskar också risken för att pengar blir kvar i delåtgärder med lägre efterfrågan.

Slutligen kommer avrop från nationella potter att vara ett alternativ för att bevilja ytterligare medel till inkomna nya ansökningar.

Först när dessa möjligheter är uttömda kommer återstående inneliggande ansökningar att avslås i ordning efter ankomstdatum.

Information kommer att uppdateras löpande på Länsstyrelsens hemsida vad som gäller respektive delåtgärd och när pengar är slut att delåtgärder stängs.

4.4.1. pengarna inte räcker till hela sista ärendet

När alla möjligheter till full finansiering genom metoderna under rubriken ovan uttöms gäller följande. För åtgärd 4, 6 och 7 då hela sista ärendet inte ryms sänks stödsatsen. Detta gäller det ärende som rangordnas högst av de ärenden som inte ryms inom budgeten. För åtgärd 4 sänks stödsatsen till 30 % som lägst. För åtgärd 6 sänks stödsatsen till 30 % som lägst. För åtgärd 7 sänks stödsatsen till 50 % som lägst. För åtgärd 16 sänks stödsatsen till 50% som lägst.

5. (Åtgärd 1 och 2) Kompetensutveckling och rådgivning

Syftet med kompetensutveckling och rådgivning är att öka kompetensen hos verksamma på landsbygden och därmed även öka effektiviteten och förbättra måluppfyllelsen för övriga åtgärder i landsbygdsprogrammet. I sin helhet ska de två åtgärderna bidra till en hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling av landsbygden.

Det finns flera myndigheter som handlägger stöd inom kompetensutveckling och rådgivning. Det är länsstyrelserna, Jordbruksverket, Sametinget, Skogsstyrelsen och Tillväxtverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan. Jordbruksverket är den enda myndigheten som handlägger stöd inom kompetensutveckling och rådgivning inom följande områden: ökad konkurrenskraft, djurvälstånd samt kort livsmedelskedja och lokala marknader.

5.1. Stöd till kompetensutveckling och rådgivning inom miljö och klimat (delåtgärderna 1.1, 1.2 och 2.1 inom fokusområdena 4abc och 5cd)

5.1.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Dessa stöd riktar sig till kompetensutveckling och rådgivning inom miljö och klimat (delåtgärderna 1.1, 1.2 och 2.1, inom fokusområdena 4abc och 5cd) och syftar till att:

- återställa, bevara och förbättra den biologiska mångfalden och de europeiska landskapens karaktär (fokusområde 4a)
- förbättra vattenförvaltningen, inklusive hanteringen av gödsel- och växtskyddsmedel (fokusområde 4b)
- förebygga markerosion och förbättra markskötseln (fokusområde 4c)
- effektivisera energianvändningen inom jordbruk och livsmedelsförädling (fokusområde 5b som enligt programmet ingår i fokusområde 5c)
- minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak (fokusområde 5d).

5.1.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

5.1.2.1. Ett rikt odlingslandskap (fokusområde 4a)

Norrbottens rika kulturmiljö och naturvärden är en viktig del av människornas livsmiljö. En synlig kulturhistoria gör miljön rikare, intressantare och ger ett tidsdjup. Strukturrationaliseringar i lantbruket har fått till följd att gamla brukningsmetoder liksom kulturelement och småbiotoper har minskat. Under programperioden 2007-2013 var intresset för att restaurera överloppsbyggnader stort, totalt beslutades om miljöinvestering till 170 överloppsbyggnader. I de fall ansökan kombinerades med rådgivning av byggnadsantikvarie blev resultatet bättre och ansökningarna mer kompletta.

Rådgivning och kompetensutveckling inom restaurering och skötsel av överloppsbyggnader samt kulturelement kommer att prioriteras för att öka möjligheten till bevarande av dessa miljöer.

Arealen slåtter- och betesmark minskade kraftigt under 1900-talet. Slätterängen är den naturtyp som minskat mest i länet och i dagsläget uppgår arealen bara till några promille av arealen som fanns i början av 1900-talet. Betet som under 1900-talets första hälft bedrevs i skogen har flyttat

in i det öppna jordbrukslandskapet och i dag är det till stora delar gammal åkermark som betas samt marker som tidigare sköttes med slätter.

Rådgivning till skötsel och restaurering av betesmarker kommer att prioriteras då ett effektivt nyttjande av betesmarker innebär stora vinster både för den biologiska mångfalden, landskapet och företagets ekonomi.

Längs länets kust, nedanför högsta kustlinjen, finns sulfidjordar som skapats och skapas till följd av landhöjningen, då sulfidhaltiga havssediment kommit upp i dagen. Vid markarbeten som till exempel dikning syresätts dessa och blir sura sulfatjordar. Vattendragen som rinner genom sura sulfatjordar riskerar då att drabbas av kraftig försurning samt höga metallhalter, även kallade *surstötter*. Öppna diken är en av de vanligaste kulturelementen i Norrbottens odlingslandskap och många är i behov av rensning.

Rådgivning kring utpekade, känsliga vattendrag samt områden med sulfidjordar prioriteras, framför allt då det gäller rensning av diken och annan markbearbetning. Genom korrekt skötsel av kulturelementen i åkerlandskapet skapas förutsättningar för biologisk mångfald samtidigt som kulturvärdet bevaras och stärks.

5.1.2.2. Skötsel av ängs- och betesmarker – nätverk, samverkan och nya metoder (fokusområde 4a)

Målet är att höja kunskapen om olika skötselmetoder i områden där brist på betesdjur är en sannolik orsak till att marker riskerar utebliven skötsel. För att kunna bevara och utveckla ängs- och betesmarker samtidigt som antalet betande djur minskar kan det krävas olika typer av skötselmetoder. Det kan handla om mer extensivt bete, att betesdjuren flyttas från vall till naturbete, kompletterande skötsel som bränning och slätter, olika skötselmetoder över tid (till exempel att marken betas vartannat år och slås vartannat), alternativa metoder och teknik för slätter med mera. I arbetet ingår även att skapa lokala nätverk mellan olika aktörer som kan ha nytta av att samarbeta med varandra, till exempel djurhållare, fastighetsägare utan djur och maskinstallar.

I Norrbotten är det stora problemet att djurhållarna blir färre men enheterna större. Färre naturbetesmarker används i produktionen. Arealen slättermark ökar däremot stadigt, främst i form av myrslätter. Fokus i Norrbotten kommer att ligga på att försöka få värdefulla betesmarker att skötas med bete. Fokus kommer bland annat att ligga på att hästar används i större utsträckning för skötsel av naturbetesmarker.

5.1.2.3. Greppa Näringen (fokusområdena 4bc och 5cd)

Länet använder små mängder konstgödsel och bekämpningsmedel jämfört med övriga delar av landet. Dock finns verksamheter där användningen är mer intensiv och där både ekonomiska och miljömässiga vinster kan nås med rådgivning inom området. Kommersiell odling av potatis, bär och frilandsgroänsaker, spannmål samt andra odlingsintensiva grödor är exempel på detta.

Rådgivning till potatis-, bär- och grönsaksodlare samt spannmålsodlare prioriteras. I övrigt prioriteras även rådgivning till företag i jordbruksintensiva områden samt i områden med vatten som inte uppnår god ekologisk status vilket kan härledas till jordbruksverksamhet.

Det är klarlagt att små och medelstora företag i Norrbotten relativt enkelt kan sänka sin energianvändning med 15-30 procent. Förutom att detta rent företagsekonomiskt är lönsamt så är det också ett viktigt verktyg för att nå miljömålen.

Rådgivning om energianvändning och energieffektivisering i lantbruksföretagen prioriteras.

Greppa näringen är nytt i Norrbotten, verksamhet har pågått sedan hösten 2014, främst i form av startrådgivning. Totalt har cirka 55 lantbruk inom målgruppen fått startrådgivning. Tilldelningen av medel för resten av programperioden är mycket låg för Norrbottens del. För rådgivning kommer tilldelade medel att räcka till cirka 100-120 rådgivningar. Då rekommendationen inom projektet är att medlemmar ska få en rådgivning per år så kommer dessa medel inte att räcka till alla gårdar som i dagsläget är medlemmar i Greppa Neringen.

Då medlen i Greppa Neringen är mycket begränsade kommer Länsstyrelsen att prioritera var den fortsatta rådgivningen kommer att ske. Verksamheten kommer att riktas in på nyckelgårdar med intensiv och omfattande verksamhet där miljöpåverkan potentiellt är hög. Dessa gårdar kan sedan vara goda exempel som kan nyttjas vid kompetensutveckling. De gårdar som väljs ut kommer att baseras på övriga prioriteringar ovan.

5.1.2.4. Ekologisk produktion (fokusområde 4c)

Sverige har en uttalad ambition att öka produktionen och konsumtionen av ekologiska livsmedel. Även om det i dagsläget saknas tydliga nationella mål arbetar vi i Norrbotten för att öka andelen ekologisk produktion. I dagsläget är den ekologiska produktion relativt låg i länet.

Rådgivning till och kompetensutveckling av ekologiska producenter samt lantbrukare som är intresserade av att ställa om till ekologisk produktion kommer att prioriteras.

5.1.3. Upphandling, utlysning och länens eget arbete med kompetensutveckling och rådgivning

På vår webbplats <http://www.lansstyrelsen.se/norrbotten> finns information om upphandlingar och utlysningar.

5.1.3.1. Ett rikt odlingslandskap (fokusområde 4a)

Upphandlingar under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Inga upphandlingar planeras under 2021.

Rådgivning (2.1)

Vi planerar ingen upphandling av rådgivning inom området under 2021.

Utlisningar under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Vi planerar inte att göra några utlysningar under 2021

Länsstyrelsens eget arbete under 2020

Kompetensutveckling (1.1)

Vi genomför ett projekt om kompetensutveckling inom skötsel och restaurering av betesmarker under 2021, projektet kommer att löpa under hela programperioden och samordnas med

projektet inom Skötsel av ängs- och betesmarker i avsnitt 5.1.3.2. Länsstyrelsen har kompetens inom området med tidigare erfarenhet av liknande projekt.

Vi kommer även att påbörja ett nytt projekt i under 2021, projektet omfattar såväl natur- som kulturvärden i odingslandskapet och genomförs som ett samarbetsprojekt inom Länsstyrelsen i Norrbotten.

Rådgivning (2.1)

Vi fortsätter genomföra det påbörjade projektet om rådgivning till skötsel och restaurering av betesmarker under 2021, projektet kommer att löpa under hela programperioden. Länsstyrelsen har rådgivningskompetens inom området med tidigare erfarenhet av liknande projekt.

5.1.3.2. Skötsel av ängs- och betesmarker – nätverk, samverkan och nya metoder (fokusområde 4a)

Upphandlingar under 2021

Demonstrationer och information (1.2)

Vi kommer att använda det dynamiska upphandlingssystem som upprättats inom Greppa Näringen för att avropa genomförande av aktiviteter eller delar av aktiviteter under 2021. I detta system finns möjlighet att avropa även kompetensutveckling inom de gröna näringarna.

Utlisningar 2021

Demonstrationer och information (1.2)

Vi planerar att inte göra några utlysningar under 2021.

Länsstyrelsens eget arbete under 2021

Demonstrationer och information (1.2)

Under fortsätter vi genomförandet av verksamheten genom att samla underlag om intresse hos målgrupperna, prioriterade områden och förutsättningar beträffande djurhållande lantbrukare, lämpliga maskiner etc.. Aktiviteter kommer att anordnas utifrån målgruppernas intressen och önskemål för att nå målen i projektet.

5.1.3.3. Greppa Näringen (fokusområdena 4bc och 5cd)

Upphandlingar under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Via den nya ramavtalsupphandlingen kan även tjänster inom kompetensutveckling avropas.

Demonstrationer och information (1.2)

Via den nya ramavtalsupphandlingen kan även tjänster inom demonstrationer och information vropas.

Rådgivning (2.1)

Vi har genomfört en ny ramavtalsupphandling, med så kallat dynamiskt inköpssystem, som gäller från och med januari 2019. Ramavtalet är inriktat på de moduler som pekats ut

gemensamt i samverkanslänen. Dessa riktas främst mot djurhållande företag inom mjölk- och köttproduktion.

Utllysningar under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Vi planerar inga utlysningar under 2021.

Demonstrationer och information (1.2)

Vi planerar inga utlysningar under 2021.

Länsstyrelsens eget arbete under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Vi kommer att genomföra eget arbete med inköpt kompetens under året. Aktiviteterna kommer att handla om bland annat foderproduktion, utfodring, näringsanvändning, användning av bekämpningsmedel och energi. Alla aktiviteterna har som syfte att resurshushålla ur ett klimat- och lönsamhetsperspektiv.

Demonstrationer och information (1.2)

Vi kommer att genomföra eget arbete med inköpt kompetens under året. Aktiviteterna kommer att handla om bland annat foderproduktion, utfodring, näringsanvändning, användning av bekämpningsmedel och energi. Alla aktiviteterna har som syfte att resurshushålla ur ett klimat- och lönsamhetsperspektiv.

Rådgivning (2.1)

Vi planerar att inte göra något eget arbete under 2021.

5.1.3.4. Ekologisk produktion (fokusområde 4c)

Upphandlingar under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Via den nya ramavtalsupphandlingen kan även tjänster inom kompetensutveckling avropas. Kompetensutvecklingen riktas främst mot mjölk- och köttproducenter inom växtodling, husdjur och ekonomi.

Demonstrationer och information (1.2)

Via den nya ramavtalsupphandlingen kan även tjänster inom demonstrationer och information avropas. Kompetensutvecklingen riktas främst mot mjölk- och köttproducenter inom växtodling, husdjur och ekonomi

Rådgivning (2.1)

Vi har genomfört en ny ramavtalsupphandling, med så kallat dynamiskt inköpssystem, som gäller från och med januari 2019. Rådgivningen är inriktad främst till mjölk- och köttproducenter som påbörjat eller avser att påbörja omställning eller redan ställt om till till ekologisk produktion.

Utllysningar under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Vi planerar inga utlysningar under 2021.

.

Demonstrationer och information (1.2)

Vi planerar inga utlysningar under 2021.

Länsstyrelsens eget arbete under 2020

Kompetensutveckling (1.1)

Vi kommer att genomföra eget arbete med inköpt kompetens under året. Aktiviteterna riktas främst till mjölk- och köttproducenter som redan genomfört, har påbörjat eller avser att påbörja omställning till ekologisk produktion, framför allt inom ämnena växtodling och utfodring.

Demonstrationer och information (1.2)

Vi kommer att genomföra eget arbete med inköpt kompetens under året. Aktiviteterna riktas främst till mjölk- och köttproducenter som redan genomfört, har påbörjat eller avser att påbörja omställning till ekologisk produktion, framför allt inom ämnena växtodling och utfodring.

Rådgivning (2.1)

Vi planerar att inte göra något eget arbete under 2021.

5.1.4. Urvalskriterier

(Delåtgärderna 1.1, 1.2 och 2.1, fokusområdena 4abc, 5cd)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	A: Kunskapen är inte ny i sig men har fått allt för liten spridning och tillämpning. (1p) B: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet (2p) C: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag (+2p) D: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning (+2p)	10
2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för projektet.	A: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, <i>eller</i> kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör <i>eller</i> kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet (3p) B: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet (5p)	10
3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning.	A: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen (1p) B: Kunskapen når en större del av målgruppen (2p) C: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp (3p) D: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler (4p) E: Metoden att föra ut budskapet är innovativ (+1p)	25
4. Det finns ett identifierat behov av projektet.	A: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande. (1p) B: Behovet är stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredställande. (2p) C: En beskrivning finns av vad som är gjort tidigare och vad som pågår. (+1p) D: Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen (+1p) E. Stor nytta för miljön, klimatet eller djurvälståndet. (+1p)	40
5. Projektet har tydliga mål.	A: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp (1p)	15

	B: En relevant målbeskrivning finns och tydliga mål (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna (3p) C: Effektmål finns beskrivna (+2p)	
Summa viktning		100

Regionala urvalskriterier

För stöd till kompetensutveckling och rådgivning finns inte några regionala urvalskriterier.

5.1.4.1. Bedömningsgrunder

1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

A: Kunskapen är inte ny i sig men har fått allt för liten spridning och tillämpning. (1p)

B: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet (2p)

C: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag (+2p)

D: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning (+2p)

För innovation inom kompetensutveckling kan man se till vad det är för kunskap som ska förmedlas. Då kan det handla om kunskap om nya produkter, arbetsmetoder eller tjänster. Dessa kan i sin tur vara ett resultat av ny forskning eller erfarenhet. Bedömningen görs utifrån hur innovativt innehållet i den nya kunskapen är. Bedömning görs också baserat på hur relevant kunskapen är för målgruppen, det vill säga alla som är berörda eller kan förväntas ha nytta av eller behöva kunskapen. Hur väl designat projektet är pedagogiskt bedöms i kriteriet om kunskapsspridning.

En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde på landsbygden.

2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för projektet

A: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet (3p)

B: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet (5p)

Tre poäng ges till nya i branschen för att de ska kunna komma in med stöd av relevant samarbetspartner. Det går även att styrka sina kvalifikationer utöver grundkraven via referenser.

3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning

A: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen (1p)

B: Kunskapen når en större del av målgruppen (2p)

C: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp (3p)

D: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler (4p)

E: Metoden att föra ut budskapet är innovativ (+1p)

Bedömning görs utifrån hur stor målgrupp som nås av kunskapen och vilka (hur många olika) kanaler som använts. Kunskapsspridning som sker på ett nytt innovativt sätt prioriteras. Exempel kan vara ogräsnyckel som en app i telefonen. Kvaliteteten på eller behovet och värdet av kunskapen som sprids ska inte vägas in här. Det är sättet och metoden som kunskapen sprids på som ska bedömas, vilket är skilt från kriteriet om behovet av projektet, som ska värdera behovet och värdet av kunskapen.

Eftersom den poäng som tilldelas projektet är beroende av hur stor del av målgruppen som nås är det viktigt att definiera vad som avses med begreppet målgrupp. Målgruppsbegreppet återkommer dessutom i kriterium 4 där värdet för målgruppen bidrar till poängsättningen.

En målgrupp kan anses vara den totala grupp företagare eller personer som är berörda av eller kan förväntas kunna dra nytta av den kunskap som förmedlas i projektet. För nationella projekt gäller hela landet som område och för regionala aktuell region. I vissa projekt kan det sannolikt vara av värde att målgruppen definieras men det bör inte i detta sammanhang vara möjligt att erhålla höga poäng genom att definiera en snäv målgrupp inom vilken det är lätt att nå hög måluppfyllelse. Poäng baseras på hur målgruppen är formulerad eller utformad.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet

A: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande. (1p)

B: Behovet är stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredställande. (2p)

C: En beskrivning finns av vad som är gjort tidigare och vad som pågår. (+1p)

D: Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen (+1p)

E: Stor nytta för miljön, klimatet eller djurvälfaerden. (+1p)

Poäng baseras på hänsyn till behovet av det som projektet förväntas leverera samt hur behovet är analyserat, beskrivet och motiverat i ansökan.

Ordet akut relaterar till att det i praktiken ofta har varit angelägenhetsgraden som varit avgörande för vilka projekt som prioriterats. Om projekt förväntas bidra till att skapa ett stort värde för målgrupp, näring, miljö, klimat eller djurvälfaerden ges poäng.

5. Projektet har tydliga mål

A: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp (1p)

B: En relevant målbeskrivning finns och tydliga mål (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna (3p)

C: Effektmål finns beskrivna (+2p)

De mål som finns formulerade för projektet måste vara i linje med och anpassade efter projektets syfte, innehåll och genomförande. Målen ska vara verifierbara. Målen kan t.ex. utgöras av antal kurstillfällen, antal deltagare, nöjdhetsgrad i en utvärdering eller liknande kopplade till det mer direkta genomförandet av projektet. Om effektmål finns beskrivna och de har en konkret koppling till projektets innehåll och dessutom är möjliga att bedöma ges poäng. Effektmål är vad ett projekt kan förväntas leda till för resultat på lång sikt. Det kan till exempel handla om förändrat beteende, tillämpning av ny teknik eller nytt arbetssätt eller effekter på miljö, lönsamhet, produktivitet eller djurvälstånd.

5.1.5. Det här gäller för urval av ansökningar

Följande gäller för urval av ansökningar:

- Den lägsta miniminivån för urvalskriterier är 200 poäng.

5.1.6. Stödnivå

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Inom stöd till kompetensutveckling och stöd till rådgivningstjänster (1.1 och 2.1) ges stöd till stödberättigande utgifter som inte täcks av intäkter som kommer från deltagare.

För stöd till rådgivningstjänster (2.1) ges maximalt 1 500 euro per rådgivningstillfälle.

Utanför jordbruks- och skogsbrukssektorn begränsas stödbeloppet enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse². Inom kompetensutveckling och rådgivning gäller inte begränsningen per stödmottagare, utan för den som deltar i kompetensutveckling eller rådgivning. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som man fått under den tiden räknas med.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt riktlinje.
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil

² Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som "eget arbete" då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast "eget arbete" som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

5.1.7. Avgifter för kompetensutveckling och rådgivning

Mottagaren av kompetensutvecklingen eller rådgivningen kan i vissa fall betala en avgift. Avgiften ska framgå i upphandlingsunderlag, i information om utlysningar och kursprogram.

- Kompetensutveckling inom miljö och klimat (delåtgärd 1.1 fokusområdena 4abc, 5cd)
 - Inget villkor att ta ut deltagaravgift.
- Demonstrationer och information, (delåtgärd 1.2 fokusområdena 4abc, 5cd)
 - Inget villkor att ta in avgifter för demonstrationer och information.
- Rådgivning för energieffektivisering (delåtgärd 2.1 fokusområde 5b som enligt programmet generellt ingår i fokusområde 5c om förnybar energi)
 - Mottagaren av rådgivningen ska betala 10 procent av upphandlat pris eller avstödmyndighetens timkostnad för tjänsten.
- Övrig miljö- och klimatrådgivning (delåtgärd 2.1, fokusområdena 4abc, 5cd)
 - Inget villkor att ta ut avgift.

5.2. Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb (delåtgärderna 1.1, 1.2 och 2.1 inom fokusområde 6a)

5.2.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd riktar sig till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb (delåtgärderna 1.1, 1.2 och 2.1, inom fokusområden 6a) och syftar till att utveckla småföretag och på så sätt få fler arbetstillfällen på landsbygden genom informationsinsatser och kurser inom andra näringar än jordbruk, men också genom att

- utveckla småföretag och på så sätt få fler arbetstillfällen på landsbygden genom informationsinsatser och kurser inom andra näringar än jordbruk, men också genom att utveckla och ta tillvara kulturarv och traditionell kunskap
- utveckla småföretag och på så sätt få fler arbetstillfällen på landsbygden genom rådgivning och företagsledningstjänster inom andra näringar än jordbruk.

5.2.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Landsbygd-företagare, näringslivsutvecklare och företrädare för kompetensutvecklingsorganisationer har alla påtalat att kompetensutvecklingsbehovet generellt är stort i länet. En betydande andel av länets landsbygdsföretag är inte större än 10 anställda och oftast bedrivs företagandet som enskild näringsidkare. Det ställer stora krav på den enskilde näringsidkaren som, förutom särskild kompetens i branschen företaget har verksamhet, ska ha kunskap inom exempelvis företagsutveckling, redovisning, energieffektivisering, företagsledning, arbetsgivaransvar etc.

Kompetensutveckling till företag med färre än tio anställda prioriteras.

Norrbottens län är stort och företagandet existerar i hela länet. Behovet av kompetensutveckling är detsamma för ett tillverkande företag i norra delen av länet som det är i ett tursitföretag i den sydvästra delen av länet. Det innebär stora avstånd mellan företag som har kompetensutvecklingsbehov och utbildningsinstanser som är starkt centrerade kring kustremsan.

Länsstyrelsen prioriterar kompetensutvecklingsinsatser som ger företag i hela länet liknande möjligheter att delta på utbildningar.

Kvinnor och män driver företag inom alla delar av näringslivet men andelen skiljer sig åt mellan olika branscher. Ett jämställt näringsliv i länet kan främja entreprenörskap och effektivt resursutnyttjande, demokrati, lokal attraktivitet och ökad innovation. Andelen kvinnor som driver företag är högst i Norrbotten och har också en högre utvecklingstakt, men den tydliga uppdelningen där det ena könet i stor utsträckning är dominerande i statistiken har en hämmande effekt på exempelvis innovation.

Länsstyrelsen prioriterar utbildningsinsatser som genomförs ur ett jämställdhetsperspektiv, där företagande kvinnor och män i lika stor utsträckning ska ges möjligheten att delta. Särskilda utbildningar om jämställdhet och dess positiva effekter prioriteras också.

Även om saker är sig likt i landsbygdsprogrammet finns det också mycket nytt. För att målen för landsbygdsprogrammet ska nås behöver den informationen kommuniceras ut till Länsstyrelsens intressenter och sökande. Lärande är en viktig del i att nå målen i

landsbygdsprogrammet. Det är därför viktigt att vi kan ta vara på och sprida kunskaper som vi anammar under genomförandet.

Länsstyrelsen prioriterar projekt inom lärande utvärdering och projekt som sprider goda exempel på genomförande och effekterna av landsbygdsprogrammet i länet.

5.2.3. Upphandling, utlysning och länens eget arbete med kompetensutveckling och rådgivning

Insatsområdet omfattar kompetensutveckling, demonstration och information samt rådgivning. Utbudet av kompetensutveckling, information och rådgivning styrs av prioriteringarna i programmet, men kommer också att vara efterfrågestyrt. Planering av utbudet kommer att ske i samverkan med det regionala landsbygdsrådet samt andra rådgivningsföretag och organisationer. Länsstyrelsen kommer också att samverka internt för att fånga upp behoven bland de företag som exempelvis söker de regionala företagsstöden.

På vår webbplats <http://www.lansstyrelsen.se/norrbotten> finns information om upphandlingar och utlysningar.

5.2.3.1. Upphandlingar under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Vi planerar att inte göra några upphandlingar under 2021.

Demonstrationer och information (1.2)

Vi planerar att inte göra några upphandlingar under 2021.

Rådgivning (2.1)

Vi planerar att inte göra några upphandlingar under 2021.

5.2.3.2. Utlisningar under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Vi kommer eventuellt att göra utlysningar under 2021

Demonstrationer och information (1.2)

Vi kommer eventuellt att göra utlysningar under 2021

5.2.3.3. Länsstyrelsens eget arbete under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Vi kommer eventuellt att genomföra eget arbete under 2021 med kopplingar till den regionala livsmedelsstrategin, Nära mat.

Demonstrationer och information (1.2)

Länsstyrelsen arbetar med information genom tidningen Norrbruk. Detta projekt löper under hela programperioden.

Eventuellt kommer ytterligare demonstrations- och informationsprojekt att genomföras under 2021 med kopplingar till den regionala livsmedelsstrategin Nära mat.

Rådgivning (2.1)

Vi planerar att inte göra något eget arbete under 2021.

5.2.4. Urvalskriterier

(Delåtgärderna 1.1, 1.2 och 2.1, fokusområde 6a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	A: Kunskapen är inte ny i sig men har fått allt för liten spridning och tillämpning. (1p) B: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet (2p) C: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag (+2p) D: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning (+2p)	10
2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för projektet.	A: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, (3p) <i>eller</i> kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör <i>eller</i> kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet B: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet (5p)	10
3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning.	A: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen (1p) B: Kunskapen når en större del av målgruppen (2p) C: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp (3p) D: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler (4p) E: Metoden att föra ut budskapet är innovativ. (+1p)	25
4. Det finns ett identifierat behov av projektet.	A: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande. (1p) B: Behovet är stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredställande. 2p) C: En beskrivning finns av vad som är gjort tidigare och vad som pågår. (+1p) D: Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen (+1p) E: Stor nytta för miljön, klimatet eller djurvälståndet. (+1p)	40
5. Projektet har tydliga mål.	A: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp (1p) B: En relevant målbeskrivning finns och tydliga mål (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna (3p) C: Effektmål finns beskrivna (+2p)	15

Summa viktning		100
----------------	--	-----

Regionala urvalskriterier

För stöd till kompetensutveckling och rådgivning finns inte några regionala urvalskriterier.

5.2.4.1. Bedömningsgrunder

1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

A: Kunskapen är inte ny i sig men har fått allt för liten spridning och tillämpning. (1p)

B: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet (2p)

C: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag (+2p)

D: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning (+2p)

För innovation inom kompetensutveckling kan man se till vad det är för kunskap som ska förmedlas. Då kan det handla om kunskap om nya produkter, arbetsmetoder eller tjänster. Dessa kan i sin tur vara ett resultat av ny forskning eller erfarenhet. Bedömningen görs utifrån hur innovativt innehållet i den nya kunskapen är. Bedömning görs också baserat på hur relevant kunskapen är för målgruppen, det vill säga alla som är berörda eller kan förväntas ha nytta av eller behöva kunskapen. Hur väl designat projektet är pedagogiskt bedöms i kriteriet om kunskapsspridning.

En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde på landsbygden.

2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för projektet

A: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, (3p)

eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör

eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet

B: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet (5p)

Tre poäng ges till nya i branschen för att de ska kunna komma in med stöd av relevant samarbetspartner. Det går även att styrka sina kvalifikationer utöver grundkraven via referenser.

3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning

A: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen (1p)

B: Kunskapen når en större del av målgruppen (2p)

C: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp (3p)

D: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler (4p)

E: Metoden att föra ut budskapet är innovativ. (+1p)

Bedömning görs utifrån hur stor målgrupp som nås av kunskapen och vilka (hur många olika) kanaler som använts. Kunskapsspridning som sker på ett nytt innovativt sätt prioriteras. Exempel kan vara ogräsnyckel som en app i telefonen. Kvaliteteten på eller behovet och värdet av kunskapen som sprids ska inte vägas in här. Det är sättet och metoden som kunskapen sprids på som ska bedömas, vilket är skilt från kriteriet om behovet av projektet, som ska värdera behovet och värdet av kunskapen.

Eftersom den poäng som tilldelas projektet är beroende av hur stor del av målgruppen som nås är det viktigt att definiera vad som avses med begreppet målgrupp. Målgruppsbegreppet återkommer dessutom i kriterium 4 där värdet för målgruppen bidrar till poängsättningen.

En målgrupp kan anses vara den totala grupp företagare eller personer som är berörda av eller kan förväntas kunna dra nytta av den kunskap som förmedlas i projektet. För nationella projekt gäller hela landet som område och för regionala aktuell region. I vissa projekt kan det sannolikt vara av värde att målgruppen definieras men det bör inte i detta sammanhang vara möjligt att erhålla höga poäng genom att definiera en snäv målgrupp inom vilken det är lätt att nå hög måluppfyllelse. Poäng baseras på hur målgruppen är formulerad eller utformad.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet

A: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande. (1p)

B: Behovet är stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredställande. 2p)

C: En beskrivning finns av vad som är gjort tidigare och vad som pågår. (+1p)

D: Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen (+1p)

E: Stor nytta för miljön, klimatet eller djurvälfaerden . (+1p)

Poäng baseras på hänsyn till behovet av det som projektet förväntas leverera samt hur behovet är analyserat, beskrivet och motiverat i ansökan.

Ordet akut relaterar till att det i praktiken ofta har varit angelägenhetsgraden som varit avgörande för vilka projekt som prioriterats. Om projekt förväntas bidra till att skapa ett stort värde för målgrupp, näring, miljö, klimat eller djurvälstånd ges poäng.

5. Projektet har tydliga mål

A: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp (1p)

B: En relevant målbeskrivning finns och tydliga mål (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna (3p)

C: Effektmål finns beskrivna (+2p)

De mål som finns formulerade för projektet måste vara i linje med och anpassade efter projektets syfte, innehåll och genomförande. Målen ska vara verifierbara. Målen kan t.ex. utgöras av antal kurstillfällen, antal deltagare, nöjdhetsgrad i en utvärdering eller liknande kopplade till det mer direkta genomförandet av projektet. Om effektmål finns beskrivna och de har en konkret koppling till projektets innehåll och dessutom är möjliga att bedöma ges poäng. Effektmål är vad ett projekt kan förväntas leda till för resultat på lång sikt. Det kan till exempel handla om förändrat beteende, tillämpning av ny teknik eller nytt arbetssätt eller effekter på miljö, lönsamhet, produktivitet eller djurvälfärd.

5.2.5. Det här gäller för urval av ansökningar

Följande gäller för urval av ansökningar:

Den lägsta miniminivån för urvalskriterier är 200 poäng.

5.2.6. Stödnivå

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Inom stöd till kompetensutveckling och stöd till rådgivningstjänster (1.1 och 2.1) ges stöd till stödberättigande utgifter som inte täcks av intäkter som kommer från deltagare.

För stöd till rådgivningstjänster (2.1) ges maximalt 1 500 euro per rådgivningstillfälle.

Utanför jordbruks- och skogsbrukssektorn begränsas stödbeloppet enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse³. Inom kompetensutveckling och rådgivning gäller inte begränsningen per stödmottagare, utan för den som deltar i kompetensutveckling eller rådgivning. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som man fått under den tiden räknas med.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt riktlinje.
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil

³ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som "eget arbete" då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast "eget arbete" som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

5.2.7. Avgifter för kompetensutveckling och rådgivning

Mottagaren av kompetensutvecklingen eller rådgivningen kan i vissa fall betala en avgift. Avgiften ska framgå i upphandlingsunderlag, i information om utlysningar och kursprogram.

- Kompetensutveckling (delåtgärd 1.1 fokusområde 6a)
 - Deltagaravgiften ska lägst vara 500 kr
- Demonstrationer och information, (delåtgärd 1.2 fokusområde 6a)
 - Inget villkor att ta in avgifter för demonstrationer och information.
- Rådgivning (delåtgärd 2.1 fokusområde 6a)
 - Mottagaren av rådgivningen ska betala 30 procent av upphandlat pris eller av stödmyndighetens timkostnad för tjänsten. Avgiften ska framgå i upphandlingsunderlag, i information om utlysningar och kursprogram.

5.3. Stöd till rådgivning för kommersiell service (delåtgärd 2.1, inom fokusområde 6b)

5.3.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd riktar sig till rådgivning för kommersiell och viss offentlig service. Syftet är att öka kompetensen om hur verksamhet inom lokal service kan utvecklas, bland annat genom affärsutveckling, energikartläggning och energirådgivning hos företagare och verksamma inom lokal service, som dagligvarubutiker, drivmedelsstationer eller annan prioriterad serviceverksamhet. (delåtgärd 2.1, fokusområde 6b)

5.3.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

En god tillgång till kommersiell och offentlig service på gles- och landsbygden är av stor vikt för att möjliggöra för länets åldrande befolkning att bo kvar på sina hemorter och inte tvingas flytta in till centralorter. Samtidigt ökar levande byar med tillgång till service och bofasta invånare attraktiviteten för nya invånare. Alla tecken pekar mot en högre andel äldre i framtiden. Att kunna erbjuda attraktiva livsmiljöer i samtliga delar av länet är viktigt för framtiden då de ungas beslut påverkar länets utveckling inom flera områden, exempelvis avseende befolkningsstorlek, tillväxt, näringsliv och arbetskraftstillgång. Investeringar i idrotts- och fritidsanläggningar samt samlingslokaler är ytterligare insatser som kan stärka attraktionskraften.

Fungerande kommersiell och offentlig service är viktiga förutsättningar för utveckling i Norrbottens gles- och landsbygdsområden. Norrbottens län har beslutat om ett regionalt serviceprogram som gäller från och med den 1 april 2014.

Det regionala serviceprogrammet för Norrbottens län syftar till att lokala, regionala och nationella aktörer tillsammans långsiktigt ska utveckla och främja tillgången till kommersiell och offentlig service i gles- och landsbygd. Programmet har tagits fram i bred samverkan. Det ska även vara vägledande för alla som arbetar med att utveckla och stärka servicen i Norrbottens gles- och landsbygd och ska ligga till grund för prioriteringar när det gäller insatser inom dessa områden. En årlig handlingsplan för planerade insatser ligger till grund för prioritering av insatser.

Prioriterade områden

Inom ramen för det regionala serviceprogrammet 2014 – 2018 ska ett arbete bedrivas som bidrar till:

- ökad samordning av serviceslag inom offentlig och kommersiell service
- tillgänglighet till drivmedel och dagligvaror
- tillgång till grundläggande betaltjänster.

Rådgivningsinsatserna för kommersiell service ska stödja utvecklingen av nya servicelösningar samt ge utvecklingsstöd till butiker, drivmedelsstationer och övriga servicefunktioner på landsbygden. Insatser ska även kunna ske inom energisparåtgärder och minskad utsläpp av växthusgaser. Ett jämställt näringsliv i länet kan främja entreprenörskap och effektivt resursutnyttjande, demokrati, lokal attraktivitet och ökad innovation. Länsstyrelsen efterlyser därför utbildningsinsatser som genomförs ur ett jämställdhetsperspektiv samt särskilda utbildningsinslag inom jämställdhet.

5.3.3. Upphandling, utlysning och länens eget arbete med kompetensutveckling och rådgivning

Vi planerar att inte göra något arbete inom området under 2021

5.3.3.1. Upphandlingar under 2021

Rådgivning (2.1)

Ingen rådgivning kommer att upphandlas under 2021.

5.3.3.2. Länsstyrelsens eget arbete under 2021

Rådgivning (2.1)

Vi planerar att inte göra något eget arbete under 2021.

5.3.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 2.1, fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	A: Kunskapen är inte ny i sig men har fått allt för liten spridning och tillämpning. (1p) B: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet (2p) C: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag (+2p) D: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning (+2p)	10
2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för projektet.	A: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, (3p) <i>eller</i> kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör <i>eller</i> kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet B: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet (5p)	10
3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning.	A: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen (1p) B: Kunskapen når en större del av målgruppen (2p) C: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp (3p) D: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler (4p) E: Metoden att föra ut budskapet är innovativ (+1p)	25
4. Det finns ett identifierat behov av projektet.	A: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande. (1p) B: Behovet är stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredställande. (2p)	40

	C: En beskrivning finns av vad som är gjort tidigare och vad som pågår. (+1p) D: Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen (+1p) E: Stor nytta för miljön, klimatet eller djurvälfaerden. (+1p)	
5. Projektet har tydliga mål.	A: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp(1p) B: En relevant målbeskrivning finns och tydliga mål (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna (3p) C: Effektmål finns beskrivna (+2p)	15
Summa viktning		100

Regionala urvalskriterier

För stöd till kompetensutveckling och rådgivning finns inte några regionala urvalskriterier.

5.3.4.1. Bedömningsgrunder

1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

A: Kunskapen är inte ny i sig men har fått allt för liten spridning och tillämpning. (1p)

B: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet (2p)

C: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag (+2p)

D: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning (+2p)

För innovation inom kompetensutveckling kan man se till vad det är för kunskap som ska förmedlas. Då kan det handla om kunskap om nya produkter, arbetsmetoder eller tjänster. Dessa kan i sin tur vara ett resultat av ny forskning eller erfarenhet. Bedömningen görs utifrån hur innovativt innehållet i den nya kunskapen är. Bedömning görs också baserat på hur relevant kunskapen är för målgruppen, det vill säga alla som är berörda eller kan förväntas ha nytta av eller behöva kunskapen. Hur väl designat projektet är pedagogiskt bedöms i kriteriet om kunskapsspridning.

En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde på landsbygden.

2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för projektet

A: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, (3p)

eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör

eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet

B: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet (5p)

Tre poäng ges till nya i branschen för att de ska kunna komma in med stöd av relevant samarbetspartner. Det går även att styrka sina kvalifikationer utöver grundkraven via referenser.

3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning

A: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen (1p)

B: Kunskapen når en större del av målgruppen (2p)

C: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp (3p)

D: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler (4p)

E: Metoden att föra ut budskapet är innovativ (+1p)

Bedömning görs utifrån hur stor målgrupp som nås av kunskapen och vilka (hur många olika) kanaler som använts. Kunskapsspridning som sker på ett nytt innovativt sätt prioriteras. Exempel kan vara ogräsnyckel som en app i telefonen. Kvaliteteten på eller behovet och värdet av kunskapen som sprids ska inte vägas in här. Det är sättet och metoden som kunskapen sprids på som ska bedömas, vilket är skilt från kriteriet om behovet av projektet, som ska värdera behovet och värdet av kunskapen.

Eftersom den poäng som tilldelas projektet är beroende av hur stor del av målgruppen som nås är det viktigt att definiera vad som avses med begreppet målgrupp. Målgruppsbegreppet återkommer dessutom i kriterium 4 där värdet för målgruppen bidrar till poängsättningen.

En målgrupp kan anses vara den totala grupp företagare eller personer som är berörda av eller kan förväntas kunna dra nytta av den kunskap som förmedlas i projektet. För nationella projekt gäller hela landet som område och för regionala aktuell region. I vissa projekt kan det sannolikt vara av värde att målgruppen definieras men det bör inte i detta sammanhang vara möjligt att erhålla höga poäng genom att definiera en snäv målgrupp inom vilken det är lätt att nå hög måluppfyllelse. Poäng baseras på hur målgruppen är formulerad eller utformad.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet

A: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande. (1p)

B: Behovet är stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredställande. (2p)

C: En beskrivning finns av vad som är gjort tidigare och vad som pågår. (+1p)

D: Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen (+1p)

E: Stor nytta för miljön, klimatet eller djurvälfaerden . (+1p)

Poäng baseras på hänsyn till behovet av det som projektet förväntas leverera samt hur behovet är analyserat, beskrivet och motiverat i ansökan.

Ordet akut relaterar till att det i praktiken ofta har varit angelägenhetsgraden som varit avgörande för vilka projekt som prioriterats. Om projekt förväntas bidra till att skapa ett stort värde för målgrupp, näring, miljö, klimat eller djurvälfaerden ges poäng.

5. Projektet har tydliga mål

A: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp(1p)

B: En relevant målbeskrivning finns och tydliga mål (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna (3p)

C: Effektmål finns beskrivna (+2p)

De mål som finns formulerade för projektet måste vara i linje med och anpassade efter projektets syfte, innehåll och genomförande. Målen ska vara verifierbara. Målen kan t.ex. utgöras av antal kurstillfällen, antal deltagare, nöjdhetsgrad i en utvärdering eller liknande kopplade till det mer direkta genomförandet av projektet. Om effektmål finns beskrivna och de har en konkret koppling till projektets innehåll och dessutom är möjliga att bedöma ges poäng. Effektmål är vad ett projekt kan förväntas leda till för resultat på lång sikt. Det kan till exempel handla om förändrat beteende, tillämpning av ny teknik eller nytt arbetssätt eller effekter på miljö, lönsamhet, produktivitet eller djurvälfaerden.

5.3.5. Det här gäller för urval av ansökningar

Följande gäller för urval av ansökningar:

Den lägsta miniminivån för urvalskriterier är 200 poäng.

5.3.6. Stödnivå

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Stöd till rådgivningstjänster (2.1) ges till stödberättigande utgifter som inte täcks av intäkter som kommer från deltagare.

För stöd till rådgivningstjänster (2.1) ges maximalt 1 500 euro per rådgivningstillfälle.

Utanför jordbruks- och skogsbrukssektorn begränsas stödbeloppet enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse⁴. Inom kompetensutveckling och rådgivning gäller inte begränsningen per stödmottagare, utan för den som deltar i kompetensutveckling eller rådgivning. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som man fått under den tiden räknas med.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt riktlinje.
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som "eget arbete" då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast "eget arbete" som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

5.3.7. Avgifter för rådgivning

Mottagaren av rådgivningen ska i vissa fall betala en avgift. Avgiften ska framgå i upphandlingsunderlag, i information om utlysningar och kursprogram.

- Rådgivning (delåtgärd 2.1, fokusområde 6b)
 - Mottagaren av rådgivningen ska betala 30 procent av upphandlat pris eller av stödmyndighetens timkostnad för tjänsten.

⁴ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

6. (Åtgärd 4) Investeringar inom jordbruk, trädgård och rennärning

Under den här rubriken finns investeringsstöd till företag inom jordbruk, trädgård och rennärning samt förädlingsstöd.

Förutom länsstyrelsen handlägger också Sametinget investeringsstöd för ökad konkurrenskraft samt förädlingsstöd med inriktning på rennärning. Sametinget har egen handlingsplan.

6.1. **Investeringsstöd för ökad konkurrenskraft inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringens företag (delåtgärd 4.1 fokusområde 2a)**

6.1.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta investeringsstöd riktar sig till jordbruks-, trädgårds- och rennäringens företag (delåtgärd 4.1). Syftet är stärka företagets konkurrenskraft och lönsamhet genom att anpassa företagets generella kapacitet och hållbarhet, samt att påskynda företagets möjligheter att anpassa sig till nya förutsättningar på marknaden. Det kan exempelvis vara att investera i rationella bygganden med god djursorg, effektiv och energisnål utrustning eller innovativa metoder (fokusområde 2a).

6.1.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Norrbotten är det län i Sverige som har störst areal landsbygd men minst andel jordbruksföretag. Jordbruks- och trädgårdsnärningen karaktäriseras av små brukningsenheter, ofta med dålig arrondering. På många ställen är markskötseln eftersatt. Behovet av modernisering för bättre djurmiljö, arbetsmiljö och konkurrenskraft är stort.

Efterfrågan på lokal produktion av livsmedel och energi är större än någonsin och bidrar till hållbarhet på flera olika plan. Norrbotten har goda odlingsförutsättningar av framför allt vall och grönsaker, de förutsättningarna måste vi nyttja om Sverige ska kunna öka sin självförsörjningsgrad. Jordbruket har dessutom många andra viktiga funktioner att bidra till, som att upprätthålla en levande landsbygd med god service och tillgång till tjänster av olika slag. Ett fortsatt brukande av jordbruksmarken bidrar också till biologisk mångfald, bevarande av ett rikt natur- och kulturarv samt en attraktiv boendemiljö.

Genom jordbruksinvesteringar vill vi stärka jordbruksföretagen långsiktigt utifrån dess specifika förutsättningar – för en del passar storskalighetens fördelar, för andra en differentierad produktion med hög kvalitet. Alla investeringar i jordbruksföretag som är långsiktiga och bidrar till ökad lönsamhet behövs på den norrbottniska landsbygden

Eftersom jordbruket i Norrbotten minskar kraftigt prioriteras insatser som kan stimulera nya och befintliga företag oavsett företagets inriktning.

6.1.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Länsstyrelsen bedömer att söktrycket kommer att vara relativt lågt, och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas. Ett fåtal beslutsomgångar per år skulle *förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar*. Däremot måste ansökningar nå minst 200 poäng för de nationella urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de nationella urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

För bifall krävs:

- minst 200 viktade poäng av de nationella urvalskriterierna
- minst 500 viktade poäng av de regionala urvalskriterierna
- För ansökningar som uppnår 450 viktade poäng från de nationella urvalskriterierna gäller inte kravet på lägsta poängnivå från de regionala urvalskriterierna.

Ansökningar som får färre viktade poäng än minimikraven kommer att avslås. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

6.1.4. Urvalskriterier

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	A: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål (+2p) B: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen (+1p) C: Investeringen leder till ökad energieffektivitet (+1p) D: Investeringen bidrar till bättre djurvälstånd (+1p)	20
2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	A: Investeringen är ny för företaget (2p) B: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet (3p) C: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen (4p) D: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning (5p)	10
3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.	A: Lämplig kompetens finns inom företaget för det område investeringen avser, eller för nyföretagare lämplig utbildning eller erfarenhet (+1p) B: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen (+1p) C: Den som söker stöd deltar i produktionsuppföljningsprogram eller motsvarande (+2p) D: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1p)	15
4. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen.	A: Utan stöd genomförs inte investeringen (+1p) B: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen (+1p) C: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 (+1p) D: Självfinansieringsgraden är mindre än 1 (+1p) E: Soliditeten är mindre än 25 procent (+1p)	15
5. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft.	A: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt(+1p) B: Ersättningen per timme ökar (+1p) C: Investeringen leder till minskad sårbarhet (+1p) D: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning (+1p) E: Investeringen är en nybyggnation (+1p)	40
Summa viktning		100

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
6 Etableringen prioriteras regionalt	A: 5 poäng: Investeringen leder till regional måluppfyllelse	100

6.1.4.1. Nationella bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål
- A: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål (+2p)
- B: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen (+1p)
- C: Investeringen leder till ökad energieffektivitet (+1p)
- D: Investeringen bidrar till bättre djurvelfärd (+1p)

Investeringar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras.

För att investeringen ska kunna få poäng får miljöbelastningen per producerad enhet inte öka. Att producerad enhet används beror på att när en person söker investeringsstöd för att stärka konkurrenskraften i sin verksamhet innebär det ofta att produktionen ökar, vilket i sin tur kan leda till att verksamhetens totala miljöpåverkan blir större jämfört med tidigare. Därför är det bättre att använda sig av miljöpåverkan per producerad enhet istället för total miljöpåverkan.

1A: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål (+2p)

Två extra poäng får ansökningar som bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål.

1B: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen(+1p)

En extra poäng får ansökningar om det ingår delar som inte behövs för själva investeringen men som är bra för miljön. Investeringen ska vara något extra och inte bara standardlösningar som t.ex. LED-lampor och flytgödsel vid nybygge.

1C: Investeringen leder till ökad energieffektivitet (+1p)

Ett extra poäng får de ansökningar som bidrar till energieffektiv drift, eftersom energieffektivisering är viktigt för såväl konkurrenskraft som miljö..

1D: Investeringen bidrar till bättre djurvelfärd (+1p)

Ett extra poäng får ansökningar som gör något extra för de djur som berörs av investeringen. Den som söker stöd kan aldrig få poäng för sådant som är lagkrav. Det ska vara något extra som bidrar till djurvelfärden.

2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

- A: Investeringen är ny för företaget (2p)
- B: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet (3p)
- C: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen (4p)
- D: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning (5p)

Investeringar som har en innovativ inriktning det vill säga som bidrar till att ta fram eller använda nya idéer. Originalitet och spridningsgrad avgör om det är en innovation. Det gäller bland annat för utveckling av produkter, processer, teknik och metoder. Exempel på ansökningar som kan få stöd är när investeringar uppfyller högre miljökrav genom modern teknik. Det kan också vara investeringar som innebär nya koncept eller utveckling av jordbruksprodukter.

2A: Investeringen är ny för företaget(+2p)

Två poäng ges om investeringen är helt ny för företaget. Det kan till exempel vara ny driftsinriktning eller ny inredning som tidigare inte har använts.

2B: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet (+3p)

Tre poäng ges till investeringar som har en innovativ inriktning och som bidrar till att införa nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder. En förutsättning är att det inom länet ska finnas begränsade erfarenheter från liknande verksamhet. Det vill säga att den som söker arbetar inom ett nytt eller för länet okänt område. Ansökan bedöms dels utifrån de uppgifter som finns i ansökan och utifrån den kunskap som finns inom det aktuella området.

2C: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen (+4p)

Fyra poäng får ansökan när investeringen är bland de första inom sin bransch.

2D: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning (+5p)

Fem poäng ges om investeringen är ett pilotprojekt eller en testanläggning för en ny produkt.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

A: Lämplig kompetens finns inom företaget för det område investeringen avser, eller för nyföretagare lämplig utbildning eller erfarenhet (+1p)

B: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen (+1p)

C: Den som söker stöd deltar i produktionsuppföljningsprogram eller motsvarande (+2p)

D: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1p)

Här prioriteras ansökningar där det inom företaget finns kompetens som bidrar till att investeringen ger resultat.

3A: Lämplig kompetens finns inom företaget för det område investeringen avser, eller för nyföretagare lämplig utbildning eller erfarenhet (+1p)

En extra poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom företaget som gäller för den investering som företaget ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat. Om det är ett nystartat företag får ansökan poäng när den som söker har uppfyllt minimikraven på utbildning för startstöd.

3B: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen (+1p)

En extra poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt. Investeringar kan ge påfrestningar på den produktion som eventuellt finns därför är det viktigt att den som söker har kapacitet att genomföra investeringen.

3C: Den som söker stöd deltar i produktionsuppföljningsprogram eller motsvarande (+2p)

Två extra poäng ges om den som söker stöd deltar i produktionsuppföljningsprogram. De som inte deltar i ett produktionsuppföljningsprogram kan få poäng genom att visa att de följer upp sin produktion på annat bra sätt som motsvarar ett produktionsuppföljningsprogram.

3D: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1p)

En extra poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för din bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

4. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen

A: Utan stöd genomförs inte investeringen (+1p)

B: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen (+1p)

C: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 (+1p)

D: Självfinansieringsgraden är mindre än 1 (+1p)

E: Soliditeten är mindre än 25 procent (+1p)

Företag som behöver investeringsstödet för att kunna genomföra investeringen prioriteras.

4A: Utan stöd genomförs inte investeringen (+1p)

En extra poäng ges om investeringen inte genomförs alls utan stöd. I ansökan ska den som söker ha motiverat varför investeringen inte kommer att genomföras. Det kan till exempel vara att risken är för hög för att satsa själv eller att avkastningen är för dålig.

4B: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av verksamheten, utöver investeringen (+1p)

En extra poäng ges om den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten inte går att genomföra när den som söker inte får något investeringsstöd. Det kan till exempel vara om andra planerade investeringar kommer att påverkas negativt av att den här investeringen inte blir av.

Följande 3 poängsättningar räknas ut av IT-systemet

Det IT-system som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan för att beräkna kassalikviditet, självfinansieringsgrad och soliditet. Dessa nyckeltal visar om företaget är i behov av stöd för att genomföra investeringen.

4C: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 (+1p)

En ansträngd likviditet är problem för många företag som vill investera. Ett centralt mått är kassalikviditet. Om kassalikviditeten efter investeringen, utan investeringsstöd är mindre än 1 ges 1 extra poäng.

4D: Självfinansieringsgraden är mindre än 1 (+1p)

Förmågan att finansiera investeringar med företagets egna pengar påverkar behovet av stöd. Poäng ges om investeringens storlek i förhållande till årets avskrivningar och resultat är mindre än 1.

4E: Soliditeten är mindre än 25 procent (+1p)

Solida företag har goda möjligheter att finansiera investeringar utan statligt stöd. Om företaget har en soliditet enligt senaste bokslut på mindre än 25 procent ges en extra poäng. Då har vi tagit hänsyn till att tillgångarnas värde enligt bokslut sällan speglar tillgångarnas marknadsvärde.

5. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft

A: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt(+1p)

B: Ersättningen per timme ökar (+1p)

C: Investeringen leder till minskad sårbarhet (+1p)

D: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning (+1p)

E: Investeringen är en nybyggnation (+1p)

Konkurrenskraftiga investeringar prioriteras. Det kan vara företag som ökar sin lönsamhet.

5A: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt (+1p)

Det IT-stöd som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan och räknar ut nuvärdet av investeringen. Är nuvärdet med stöd positivt ges ett poäng extra.

5B: Ersättningen per timme ökar (+1p)

Det IT-stöd som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan och räknar ut timersättningen. Medför investeringen med stöd att ersättningen per timme uppgår till minst 140 kr och dessutom ökar ges ett poäng extra.

5C: Investeringen leder till en minskad sårbarhet (+1p)

En poäng ges om investeringen leder till minskad sårbarhet för företaget. Ett exempel kan vara diversifiering.

5D: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning. (+1p)

En poäng får också ansökan om investeringen innebär att den som söker stödet anpassar sig till marknaden. Det kan till exempel vara om investeringen ingår i en marknadsstrategi för försäljning av företagets produkter eller om den på annat sätt bidrar till en ökad marknadsanpassning.

5E: Investeringen är en nybyggnation (+1p)

En poäng ges till investeringar som är nybyggnationer. En nybyggnation kan ge bättre förutsättningar för skötsel och tillsynsrutiner samt ett effektivt arbete med bra logistik för transport av djur, gödsel och foder med mera. En nybyggnation av djurstallar leder ofta till en bättre miljö för djurens hälsa och för produktionsresultaten. Nybyggnation kan därför ses som en långsiktig investering för bra konkurrenskraft.

6.1.4.2. Regionala bedömningsgrunder

6: Etableringen prioriteras regionalt

A: Etableringen leder till regional måluppfyllelse (5p)

Sökande uppfyller kraven för regional måluppfyllelse och får fem poäng om arbetstiden inom primärproduktionen kommer att omfatta mer än 860 timmar per år, och investeringen inte innefattar nybyggnation av boxar där liggytan enbart består av gödseldrainerande golv.

6.1.5. Stödnivå

För beräkning av stöd gäller följande:

- Stödbeloppet är 40 procent av stödberättigade utgifter, eller baserat på enhetskostnader, upp till högsta stödbelopp.
- Stöd som avser utveckling av jordbruksföretag och där investeringen är kopplad till betande djur kommer att höjas med ytterligare 10 procent. Norrbottens län ligger inom områden med naturliga begränsningar, så kallat kompensationsområde. Detta gäller för investeringar inom fokusområde 2a
- Stöd som avser investeringar kopplade till ett innovationsprojekt inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet (EIP) inom delåtgärd 16.1 ska höjas med ytterligare 10 procent.
- I Norrbottens län är högsta stödbeloppet 4 000 000 kronor per stödmottagare.

En stödmottagare kan sammanlagt endast beviljas stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan. Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Enhetskostnader används för stöd till nybyggnation av följande stallar:

Enhetskostnad per förprövad djurplats	Oisolerat	Isolerat
Mjölkkö, 0-150 platser	88 000 kr	
Mjölkkö, 0-150 platser		93 300 kr
Mjölkkö, mer än 150 platser	72 800 kr	
Mjölkkö mer än 150 platser		78 100 kr
Kalv (0-3 mån)	24 300 kr	
Ungdjur, i liggbås	27 600 kr	
Diko i liggbås	48 000 kr	
Sugga i produktion		62 500 kr
Slaktgris i produktion		7 400 kr
Slaktkyckling i produktion		186 kr
Enhetskostnad per kvadratmeter stallyta		
Djupströ med skrapad gång för nötkreatur	3 900 kr	

I de fall inget storleksintervall anges under djurkategori gäller enhetskostnaden oavsett storlek på stall och antal förprövade platser.

I de fall inget särskilt inhysningssystem anges under djurkategori gäller enhetskostnaden oavsett inhysningssystem.

De redovisade kostnaderna är inklusive allt såsom mark, byggnad, inredning, el, VA, utfodring, gödsellagring samt projekteringskostnad. Vid nybyggnation av stallarna i tabellen ovan går det därför inte att få något stöd utifrån faktiska utgifter.

Stödet beräknas utifrån ovanstående kostnad och aktuell stödnivå,

- Stödbelopp om schablonen utgår ifrån enhetskostnad per förprövad plats = stödnivå x enhetskostnad per förprövad plats x antalet förprövade platser i stallet. Detta gäller upp till maximalt stödbelopp
- Stödbelopp om schablonen utgår ifrån enhetskostnad per kvadratmeter stallyta = stödnivå x enhetskostnad per kvadratmeter stallyta x antalet kvadratmeter stall, yttermått. Detta gäller upp till maximalt stödbelopp

6.2. **Investeringsstöd för energieffektivisering samt energigrödor inom jordbruks- och trädgårdsföretag (delåtgärd 4.1 fokusområde 5bc)**

6.2.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta investeringsstöd riktar sig till jordbruks-, trädgård- och rennäringsföretag (delåtgärd 4.1) och syftar till att få mer energieffektiva företag samt mer förnybar energi genom produktion av fleråriga energigrödor (fokusområde 5bc).

6.2.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

År 2050 ska Sverige ha nått målet Begränsad klimatpåverkan och inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser. Inom EU är målsättningen en utsläppsminskning på 80 procent till samma år. En omställning av energisystemet är nödvändig för att uppnå detta.

En god och trygg tillgång till en hållbar, prisvärd och kvalitetssäkrad energiförsörjning är en grundförutsättning för välfärden och för att näringslivet i Norrbottens län ska kunna gå en positiv framtid till mötes. Energiförsörjningen har i sin tur en betydande påverkan på klimatet. För att Sverige ska kunna möta uppsatta klimatmål måste insatser ske på alla nivåer i samhället.

Norrbotten ska lämna sitt bidrag genom ett aktivt regionalt arbete för att både främja omställningen av energisystemet och en hållbar regional utveckling. Omställningen av energisystemet i Norrbotten och arbetet med att nå minskad global uppvärmning kan delas in i två delar:

- Energieffektivisering genom förändring av beteende och livsstil, utveckling av nya tjänster och ny teknik.
- Ersättning av fossila energislag med förnybara energislag bland annat genom utveckling och implementering av ny teknik.

I Norrbottens klimat- och energiarbete har följande mål preciserats

Energianvändningen i länet ska bli effektivare än den var 2005. Detta ska ske bland annat genom:

- att specifika energianvändningen per ytenhet (driftel och uppvärmning) i bostäder, små och medelstora företag samt offentliga lokaler ska minska med 25 procent till 2020
- att industrisektorn ska energieffektivisera 20 procent per BRP-krona
- att uppvärmning med direktverkande el ska upphöra till 2020
- att energianvändningen i transportsektorn ska effektiviseras med 20 procent.

Användningen av förnybar energi ska ha ökat med 20 procent till år 2020 (jmf 2005) genom ersättning av fossila bränslen samt minskad energianvändning. Detta ska ske bland annat genom:

- att användningen av eldningsolja inom industrin i Norrbotten ska ersättas till 100 procent av förnybara alternativ fram till år 2020
- att uppvärmning med fossila bränslen ska upphöra till 2020 att andelen förnybar energi i transportsektorn ska uppgå till 10 procent.

En hållbar regional tillväxt nås bland annat genom att nya arbetstillfällen skapas inom det förnybara energiområdet, att ny innovativ energiteknik utvecklas och implementeras samt en effektivare energianvändning. En omställning till en resurseffektivt och hållbar region skapar utrymme för innovationer, nya jobb, tillväxt och välfärd. Norrbotten har goda möjligheter att bli en föregångsregion när det gäller ett effektivt och hållbart tillvaratagande av förnyelsebar energi. I en övergång kommer omställningen till en produktion av hållbara varor och tjänster att kunna bli en konkurrensfördel för regionen.

Energiförbrukningen inom jordbruk och trädgårdsföretag är oftast en stor kostnadspost. Därför prioriteras investeringar för att förbättra företagens energieffektivitet som till en följd bidrar till miljö- och hållbarhetsmål samt stärker företagen.

6.2.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Länsstyrelsen hanterar endast återflöden inom åtgärden, den tillgängliga budgeten är därför mycket liten och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas. Inte heller om ytterligare, så kallade återhämtningsmedel skulle tillföras i åtgärden kommer beslutsomgångar att tillämpas då antalet ansökningar hittills under programmet varit mycket lågt. Ett fåtal beslutsomgångar per år skulle *förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar*. Däremot måste ansökningar nå minst 200 poäng för de nationella urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de nationella urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar. För bifall krävs minst 200 viktade poäng av de nationella urvalskriterierna för att ansökan ska kunna prioriteras. Ansökningar som får färre viktade poäng än minimikraven kommer att avslås. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

6.2.4. Urvalskriterier

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla specifika miljö- och klimatmål.	A: Investeringen bidrar till stor energieffektivisering (3p) B: Investeringen bidrar till mycket stor energieffektivisering (5p) eller C: Investeringen bedöms bidra till en god produktion av biomassa för energiändamål (3p) D: Det finns en marknad för den producerade biomassan (+2p) E: Investeringen gynnar andra miljömål utöver energiomställning (+2p)	50
2. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	A: Energikartläggning eller motsvarande har gjorts (5p) eller B: Den som söker stöd har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen (+1p) C: Den som söker stöd har tillräcklig erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare (+2p) D: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1p) E: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)	20

3. Det finns ett identifierat behov av investeringen.	A: Investeringen bidrar till energiomställning. (+2p) B: Investeringen har en innovativ inriktning (+2p) C: Utan stöd genomförs inte investeringen (+1p)	30
---	--	----

6.2.5. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla specifika nationella miljö- och klimatmål.

A: Investeringen bidrar till stor energieffektivisering (3p)

B: Investeringen bidrar till mycket stor energieffektivisering (5p)

eller

C: Investeringen bedöms bidra till en god produktion av biomassa för energiändamål (3p)

D: Det finns en marknad för den producerade biomassan (+2p)

E: Investeringen gynnar andra miljömål utöver energiomställning (+2p)

Om ansökan gäller energieffektivisering

För att avgöra om en ansökan ger mycket stor eller stor energieffektivisering kan frågorna i tabell 1 besvaras.

Tabell 1. Frågor som kan användas för att bedöma om en investering ger stor eller mycket stor energieffektivisering.

	Poäng
Ersätts direktverkande eluppvärmning med icke fossilt bränsle eller värmepump?	+3 poäng
Minskar elförbrukningen?	+1 poäng
Ersätts en förbränningsmotor med en elmotor?	+3 poäng
Minskar energiförluster till omgivning (spillvärme)?	+1 poäng
Utnyttjas spillvärme genom återvinning och/eller utnyttjas frikyla?	+2 poäng
Sker kapacitetsreglering med frekvensreglering eller liknande styrsystem?	+3 poäng

Den fjärde frågan, som handlar om minskade energiförluster, kan ge en ansökan poäng för exempelvis isolering eller byte till LED-belysning (som avger mindre värme än övriga ljuskällor).

Den femte frågan, som handlar om utnyttjande av spillvärme eller frikyla, kan ge en ansökan poäng om den spillvärme som uppstår nyttjas eller om kallvatten eller kallluft används för kylning istället för en kylkompressor. Exempelvis kan mjölk förkylas med kallvatten.

Den sjätte frågan handlar om frekvensreglering eller liknande system. Frekvensstyrningen justerar kapaciteten (mängd luft/vatten som flyttas). Om den aktuella fläkten/pumpen måste eller bör regleras på något sätt kan detta annars göras med olika typer av strypspjäll och ventiler, vilket innebär energiförluster och bör undvikas. Alla pumpar och fläktar kan i princip frekvensstyras.

1A: Investeringen bidrar till stor energieffektivisering (3p)

Tre poäng ges när en investering anses bidra till stor energieffektivisering. Då ska svaren på frågorna i tabell 1 leda till att ansökan sammanlagt får två eller tre poäng.

1B: Investeringen bidrar till mycket stor energieffektivisering (5p)

Fem poäng ges när en investering anses bidra till mycket stor energieffektivisering. Då ska svaren på frågorna i tabell 1 leda till att ansökan sammanlagt får fyra poäng eller mer.

eller

Om ansökan gäller energiskog

1C: Investeringen bedöms bidra till en god produktion av biomassa för energiändamål (3p)

En ansökan tilldelas tre poäng om förutsättningarna är sådana att investeringen kan förväntas leda ge en energiskog med god tillväxt och hög produktion av biomassa för energiändamål. Det kan exempelvis handla om iordningställande av mark som inte använts på länge men som kan vara lämplig förödling av energiskog. Det kan också handla om investeringar i plantor och plantering av plantor som är lämpliga för de lokala förhållandena. I områden där vilttrycket är högt kan stöd också beviljas till stängsling av energiskogsodlingar.

1D: Det finns en marknad för den producerade biomassan (+2p)

Två extra poäng ges till investeringar som bedöms möta en befintlig efterfrågan. Förhållandena varierar mycket mellan olika delar av Sverige. I ett område kanske exempelvis värmeverken efterfrågar biomassa från jordbruket medan det i ett annat område inte finns någon efterfrågan. Denna poäng möjliggör således en regional anpassning.

1E: Investeringen gynnar andra miljömål utöver energiomställning (+2p)

Två extra poäng ges om investeringen bidrar till andra miljömål, exempelvis minskat näringsläckage i områden där det finns ett behov av att förbättra vattenmiljön, ökad biodiversitet i områden där det finns brist på lövskog eller odling för att sluta kretslopp (slam- eller avloppsvatten) eller rening av mark.

2. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.

A: Energikartläggning eller motsvarande har gjorts (5p)

eller

B: Den som söker stöd har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen (+1p)

C: Den som söker stöd har tillräcklig erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare (+2p)

D: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1p)

E: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

Om ansökan gäller energieffektivisering
2A: Energirådgivning eller motsvarande har gjorts. (5p)

Åtgärder som valts ut till följd av att en energirådgivning gjorts prioriteras och ges fem poäng, eftersom en energirådgivning borgar för att företagaren vet var i företaget energianvändningen är störst och var åtgärder kan vidtas. Annan förkunskap som motsvarar energirådgivning, och också ger ansökan fem poäng, är LCA-beräkningar, kurser (om den sökande exempelvis deltagit vid en kurs om sparsam körning eller andra för ansökan relevanta kurser) eller om den sökande tagit in uppgifter om energieffektivitet från flera tillverkare av produkten.

eller

Om ansökan gäller energiskog

2B: Den som söker stöd har tillräcklig egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen (+1p)

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt. Om investeringen är av en sådan typ att den sökande inte anses behöva någon särskild kompetens kan ansökan tilldelas denna poäng utan någon mer noggrann kontroll.

2C: Den som söker stöd har tillräcklig erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare (+2p)

Två poäng ges när det finns erfarenhet eller kunskap inom företaget om hur driften eller underhållet av investeringen ska göras. Om företaget har god kompetens om investeringen ökar chanserna att den blir hållbar och ger förväntat resultat. Om investeringen är av en sådan typ att den sökande inte anses behöva någon särskild erfarenhet kan ansökan tilldelas dessa poäng utan någon mer noggrann kontroll.

2D: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1p)

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

2E: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

En poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande.

3. Det finns ett identifierat behov av projektet.

A: Investeringen bidrar till energiomställning. (+2p)

B: Investeringen har en innovativ inriktning (+2p)

C: Utan stöd genomförs inte investeringen (+1p)

3A: Investeringen bidrar till energiomställning (+2 p).

Investeringen innebär att uppvärmning med direktverkande el upphör.

3B: Investeringen har en innovativ inriktning (+2 p).

Två poäng ges till investeringar som har en innovativ inriktning och som bidrar till att införa nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder. En förutsättning är att det inom länet ska finnas begränsade erfarenheter från liknande investeringar. Ansökan bedöms dels utifrån de uppgifter som finns i ansökan och utifrån den kunskap som finns inom det aktuella området.

3C: Utan stöd genomförs inte investeringen (1p)

En poäng ges om investeringen inte genomförs alls utan stöd. I ansökan ska den som söker ha motiverat varför investeringen inte kommer att genomföras. Det kan till exempel vara att risken är för hög för att satsa själv eller att avkastningen är för dålig.

6.2.6. Investeringar som inte prioriteras regionalt

I Norrbottens län finns det inte några ytterligare regionala prioriteringar.

6.2.7. Stödnivå

För beräkning av stöd gäller följande:

- Stödbeloppet är 40 procent av stödberättigade utgifter upp till högsta stödbelopp.
- Stöd som avser investeringar kopplade till ett innovationsprojekt inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet (EIP) inom delåtgärd 16.1 ska höjas med ytterligare 10 procent.
- I Norrbottens län är högsta stödbeloppet 1 000 000 kronor per stödmottagare.
- En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.
- För stöd till fleråriga energigrödor, det vill säga salix, poppel och hybridasp beviljas inte stöd till ansökningar om stöd med mindre än 50 000 kronor i stödberättigande utgifter.
- För stöd till energieffektivisering beviljas inte stöd till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Enhetskostnader används för etablering och stängsling av fleråriga energigrödor, det vill säga salix, poppel och hybridasp enligt följande:

- planter och plantering av fleråriga energigrödor som lämpar sig för skottskogsbruk på åkermark samt extra utgifter förknippade med iordningställande av mark före produktion av fleråriga energigrödor, stödnivå 5 800 kronor per hektar.
- stängsling runt planteringar av fleråriga energigrödor, stödnivå 10 000 kr per hektar.

6.3. Investeringsstöd för att minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak inom jordbruks- och trädgårdsföretag (delåtgärd 4.1 fokusområde 5d)

6.3.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta investeringsstöd riktar sig till jordbruks-, trädgårds- och rennäringsföretag (delåtgärd 4.1) och syftar till att minska utsläppen av växthusgaser och ammoniak. (fokusområde 5d).

6.3.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Klimatförändringar orsakade av utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser är ett av de största globala miljöproblem som mänskligheten står inför under 2000-talet. Jordbruksverksamhet medverkar till utsläppen och inom jordbruket är det främst gödselhanteringen som är en källa till avgång av växthusgaser och ammoniak. För jordbruket är de stora bidragen av klimatpåverkande gaser kopplade till kväveanvändning, idisslares ämnesomsättning samt omvandling av mark som tär på dess kolförråd. Utsläppen från jordbruk och avfall har minskat betydligt sedan 1990, bland annat på grund av minskat antal djur och minskad deponering av organiskt avfall.

Avgång av ammoniak kan reduceras exempelvis genom nedmyllning vid spridning av stallgödsel och genom att gå över från fast- till flytgödselhantering. Avgång av växthusgaser kan reduceras exempelvis genom att undvika spridning av stallgödsel på hösten, eftersom höstspridning medför risk för ökad avgång av lustgas. Att öka lagringskapaciteten, så att höstspridning kan undvikas, kan därmed vara en insats som bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser.

I delåtgärden prioriteras insatser i byggnader, maskiner och utrustning som bidrar till att minska jordbruks- och trädgårdsföretagens utsläpp av ammoniak och växthusgaser inom växtodling, djurhållning och energiförbrukning. Exempel på åtgärder är till exempel byggnation av tillräckligt stora gödselbehållare för att kunna gödsla vid rätt tidpunkt, utrustning för precisionsodling, utrustning för att hantera växtskyddsmedel på ett säkert och miljövänligt sätt, utrustning för optimering av foderstatens sammansättning, investeringar för täckning eller behandling av flytgödsel.

6.3.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Länsstyrelsen hanterar endast återflöden inom åtgärden, den tillgängliga budgeten är därför mycket liten och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas. Inte heller om ytterligare, så kallade återhämtningsmedel skulle tillföras i åtgärden kommer beslutsomgångar att tillämpas då antalet ansökningar hittills under programmet varit mycket lågt. Ett fåtal beslutsomgångar per år skulle *förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar*. Däremot måste ansökningar nå minst 200 poäng för de nationella urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de nationella urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar. Åtminstone två urvalskriterier ska ges poäng för att ansökan ska kunna prioriteras.

Ansökningar som får färre viktade poäng än minimikraven kommer att avslås. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

6.3.4. Urvalskriterier

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	A: Investeringen bidrar till att minska avgången av ammoniak, metan eller lustgas (2p) B: Investeringen bidrar till att betydligt minska avgången av ammoniak, metan eller lustgas (5p) C: Investeringen bidrar till något annat nationellt miljö kvalitetsmål utöver minskad avgång av metan, lustgas eller ammoniak (+1p)	40
2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	A: Investeringen är ny för företaget. (2p) B: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet. (3p) C: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen. (4p) D: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning. (5p)	10
3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.	A: Den som söker har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen (+1p) B: Den som söker stöd har tillräcklig erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare (+2p) C: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1p) D: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)	20
4. Det finns ett identifierat behov av investeringen.	A: Investeringen bidrar till minskat näringsläckage. (+3p) B: Investeringen är en tydlig del av ett kretslopp. (+1p) C: Företaget har mottagit rådgivning om växtnäring. (+1p)	30
Summa nationell viktning		100

6.3.4.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål A: Investeringen bidrar till att minska avgången av ammoniak, metan eller lustgas (2p) B: Investeringen bidrar till att betydligt minska avgången av ammoniak, metan eller lustgas (5p) C: Investeringen bidrar till något annat nationellt miljö kvalitetsmål utöver minskad avgång av metan, lustgas eller ammoniak (+1p)
--

1A: Investeringen bidrar till att minska avgången av ammoniak, metan eller lustgas (2 p)

Poängen ges till investeringar som bidrar till att minska utsläppen av ammoniak eller växthusgaser till atmosfären. Exempel på investeringar som bidrar till att minska avgången av ammoniak är rening av frånluft från stallar, surgörning av flytgödsel, täckning av lagerbehållare för flytgödsel, urin och rötrest, övergång från fast- till flytgödsel samt släpslangsramp, släpfotsramp eller myll-ningsaggregat för spridning av stallgödsel. Ett exempel på en investering som bidrar till att minska avgången av växthusgaser är rötning av stallgödsel till

biogas, vilket minskar metanavgången. Ett annat är ökad lagringskapacitet för stallgödsel (exempelvis satellitbrunnar) som ger ett större tids-mässigt handlingsutrymme för gödselspridning och därmed effektivare kväveanvändning.

1B: Investeringen bidrar till att betydligt minska avgången av ammoniak, metan eller lustgas (5 p)

Poängen ges till investeringar som betydligt minskar avgången av ammoniak eller växthusgaser. Exempel på investeringar som kan minska ammoniakavgången betydligt är surgörning av flytgöd-seln och övergång från fast- till flytgödsel. Vid investeringar som rör täckning av lagerbehållare för flytgödsel, urin och rötresten bedöms de som ger en reduktion på 90 procent eller mer minska av-gången betydligt. Det är när behållarna täcks med till exempel betongblock, tätslutande tak av plast-duk, flytande plastduk och sexkantiga plastelement. Slätfotsramp och myllningsaggregat bedöms ge bättre effekt än släpslangsramp och får därmed fem poäng. Bland de exempel på investeringar som minskar utsläppen av växthusgaser som presenteras ovan bedöms rötning av stallgödsel minska avgången betydligt.

1C: Investeringen bidrar till något annat nationellt miljökvalitetsmål utöver minskad avgång av metan, lustgas eller ammoniak (+1 p)

En poäng ges till åtgärder vars huvudsakliga syfte är att minska ammoniakavgången men som också minskar avgången av växthusgaser eller till åtgärder vars huvudsakliga syfte är att minska växthus-gasavgången men också minskar ammoniakavgången. Exempelvis kan surgörning av flytgödsel, övergång från fast- till flytgödsel och täckning av lagerbehållare för flytgödsel och rötrest bidra till att minska så väl avgången av ammoniak som avgången av växthusgaser. Poängen ges också till åtgärder som bidrar till något annat miljökvalitetsmål. Exempelvis kan vissa typer av rening av från-luft från stallar även minska lukt, investeringar som minskar ammoniakavgången från stallgödsel vid lagring och spridning ger bättre kväveutnyttjande, rötning till biogas ger också förnybar energi och en effektivare kväveanvändning (genom exempelvis utökad lagringskapacitet) minskar även risken för kväveläckage.

Observera att den sökande maximalt kan få 5 poäng, även om totalsumman här kan bli mer.

2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

A: Investeringen är ny för företaget. (2p)

B: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet. (3p)

C: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen. (4p)

D: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning. (5p)

Investeringar som har en innovativ inriktning, det vill säga bidrar till att ta fram eller använda nya idéer, bör prioriteras. Originalitet och spridningsgrad avgör om det är en innovation. Det gäller bland annat för utveckling av produkter, processer, teknik och metoder. Exempel på ansökningar som kan få stöd är när investeringar uppfyller högre miljökrav genom modern teknik. Det kan också vara investeringar som innebär nya koncept eller utveckling av jordbruksprodukter.

2A: Investeringen är ny för företaget (2 p)

Två poäng ges om investeringen är helt ny för företaget.

2B: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet (3 p)

Tre poäng ges till investeringar som har en innovativ inriktning och som bidrar till att införa nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder. Kunskap inom området behöver spridas mer för att på ett bättre sätt kunna minska utsläppen av ammoniak och växthusgaser. Ansökan bedöms dels utifrån de uppgifter som finns i ansökan dels utifrån den kunskap som finns inom det aktuella området.

2C: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen (4 pg).

Fyra poäng ges till investeringar som är bland de första inom sin bransch.

2D: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning (5 p).

Fem poäng ges om investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning.

3. Sökanden har den kunskap, kompetens och genomförandekapacitet som krävs för att genomföra investeringen.

A: Den som söker har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen (+1p)

B: Den som söker stöd har tillräcklig erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare (+2p)

C: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1p)

D: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

3A: Den som söker stöd har tillräcklig, egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen (+3 p).

Tre poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, själv, via anställd eller inköpt kompetens.

3B: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1 p).

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

3C: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1 p).

Tre poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande.

Observera att den som söker stöd maximalt kan få 5 poäng, även om totalsumman här kan bli högre.

4. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen

A: Investeringen bidrar till minskat näringsläckage. (+3p)

B: Investeringen är en tydlig del av ett kretslopp. (+1p)

C: Företaget har mottagit rådgivning om växtnäring. (+1p)

4A: Investeringen bidrar till minskat näringsläckage. (+3p)

Tre poäng ges om företaget i ansökan kan beskriva och göra troligt att investeringen kommer leda till minskat näringsläckage.

4B: Investeringen är en tydlig del av ett kretslopp. (+1p)

En poäng ges om företaget i ansökan kan visa att investeringen förbättrar kretslopp av näringsämnen.

4C: Företaget har mottagit rådgivning om växtnäring. (+1p)

En poäng ges om företaget kan visa på dokumenterad rådgivning om växtnäring inom de senaste tre åren.

6.3.5. Investeringar som inte prioriteras regionalt

I Norrbottens län finns det inte några ytterligare regionala prioriteringar.

6.3.6. Stödnivå

För beräkning av stöd gäller följande:

- Stödbeloppet är 40 procent av stödberättigade utgifter upp till högsta stödbelopp.
- Stöd som avser investeringar kopplade till ett innovationsprojekt inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet (EIP) inom delåtgärd 16.1 ska höjas med ytterligare 10 procent.
- I Norrbottens län är högsta stödbelopp 1 000 000 kronor per stödmottagare.
- En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.
- Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

6.4. Förädlingsstöd för kort livsmedelskedja och lokala marknader (delåtgärd 4.2 fokusområde 3a)

6.4.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta investeringsstöd riktar sig till mikroföretag samt till små företag (delåtgärd 4.2). Förädlingsstödet syftar till att öka konkurrenskraften för primärproducenter inom livsmedelsproduktion där företagen genom förädling ökar produkternas värde eller ger förutsättningar för korta livsmedelskedjor eller försäljning av livsmedel på en lokal marknad (fokusområde 3a).

6.4.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Syftet med stödet är att öka konkurrenskraften för primärproducenter. Ökad förädling av råvaror ska generera ökad konkurrenskraft hos dem som producerat råvaran. Vi prioriterar råvaror från den lokala marknaden för att på så sätt stötta primärproducenter från den lokala marknaden.

Extra prioritet ges till ansökningar där råvaror från den lokala marknaden är huvudråvara.

Medlen från programmet är väl använda om investeringen innebär att även andra primärproducenter än sökanden kan ta del av investeringen och på så sätt öka sin respektive konkurrenskraft.

Investeringar som även gynnar andra primärproducenter prioriteras.

Besöksnäringen är stor och växande i länet. Tillgången till lokala attraktiviteter som lokal mat ökar antalet aktiviteter för besökarna samtidigt som primärproducenter får möjlighet till en bredare kundkrets för sina produkter.

Investeringar som kommer till nytta i samarbete med besöksnäringen prioriteras.

6.4.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Länsstyrelsen bedömer att söktrycket kommer att vara relativt lågt, och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas. Ett fåtal beslutsomgångar per år skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar. Däremot måste ansökningar nå minst 200 poäng för de nationella urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de nationella urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar. Åtminstone två urvalskriterier ska ges poäng för att ansökan ska kunna prioriteras.

Ansökningar som får färre viktade poäng än minimikraven kommer att avslås. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

6.4.4. Urvalskriterier

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	A: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål (2p) B: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen (+2p) C: Investeringen leder till ökad energieffektivitet (+1p)	15
2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	A: Investeringen är ny för företaget (2p) B: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet (3p) C: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen (4p) D: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning (5p)	10
3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	A: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen (+1p) B: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare (+2p) C: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1p) D: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)	15
4. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen.	A: Utan stöd genomförs inte investeringen (+1p) B: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen (+1p) C: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 (+1p) D: Självfinansieringsgraden är mindre än 1 (+1p) E: Soliditeten är mindre än 25 % (+1p)	10
5. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft.	A: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt (+1p) B: Ersättningen per timme ökar (+1p) C: Investeringen leder till minskad sårbarhet (+2p) D: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning (+2p)	30
6. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen.	A: Investeringen bidrar till att lokalt producerade råvaror används. (3p) B: Investeringen bidrar till att samverkanslösningar bildas eller stärks. (+2p) C: Investeringen ingår i samarbete med besöksnäringen. (+1p)	20

6.4.4.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

A: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål (2p)

B: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen (+2p)

C: Investeringen leder till ökad energieffektivitet (+1p)

1A: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål (+2p)

Två poäng får ansökningar där investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål.

1B: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen (+2p)

Två poäng får ansökningar om det ingår delar som inte behövs för själva investeringen men som är bra för miljön. Det kan till exempel vara investeringar som ingår i helhetslösningar som har positiva effekter på miljön.

1C: Investeringen leder till ökad energieffektivitet (+1p)

En poäng ges till de företag som med investeringen för bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter väljer energieffektiva lösningar.

2 Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

A: Investeringen är ny för företaget (2p)

B: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet (3p)

C: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen (4p)

D: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning (5p)

Investeringar som har en innovativ inriktning det vill säga som bidrar till att ta fram eller använda nya idéer. Originalitet och spridningsgrad avgör om det är en innovation. Det gäller bland annat för utveckling av produkter, processer, teknik och metoder. Exempel på ansökningar som kan få stöd är när investeringar uppfyller högre miljökrav genom modern teknik. Det kan också vara investeringar som innebär nya koncept eller utveckling av jordbruksprodukter.

2A: Investeringen är ny för företaget (2p)

Två poäng ges om investeringen är helt ny för företaget det kan till exempel vara ny produktionsinriktning eller ny utrustning som tidigare inte har använts.

2B: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet (3p)

Tre poäng ges till investeringar som har en innovativ inriktning och som bidrar till att införa nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder. En förutsättning är att det inom länet ska finnas begränsade erfarenheter från liknande verksamhet. Det vill säga att den som söker arbetar inom ett nytt eller för länet förhållandevis okänt område. Ansökan bedöms dels utifrån de uppgifter som finns i ansökan dels utifrån den kunskap som finns inom det aktuella området.

2C: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen (4p)

Ansökan får fyra poäng när investeringen är bland de första inom sin bransch.

2D: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning (5p)

Fem poäng ges om investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning för en ny produkt.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

A: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen (+1p)

B: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare (+2p)

C: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1p)

D: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

3A: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen (+1p)

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt.

3B: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare (+2p)

Två poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom företaget som gäller för den investering som företaget ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat.

3C: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1p)

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

3D: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

En poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering, bättre marknadsanpassningar och kan innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

4. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen

A: Utan stöd genomförs inte investeringen (+1p)

B: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen (+1p)

C: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 (+1p)

D: Självfinansieringsgraden är mindre än 1 (+1p)

E: Soliditeten är mindre än 25 % (+1p)

4A: Utan stöd genomförs inte investeringen (1p)

En poäng ges om investeringen inte genomförs alls utan stöd. I ansökan ska den som söker ha motiverat varför investeringen inte kommer att genomföras. Det kan till exempel vara att risken är för hög för att satsa själv eller att avkastningen är för dålig.

4B: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av verksamheten, utöver investeringen (+1p)

En poäng ges om den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten inte går att genomföra när den som söker inte får något investeringsstöd. Det kan till exempel vara om andra planerade investeringar kommer att påverkas negativt av att den här investeringen inte blir av.

Följande 3 poängsättningar räknas ut av IT-systemet

Det IT-system som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan för att beräkna kassalikviditet, självfinansieringsgrad och soliditet. Dessa nyckeltal visar om företaget är i behov av stöd för att genomföra investeringen.

4C: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 (+1p)

En ansträngd likviditet är problem för många företag som vill investera. Ett centralt mått är kassalikviditet. Om kassalikviditeten efter investeringen, utan investeringsstöd är mindre än 1 ges ett extra poäng.

4D: Självfinansieringsgraden är mindre än 1(+1p)

Förmågan att finansiera investeringar med företagets egna pengar påverkar behovet av stöd. Poäng ges om investeringens storlek i förhållande till årets avskrivningar och resultat är större än 1.

4E: Soliditeten är mindre än 25 procent (+1p)

Solida företag har goda möjligheter att finansiera investeringar utan statligt stöd. Om företaget har en soliditet enligt senaste bokslut på mindre än 25 procent ges ett extra poäng. Då har vi tagit hänsyn till att tillgångarnas värde enligt bokslut sällan speglar tillgångarnas marknadsvärde.

5. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft

A: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt (+1p)

B: Ersättningen per timme ökar (+1p)

C: Investeringen leder till minskad sårbarhet (+2p)

D: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning (+2p)

5A: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt (+1p)

Det IT-stöd som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan och räknar ut nuvärdet av investeringen. Är nuvärdet med stöd positivt ges 1 extra poäng.

5B: Ersättningen per timme ökar (+1p)

Det IT-stöd som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan och räknar ut timersättningen. Medför investeringen med stöd att ersättningen per timme uppgår till minst 140 kr och dessutom ökar ges ett poäng extra.

5C: Investeringen leder till en minskad sårbarhet (+1p)

Ett poäng ges om investeringen leder till minskad sårbarhet för företaget. Ett exempel kan vara diversifiering.

5D: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning (+2p)

Två poäng ges om investeringen innebär att den som söker stödet anpassar sig till marknaden. Det kan till exempel vara om investeringen ingår i en marknadsstrategi för försäljning av företagets produkter eller om den på annat sätt bidrar till en ökad marknadsanpassning.

6. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen

A: Investeringen bidrar till att lokalt producerade råvaror används. (3p)

B: Investeringen bidrar till att samverkanslösningar bildas eller stärks. (+2p)

C: Investeringen ingår i samarbete med besöksnäringen. (+1p)

6A: Investeringen bidrar till att lokalt producerade råvaror används (3 p).

Tre poäng får ansökningar där investeringen i produktion bara använder sig av huvudråvaror från den lokala marknaden. Företaget ska redovisa en råvarudeklaration.

För att skapa trovärdighet för lokala produkter måste råvarudeklarationen vara tydlig och inte "gömma" icke lokala råvaror. Länsstyrelsen vill prioritera den förädling som i huvudsak använder sig av lokala produkter, det är endast så det kan skapa ett mervärde hos primärproducenterna.

6B: Investeringen bidrar till att samverkanslösningar bildas eller stärks (+2 p).

Två extra poäng får ansökningar om affärsplanen visar att investeringen även kommer att gynna andra primärproducenter. Den kan till exempel vara att förädlingsverksamheten köper in råvaror från andra primärproducenter vilket ger dessa ett högre avräkningspris än genom traditionella

aktörer. Det kan också vara så att andra primärproducenter kan nyttja vissa tjänster i förädlingsanläggningen eller själva hyra anläggningen.

6C: Investeringen ingår i samarbete med besöksnäringen (+ 1 p).

En extra poäng får ansökningar där det finns ett etablerat eller planerat samarbete med besöksnäringen. Förädlade produkter kommer genom samarbetet att bidra till att öka attraktiviteten för länet.

6.4.5. Investeringar som inte prioriteras regionalt

I Norrbottens län finns det inte några ytterligare regionala prioriteringar.

6.4.6. Stödnivå

För beräkning av stöd gäller följande:

- Stödbeloppet är 40 procent av stödberättigade utgifter upp till högsta stödbelopp.
- Stöd som avser investeringar kopplade till ett innovationsprojekt inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet (EIP) inom delåtgärd 16.1 ska höjas med ytterligare 10 procent.
- I Norrbottens län är högsta stödbeloppet 2 000 000 kronor per stödmottagare.
- En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.
- Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

I de fall den förädlade produkten inte är en jordbruksprodukt begränsas stödbeloppet enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse⁵. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

⁵ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

6.5. Förädlingsstöd för att skapa nya jobb (delåtgärd 4.2 fokusområde 6a)

6.5.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta investeringsstöd riktar sig till mikroföretag samt till små företag (delåtgärd 4.2). Förädlingsstödet syftar till att öka konkurrenskraften för primärproducenter inom livsmedelsproduktion och därigenom öka antalet arbetstillfällen inom förädling (fokusområde 6a).

6.5.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund (se 6.1.2)

Efterfrågan på närproducerade livsmedel har aldrig varit större samtidigt som primärproducenterna lägger ner i allt högre takt på grund av vikande lönsamhet. Paradoxen är uppenbar och en av lösningarna är vara att primärproducenterna får större del av förädlingsvärdet. För att få ut större effekt av satsade medel och bidra till hållbara livsmedelskedjor kommer investeringar som skapar fler arbetstillfällen och på olika sätt stärker de lokala primärproducenterna att prioriteras.

6.5.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Länsstyrelsen bedömer att söktrycket kommer att vara relativt lågt, och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas. Ett fåtal beslutsomgångar per år skulle *förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar*. Däremot måste ansökningar nå minst 200 poäng för de nationella urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de nationella urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

För bifall krävs minst 200 viktade poäng av urvalskriterierna och att åtminstone två urvalskriterier ger poäng för att ansökan ska kunna prioriteras. Ansökningar som får färre viktade poäng än minimikraven kommer att avslås. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

6.5.4. Urvalskriterier

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	A: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål (2p) B: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen (+2p) C: Investeringen leder till ökad energieffektivitet (+1p)	15
2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	A: Investeringen är ny för företaget (2p) B: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet (3p) C: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen (4p) D: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning (5p)	10
3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	A: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen (+1p) B: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare (+2p) C: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1p) D: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)	15
4. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen.	A: Utan stöd genomförs inte investeringen (+1p) B: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen (+1p) C: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 (+1p) D: Självfinansieringsgraden är mindre än 1 (+1p) E: Soliditeten är mindre än 25 % (+1p)	10
5. Investeringen ger arbetstillfällen på landsbygden	A: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid (1p) B: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget (3p) C: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget (4p) D: Investeringen leder till sysselsättning hela året (+1p)	30
6. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen	A: Investeringen omfattar bara förädling av lokala råvaror som huvudprodukt. (3p) B: Investeringen gynnar även andra primärproducenter. (+2p) C: Investeringen kommer till nytta i samarbete med besöksnäringen. (+1p)	20

6.5.4.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.

A: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål (2p)

B: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen (+2p)

C: Investeringen leder till ökad energieffektivitet (+1p)

1A: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål (+2p)

Två poäng får ansökningar där investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål.

1B: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen (+2p)

Två poäng får ansökningar om det ingår delar som inte behövs för själva investeringen men som är bra för miljön. Det kan till exempel vara investeringar som ingår i helhetslösningar som har positiva effekter på miljön.

1C: Investeringen leder till ökad energieffektivitet (+1p)

En poäng ges till de företag som med investeringen för bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter väljer energieffektiva lösningar.

2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

A: Investeringen är ny för företaget (2p)

B: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet (3p)

C: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen (4p)

D: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning (5p)

Investeringar som har en innovativ inriktning det vill säga som bidrar till att ta fram eller använda nya idéer. Originalitet och spridningsgrad avgör om det är en innovation. Det gäller bland annat för utveckling av produkter, processer, teknik och metoder. Exempel på ansökningar som kan få stöd är när investeringar uppfyller högre miljökrav genom modern teknik. Det kan också vara investeringar som innebär nya koncept eller utveckling av jordbruksprodukter.

2A: Investeringen är ny för företaget(2p)

Två poäng ges om investeringen är helt ny för företaget det kan till exempel vara ny produktionsinriktning eller ny inredning som tidigare inte har använts.

2B: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet (3p)

Tre poäng ges till investeringar som har en innovativ inriktning och som bidrar till att införa nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder. En förutsättning är att det inom länet ska finnas begränsade erfarenheter från liknande verksamhet. Det vill säga att den som söker arbetar inom ett nytt eller för länet förhållandevis okänt område. Ansökan bedöms dels utifrån de uppgifter som finns i ansökan dels utifrån den kunskap som finns inom det aktuella området.

2C: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen (4p)

Ansökan får fyra poäng när investeringen är bland de första inom sin bransch.

2D: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning (5p)

Fem poäng ges om investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning för en ny produkt.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen
- A: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen (+1p)
- B: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare (+2p)
- C: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1p)
- D: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

3A: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen (+1p)

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt.

3B: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare (+2p)

Två poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom företaget som gäller för den investering som företaget ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat.

3C: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1p)

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

3D: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

En poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering, bättre marknadsanpassningar och kan innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

4. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen
- A: Utan stöd genomförs inte investeringen (+1p)
- B: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen (+1p)
- C: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 (+1p)
- D: Självfinansieringsgraden är mindre än 1 (+1p)

E: Soliditeten är mindre än 25 % (+1p)

4A: Utan stöd genomförs inte investeringen (1p)

En poäng ges om investeringen inte genomförs alls utan stöd. I ansökan ska den som söker ha motiverat varför investeringen inte kommer att genomföras. Det kan till exempel vara att risken är för hög för att satsa själv eller att avkastningen är för dålig.

4B: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av verksamheten, utöver investeringen (+1p)

En poäng ges om den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten inte går att genomföra när den som söker inte får något investeringsstöd. Det kan till exempel vara om andra planerade investeringar kommer att påverkas negativt av att den här investeringen inte blir av.

Följande 3 poängsättningar räknas ut av IT-systemet

Det IT-system som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan för att beräkna kassalikviditet, självfinansieringsgrad och soliditet. Dessa nyckeltal visar om företaget är i behov av stöd för att genomföra investeringen.

4C: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 (+1p)

En ansträngd likviditet är problem för många företag som vill investera. Ett centralt mått är kassalikviditet. Om kassalikviditeten efter investeringen, utan investeringsstöd är mindre än 1 ges ett extra poäng.

4D: Självfinansieringsgraden är mindre än 1 (+1p)

Förmågan att finansiera investeringar med företagets egna pengar påverkar behovet av stöd. Poäng ges om investeringens storlek i förhållande till årets avskrivningar och resultat är mindre än 1.

4E: Soliditeten är mindre än 25 procent (+1p)

Solida företag har goda möjligheter att finansiera investeringar utan statligt stöd. Om företaget har en soliditet enligt senaste bokslut på mindre än 25 procent ges ett extra poäng. Då har vi tagit hänsyn till att tillgångarnas värde enligt bokslut sällan speglar tillgångarnas marknadsvärde.

5. Investeringen ger arbetstillfällen på landsbygden

A: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid (1p)

B: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget (3p)

C: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget (4p)

D: Investeringen leder till sysselsättning hela året (+1p)

Arbetstillfällen ska vara nyskapade och bestående räknat som årsarbetskrafter. Bestående innebär att arbetstillfället ska finnas kvar på längre sikt, inte bara under projektiden. I detta inkluderas även "egenföretag" (alla företagsformer), där personen helt eller delvis övergår till att arbeta i sitt företag. Ideellt arbete räknas inte som arbetstillfällen. Arbetstillfällen genom underleverantörer med egen F-skattsedel räknas med om de skapats som en direkt följd av investeringen.

5A: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid (1p)

Ett poäng ges om investeringen ger heltidssysselsättning för en person som tidigare har arbetat deltid i företaget. Deltid är mindre än 1720 timmar.

5B: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget (3p)

Tre poäng ges om investeringen leder till att företaget kan sysselsätta en ny person på heltid eller halvtid. Med halvtid avses minst 50 % av ett årsarbetstillfälle d.v.s. minst 860 timmar. Personen har inte varit anställd i företaget tidigare.

5C: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget (4p)

Fyra poäng ges om investeringen leder till att mer än en ny person får sysselsättning i företaget på heltid eller halvtid. Med halvtid avses minst 50 % av ett årsarbetstillfälle d.v.s. minst 860 timmar. Berörda personer har inte varit anställda i företaget tidigare.

5D: Investeringen leder till sysselsättning hela året (+1p)

Ett extra poäng ges till investeringar som räknas som mer än enbart säsongsarbete.

6. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen

A: Investeringen omfattar bara förädling av lokala råvaror som huvudprodukt. (3p)

B: Investeringen gynnar även andra primärproducenter. (+2p)

C: Investeringen kommer till nytta i samarbete med besöksnäringen. (+1p)

6A: Investeringen gynnar lokal primärproduktion (3 p).

Tre poäng får ansökningar där investeringen i produktion bara använder sig av huvudråvaror från den lokala marknaden. Företaget ska redovisa en råvarudeklaration.

För att skapa trovärdighet för lokala produkter måste råvarudeklarationen vara tydlig och inte "gömma" icke lokala råvaror. Länsstyrelsen vill prioritera den förädling som huvudsak använder sig av lokala produkter, det är endast så det kan skapa ett mervärde hos primärproducenterna.

6B: Investeringen bidrar till att samverkanslösningar bildas eller stärks (+2 p).

Två extra poäng får ansökningar om affärsplanen visar att investeringen även kommer att gynna andra primärproducenter. Den kan till exempel vara att förädlingsverksamheten köper in råvaror från andra primärproducenter vilket ger dessa ett högre avräkningspris än genom traditionella aktörer. Det kan också vara så att andra primärproducenter kan nyttja vissa tjänster i förädlingsanläggningen eller själva hyra anläggningen.

6C: Investeringen ingår i samarbete med besöksnäringen (+ 1 p).

En extra poäng får ansökningar där det finns ett etablerat eller planerat samarbete med besöksnäringen. Förädlade produkter kommer genom samarbetet att bidra till att öka attraktiviteten för länet.

6.5.5. Investeringar som inte prioriteras regionalt

Ansökningar från följande företag kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet:

- Företag som bara förädlar jordbruksprodukter producerade utanför den lokala marknaden

6.5.6. Stödnivå

För beräkning av stöd gäller följande:

- Stödbeloppet är 40 procent av stödberättigade utgifter upp till högsta stödbelopp.
- Stöd som avser investeringar kopplade till ett innovationsprojekt inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet (EIP) inom delåtgärd 16.1 ska höjas med ytterligare 10 procent.
- I Norrbottens län är högsta stödbeloppet 2 000 000 kronor per stödmottagare.
- En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.
- Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

I de fall den förädlade produkten inte är en jordbruksprodukt begränsas stödbeloppet enligt förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

7. (Delåtgärd 4.4 och 7.6) Miljöinvesteringar

I landsbygdsprogrammet 2014-2020 finns flera miljöinvesteringar. Vi har valt att samla samtliga miljöinvesteringar på ett och samma ställe i handlingsplanen oavsett om de ligger under åtgärd 7 eller åtgärd 4. Under åtgärd 4 finns de miljöinvesteringar som har fast ersättning, inom åtgärd 7 de miljöinvesteringar som ska hanteras enligt så kallade faktiska utgifter.

Det aktiva jordbruket är en nyckelverksamhet i länet och landet. Inte bara för att man producerar mat och arbetstillfällen utan för att man bidrar med så mycket positiv miljönytta. Att bruka och sköta marker och de element som finns i markerna som diken, brukningsvägar, åkerrenar med mera, ger stor miljönytta. Den biologiska mångfalden gynnas, viktiga värden kan fortleva och det bildas utrymme för fler arter i vårt landskap. Jordbrukaren är till väldigt stor del en miljövårdare vilket är lätt att glömma i dessa tider av kopruttar och växthusgaser. Miljöinvesteringarna är ett sätt att förstärka jordbrukarens miljöarbete då dessa investeringar inte är produktiva, de görs inte för att öka avkastningen utan för att maximera miljönyttan.

Det finns fler myndigheter som handlägger miljöinvesteringar. Det är länsstyrelserna, Sametinget och Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsens stöd kallas för stöd för att bevara och utveckla miljövärden i skogen. Varje myndighet har sin egen handlingsplan.

7.1. **Stöd till stängsel mot rovdjur (delåtgärd 4.4 fokusområde 4a)**

7.1.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta är ett stöd till miljöinvestering för stängsel mot rovdjur (delåtgärd 4.4 och fokusområde 4a). Syftet är att betesmarker och betesvallar även fortsatt ska kunna hävdas i områden där det finns risk för angrepp av rovdjur.

7.1.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Länet har en fast och bitvis stor förekomst av björn, även i trakter med mer bebyggelse och fler tamdjur. Även om björnangrepp sker undantagsvis så ökar givetvis chansen där populationen är stor. I tätbebyggda områden och i rasthagar bland bebyggelse bedöms risken för angrepp vara liten till obefintlig.

Norrbotten har från år 2003 till 2013 haft ungefär två anmälda angrepp per år, företrädesvis i fårbesättningar, av björn. *Därför prioriteras fårbesättningar framför andra djurslag.*

Det stängsel som har dokumenterat bäst effekt för att förhindra rovdjursangrepp, är permanenta, fyra- till femtrådiga elstängsel. *Därför prioriteras fasta elstängsel.*

Stöd för uppförande av stängsel mot rovdjur möjliggör brukandet av marker som annars riskerar att växa igen och kan även påverka opinionen för rovdjur positivt.

Länet har små arealer naturbetesmarker och dessa prioriteras därför högt i ersättningen. Även andra jordbruksmarker kan vara aktuella då betade marker har högre biologisk mångfald än obetade, oavsett vilket markslag det är. *Marker med höga biologiska eller kulturhistoriska värden prioriteras.*

Stöd får lämnas endast till permanenta stängsel varför så kallade flexinät inte kommer att beviljas.

Stöd får lämnas endast till betesmarker för tamdjur varför betesmarker för renar inte kommer att beviljas.

Stöd får lämnas endast för betesmarker varför slåttervallar och andra marker som endast efterbetas under kortare perioder inte kommer att beviljas stöd.

7.1.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

När ansökningar kommer in från närområdet runt ett rovdjursangrepp har länsstyrelsen hög prioritet att handlägga ärendena så snabbt som möjligt. På grund av det ojämna inflödet av ansökningar och behovet av korta handläggningstider är det olämpligt med beslutsomgångar som således inte kommer att tillämpas utan besluten kommer att tas löpande. Mot den bakgrunden och de valda urvalskriterierna har länsstyrelsen fastställt en nivå på 260 poäng för bifall på ansökan. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

För bifall krävs minst 260 viktade poäng av de regionala. Ansökningar som får färre viktade poäng än minimikraven kommer att avslås. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

Beslut om stöd kan tas först efter att bedömningen av ansökan gjorts på plats i fält av Länsstyrelsen, detta kan endast göras under barmarkssäsong.

Åtminstone två urvalskriterier måste ge poäng för att ansökan ska kunna prioriteras.

Medel för investeringar i stängsel mot rovdjur avropas ur nationell pott, varför prioriterade ärenden skickas för avrop hos Jordbruksverket. Först efter tilldelning ur avropspotten kan beslut om bifall tas.

7.1.4. Urvalskriterier

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

För miljöinvesteringar finns bara regionala urvalskriterier.

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen görs i ett område där risk för rovdjursangrepp är påtagligt	A. Jordbruksmarken ligger inom ett rovdjursrevir alternativt har besättningen tidigare haft angrepp av rovdjur (5p) B. Jordbruksmarken ligger i anslutning till ett revir eller på en plats med risk för rovdjursangrepp (3p)	30
2. Investeringen görs för att skydda besättningar med får och getter	A. Antal djur i besättningen i medeltal över året >50 (5p) B. Antal djur i besättningen i medeltal över året <21 >50 (3p) C. Antal djur i besättningen i medeltal över året < 20 (1p)	10
3. Investeringen gynnar geografiskt utpekade områden	A. Stängsel runt värdefull betesmark med hög artrikedom eller höga kulturmiljövärden (särskilda värden, restaureringsmark, mosaikbete och skogsbete). Merparten av arealen ska ha dessa kvalitéer (3p) B. Stängsel runt betesmark med allmänna värden.(2p) C. Stängsel runt betesvall(1p) Stängslet skapar sammanhängande områden skyddade mot rovdjur (+1p) D. Stängslet placeras i geografiskt utpekat område (+1p)	40
4. Investeringen gynnar prioriterade djurslag	A. Stängslet ska skydda får eller getter alternativt besättningar med växelbete där får/get ingår (5p) B. Stängslet ska skydda utgående kalvar av nöt (3p) C. Stängslet ska skydda andra djurslag och typer av besättningar. (1p)	20
Summa regionala urvalskriterier		100

7.1.4.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen görs i ett område där risk för rovdjursangrepp är påtagligt

A. Jordbruksmarken ligger inom ett rovdjursrevir alternativt har besättningen tidigare haft angrepp av rovdjur (5p)

B. Jordbruksmarken ligger i anslutning till ett revir eller på en plats med risk för rovdjursangrepp (3p)

1A: Jordbruksmarken ligger inom ett rovdjursrevir alternativt har besättningen tidigare haft angrepp av rovdjur (5 p).

Fem poäng ges till besättningar som haft dokumenterade angrepp de senaste två åren. Dokumentationen ska bestå i en anmälan om rovdjursangrepp till Länsstyrelsen samt en besiktning av Länsstyrelsen där rovdjursangrepp bekräftas. Till detta räknas även besättningar som finns inom fem mils avstånd från annan besättning som haft dokumenterade angrepp de senaste två åren.

1B: Jordbruksmarken ligger i anslutning till ett revir eller på en plats med risk för rovdjursangrepp (3 p).

Tre poäng får besättningar där det finns en rovdjurspopulation och där man kan räkna med risk för angrepp. Samordning görs med enheten för jakt och rennäring på Länsstyrelsen vilka hanterar viltskadeanslaget samt rovdjursinventeringen.

2. Investeringen görs för att skydda besättningar med får och getter

- A. Antal djur i besättningen i medeltal över året >50 (5p)
- B. Antal djur i besättningen i medeltal över året <21 >50 (3p)
- C. Antal djur i besättningen i medeltal över året < 20 (1p)

Ju större en besättning är desto större marker betar de. De ekonomiska konsekvenserna för en lantbrukare bedöms som allvarligare ju större besättningen är.

2A: Besättningar med mer än 50 djur i årsmedel får 5 poäng

2B: Besättningar med mellan 21-50 djur i årsmedel får 3 poäng

2C: Besättningar med 20 djur eller mindre i årsmedel får 1 poäng

3. Investeringen gynnar geografiskt utpekade områden

- A. Stängsel runt värdefull betesmark med hög artrikedom eller höga kulturmiljövärden (särskilda värden, restaureringsmark, mosaikbete och skogsbete). Merparten av arealen ska ha dessa kvalitéer (3p)
 - B. Stängsel runt betesmark med allmänna värden.(2p)
 - C. Stängsel runt betesvall(1p)
- Stängslet skapar sammanhängande områden skyddade mot rovdjur (+1p)
- D. Stängslet placeras i geografiskt utpekat område (+1p)

3A: Stängsel runt värdefull betesmark med hög artrikedom eller höga kulturmiljövärden (särskilda värden, restaureringsmark, mosaikbete och skogsbete). Merparten av arealen ska ha dessa kvalitéer (3 p).

Med värdefull betesmark avses sådan mark som ingår i miljöersättningen för skötsel av betesmarker och som bedömts innehålla särskilda värden, eller mark som inte ingår i stödet men konstaterats innehålla sådana värden som krävs för stödet.

3B: Stängsel runt betesmark med allmänna värden (2 p).

Med allmänna värden avses sådan mark som ingår i miljöersättningen för skötsel av betesmarker och som bedömts innehålla allmänna värden, eller mark som inte ingår i stödet men konstaterats innehålla sådana värden som krävs för stödet.

3C: Stängsel runt betesvall (1 p).

Med betesvall menas bete på permanent betesvall.

3D: Stängslet skapar sammanhängande områden skyddade mot rovdjur (+ 1 p).

Med sammanhängande område menas en större, rationell betesmark som även kan innehålla mellanliggande partier med skog eller andra marktyper.

3E: Stängslet placeras i geografiskt utpekat område (+ 1 p).

Med geografiskt utpekat område menas område i någon typ av skyddad miljö – Natura2000, naturreservat, kulturresevat eller nationalpark.

4. Investeringen gynnar prioriterade djurslag

- A. Stängslet ska skydda får eller getter alternativt besättningar med växelbete där får/get ingår (5p)
- B. Stängslet ska skydda utegående kalvar av nöt (3p)
- C. Stängslet ska skydda andra djurslag och typer av besättningar. (1p)

Får är det djurslag som angrips oftast av björn i länet såväl som landet. Risken för angrepp bedöms därför som högst för dem. Därefter kommer kalvar, vilka också löper högre risk för angrepp än vuxna djur av nöt. I Norrbotten har inga andra lantbruksdjur rivits varför risken för angrepp bedöms som lägst för dessa.

7.1.5. Stödbelopp

Den som söker stöd för stängsel mot rovdjur får 50 kronor per meter för stängsel som blir godkänt. Stödet betalas ut efter godkänd slutbesiktning.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 1 000 kronor.

7.2. **Engångsröjning av betesmark (delåtgärd 4.4 fokusområde 4abc)**

7.2.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta är ett stöd till miljöinvestering för engångsröjning av betesmark. (delåtgärd 4.4 och fokusområde 4a). Syftet är att öka natur- och kulturvärden i betesmarker och slåtterängar som delvis har vuxit igen så att hela marken uppfyller betesmarksdefinitionen och kan ingå i miljöersättningen för betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel eller miljöersättningen för fåbodar.

7.2.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Arealen naturliga betesmarker i länet är liten. Då Norrbotten traditionellt haft skogsbete och de öppna markerna var slåtterängar så är beteskontinuiteten på de öppna betesmarkerna heller inte så lång. Först då man i större utsträckning började odla vall samtidigt som skogsbete upphörde, så flyttade djuren in på ägomarkerna. De marker som idag räknas som naturliga betesmarker var i början vanligen slåtterängar som idag sköts bäst med bete. Dessa marker är av stort biologiskt värde och med rätt skötsel så är de även ett bra och billigt foder som är en nyckel i djurproduktionens ekonomi.

Norrbotten har stora arealer slåttermark, främst i form av myrslåtter. Därför kommer vi inte att prioritera restaurering av slåttermarker utan endast betesmarker, vilket är en bristvara i länet.

Marker som ligger i områden som pekats ut enligt art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet, marker som ingår i Natura2000, naturreservat eller andra skyddade områden prioriteras framför andra.

För att marken på lång sikt ska få höga värden och bidra till bevarandet av biologisk mångfald så måste det under en överskådlig tid på minst fem år gå att få tag i betesdjur. Detta innebär inte att endast djurhållande gårdar kan få stöd, däremot ska den sökande kunna visa på att man årligen kan få tag i betesdjur i den omfattning som krävs för att få god beteshävd på marken.

Stöd prioriteras till betesmarker. Då Norrbotten har stora arealer slåtteräng men mycket små arealer betesmark så prioriteras restaurering av betesmarker.

7.2.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Länsstyrelsen bedömer att söktrycket kommer att vara relativt lågt, och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas. Ett fåtal beslutsomgångar per år skulle *förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar*. Däremot måste ansökningar nå minst 200 poäng för de regionala urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de regionala urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

För bifall krävs minst 200 viktade poäng av de regionala urvalskriterierna. Ansökningar som får färre viktade poäng än minimikraven kommer att avslås. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

I detta insatsområde tillämpas en öppen budget, alla ansökningar som överstiger miniminivåerna kommer att få bifall.

Åtminstone två urvalskriterier måste ge poäng för att ansökan ska kunna prioriteras.

7.2.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 4.4, fokusområde 4a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

För miljöinvesteringar finns bara regionala urvalskriterier.

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängbeskrivningar	Viktning
1. Miljöinvesteringen bidrar till att bevara och förstärka biologisk mångfald	A. Røjningen förväntas gynna hotade arter (5p) B. Røjningen förväntas gynna hävdgynnade arter generellt. (3p) C. Røjningen förväntas gynna hävdberoende naturtyper (2p)	20
2. Miljöinvesteringen bidrar till att synliggöra kulturmiljöer	A. Røjningen bidrar till att synliggöra kulturbärande landskapselement (5p) B. Røjningen har positiv betydelse för landskapsbilden. (3p) C. Marken ligger inne i byamijön/gårdsnära (+1p)	20
3. Goda förutsättningar för långsiktigt god hävd	A. Det finns goda förutsättningar för långsiktig hävd med betesdjur. (3p) B. Det finns förutsättning för hävd med betesdjur. (2p) C. Slätterängen är rimlig att sköta. (2p) D. Betesmarken ersätter bete på vall vilket minskar djurföretagets sårbarhet och tryggar fortsatt betesdrift (+2p)	30
4. Regional prioritering av naturtyp/markslag	A. Marken som ska röjas är stenbunden betesmark. (5p) B. Marken som ska röjas är strandbete. (3p) C. Marken som ska röjas är trädbärande betesmark. (1p)	10
5. Regional prioritering av geografiskt område	A. Røjningen genomförs i regionalt utpekat område (5p) B. Marken ligger i ett befintligt rekreationsområde eller är tillgängligt för allmänheten. (2p) C. Marken ligger synligt för allmänheten och bidrar till ökad naturupplevelse för passerande och boende i området. (2p)	20
Summa viktning		100

7.2.1. Bedömningsgrunder

1. Miljöinvesteringen bidrar till att bevara och förstärka biologisk mångfald

A. Røjningen förväntas gynna hotade arter (5p)

B. Røjningen förväntas gynna hävdgynnade arter generellt. (3p)

C. Røjningen förväntas gynna hävdberoende naturtyper (2p)

1A. Marken som ska röjas ligger inom område med hotade arter enligt rödlistan eller arter i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet och røjningen förväntas gynna dessa arter (5 p).

Kontroll görs mot artportalen för att kontrollera artstatus på marken. Kontrolleras även mot GIS-data över ÅGP-arter i länet samt andra regionala underlag. Endast marker som ska användas till bete är prioriterade.

1B. Røjningen förväntas gynna hävdgynnade arter generellt (3 p).

Vid fältbesök konstaterade växt-, fågel- eller insektsarter som gynnas av hävd finns i den aktuella marken eller i närområdet. Endast marker som ska användas till bete är prioriterade.

1C. Røjningen förväntas gynna hävdberoende naturtyper enligt art- och habitatdirektivet (2 p).

Vid fältbesök konstaterade, hävdberoende naturtyper som har mycket god chans att utvecklas eller återskapas vid restaurering. Samråd görs med naturvårdsenheten vid Länsstyrelsen. Endast marker som ska användas till bete är prioriterade.

2. Miljöinvesteringen bidrar till att synliggöra kulturmiljöer

A. Røjningen bidrar till att synliggöra kulturbärande landskapselement (5p)

B. Røjningen har positiv betydelse för landskapsbilden. (3p)

C. Marken ligger inne i byamiljön/gårdsnära (+1p)

2A. Røjningen bidrar till att synliggöra kulturbärande landskapselement (5 p).

Kulturelement knutna till det brukade odlingslandskapet såsom överloppsbyggnader, stenelement med mera. Synliggörandet ingår i restaureringen och kommer att upprätthålla skötseln/synliggörandet av elementet. Endast marker som ska användas till bete är prioriterade.

2B. Røjning av betesmarken/slätterängen har positiv betydelse för landskapsbilden och för omgivande marker (landskapsperspektivet) (3 p).

Restaureringen öppnar upp sikt över landskapet, till exempel mot vatten eller mellan öppna miljöer. Att en avskild mark som ej hänger ihop med annat öppet landskap öppnas räknas inte till detta. Endast marker som ska användas till bete är prioriterade.

2C. Marken ligger inne i byamiljön/gårdsnära (+1 p).

Marken ligger i inägomarker, nära bebyggelse, i närheten av gårdsmiljö. Ej utmarksskifte utan koppling till byamiljö/bebyggelse. Endast marker som ska användas till bete är prioriterade.

3. Goda förutsättningar för långsiktigt god hävd

A. Det finns goda förutsättningar för långsiktig hävd med betesdjur. (3p)

B. Det finns förutsättning för hävd med betesdjur. (2p)

C. Slätterängen är rimlig att sköta. (2p)

D. Betesmarken ersätter bete på vall vilket minskar djurföretagets sårbarhet och tryggar fortsatt betesdrift (+2p)

3A. Det finns goda förutsättningar för långsiktig hävd med betesdjur. (3p)

Förutsättning för hävd med betesdjur. Här görs en bedömning ifall det finns tillgång på betesdjur och i vilken omfattning. Här kan också vägas in bakgrund till varför betesmarken är igenväxt.

B. Det finns förutsättning för hävd med betesdjur. (2p)

Se A.

C. Slätterängen är rimlig att sköta. (2p)

Slätterängen är rimlig att sköta i förhållande till storlek och markförhållande

D. Betesmarken ersätter bete på vall vilket minskar djurföretagets sårbarhet och tryggar fortsatt betesdrift (+2p)

Om marken restaureras till betesmark så kan marker som tidigare betats på vall istället användas för att ta vinterfoder. Poäng ges också om besättningen samtidigt utöklar och restaureringen av mark innebär att mer vallbete inte måste tas i anspråk.

4. Regional prioritering av naturtyp/markslag

A. Marken som ska röjas är stenbunden betesmark. (5p)

B. Marken som ska röjas är strandbete. (3p)

C. Marken som ska röjas är trädbärande betesmark. (1p)

4A. Marken som ska röjas är stenbunden betesmark (5 p).

Stenbundna betesmarker är mycket ovanliga i länet då bete oftast bedrivits på skogen. Steniga marker har med säkerhet inte plöjts och hyser ofta stor biologisk mångfald. Marken anses hålla mycket höga värden om den hävdas. Med stenbunden menas att grässvålen genombryts av större stenblock vilket förhindrar skötsel med annat än betesdjur.

4B. Marken som ska röjas är strandbete (3 p).

Strandängar har oftast varit slättermarker men kan idag med fördel skötas med bete. Marken har sannolikt aldrig plöjts. Närheten till vatten ger höga värden och är ofta viktiga fågellokaler. Mindre ovanliga än stenbundna betesmarker och kontinuiteten i tidigare betesskötsel är ofta kortare än för stenbundna marker. Till strandbete räknas såväl stränder vid sjöar och hav som vid större vattendrag.

4C. Marken som ska röjas är trädbärande betesmark (1 p).

Trädbärande marker är ofta trädbärande på grund av längre kontinuitetsbrott i skötseln, därför prioriteras de lägst av restaureringsmarkerna.

5. Regional prioritering av geografiskt område

A. Röjningen genomförs i regionalt utpekat område (5p)

B. Marken ligger i ett befintligt rekreationsområde eller är tillgängligt för allmänheten. (2p)

C. Marken ligger synligt för allmänheten och bidrar till ökad naturupplevelse för passerande och boende i området. (2p)

5A. Marken ligger i naturreservat, Natura 2000, beskrivs som minst restaurerbar i TUVÄ eller finns utpekat i Bevarandeprogram för Norrbottens odlingslandskap (5 p).

Kontroll görs i GIS-skikt för skyddade områden, TUVA samt i Bevarandeprogrammet. Endast marker som ska användas till bete är prioriterade.

5B. Marken ligger i ett område som idag nyttjas som rekreations- eller besöksområde av folk i närområdet. Området är tillgängligt för besök (2 p).

Kontroll görs i projektplanen, på karta samt vid fältbesök. Endast marker som ska användas till bete är prioriterade.

5C. Marken ligger publikt och såväl närboende som förbipasserande kommer att kunna se och uppleva marken även utan att göra ett särskilt besök i den (2 p).

Marken ligger synligt vid allmän väg eller i byamjö. Endast marker som ska användas till bete är prioriterade.

7.2.2. Stödbelopp

Den som söker stöd för engångsröjning av betesmark får 5000 kronor per hektar när miljöinvesteringen är godkänd.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 1 000 kronor.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse⁶ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

⁶ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

7.3. Miljöinvestering – förbättrad vattenkvalitet (delåtgärd 7.6, fokusområde 4abc)

7.3.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta är ett stöd till miljöinvestering för att förbättra vattenkvalitet. (delåtgärd 7.6 och fokusområde 4abc). Syftet är att förbättra vattenkvaliteten i sjöar, vattendrag och hav genom olika insatser i, vid eller uppströms vattenförekomster. Vattenförekomst kan till exempel vara dike, bäck eller å.

7.3.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Syftet med miljöinvesteringen är att förbättra vattenkvaliteten i sjöar, vattendrag och Bottenviken genom olika insatser i, vid, eller uppströms vattenförekomster i odlingslandskapet som har sämre än god ekologisk status. Insatserna ska riktas mot att motverka miljöproblem med koppling till jordbrukets påverkan och det finns en tydlig koppling till övergödning, fysisk påverkan (hydromorfologi) i vattendrag och till biologisk mångfald. Insatserna kan också bidra till att skapa en variation i landskapet som kan uppfattas som positivt för rekreation och friluftsliv samt bidra till en naturlig vattenregim och flödesutjämning.

Syftet med stödet är att förbättra vattenkvaliteten med avseende på förbättrad ekologisk status genom minskad övergödning, förbättrad hydromorfologi och ökad biologisk mångfald. Detta inbegriper insatser som skapar förbättrade livsmiljöer för vattenlevande organismer och/eller ökar retentionen av näringsämnen. Miljöinvesteringen ska vara icke-produktiv, det vill säga syftet är att förbättra jordbrukets miljöeffekter, inte öka produktionen av marknadsvaror. Anläggande och restaurering av våtmarker hör inte hemma i denna åtgärd. Exempel på insatser är:

- återmeandering av uträtade vattendrag och diken
- återskapa/förstärka svämplan
- avfasning av dikesslänter
- ekologiskt funktionella kantzoner
- fria vandringsvägar (koppling jordbrukets påverkan)
- restaurering av bottnar (koppling jordbrukets påverkan)
- kalkfilterdiken eller kalkfilterbrunnar med mera.

Alla insatser ska genomföras med hänsyn till befintliga kulturmiljövärden.

Åtgärder som inte placeras i, vid eller uppströms vattenförekomster som inte når upp till god ekologisk status kan inte få stöd.

7.3.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Länsstyrelsen bedömer att söktrycket kommer att vara relativt lågt, och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas. Ett fåtal beslutsomgångar per år skulle *förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar*. Däremot måste ansökningar nå minst 200 poäng för de regionala urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de regionala urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

För bifall krävs minst 200 viktade poäng av de regionala urvalskriterierna. Ansökningar som får färre viktade poäng än minimikraven kommer att avslås. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

Åtminstone två urvalskriterier måste ge poäng för att ansökan ska kunna prioriteras.

7.3.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.6, fokusområde 4a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

För miljöinvesteringar finns bara regionala urvalskriterier.

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängbeskrivningar	Viktning
1. Miljöinvesteringen placeras på ett sätt som bidrar till att förbättra vattenkvaliteten	A. Miljöinvesteringen genomförs så att den kan bidra till att förbättra status i vattenförekomst med miljöproblem övergödning och/eller miljöproblem fysisk påverkan (3p) B. Miljöinvesteringen genomförs i ett område med intensivt jordbrukspåverkad mark (2p) C. Miljöinvesteringen genomförs i nitratkänsligt område (1p)	30
2. Miljöinvesteringen utformas på ett sätt som bidrar till att förbättra vattenkvaliteten	A. Miljöinvesteringen utformas på bästa möjliga sätt för att optimera retention av kväve och fosfor (+1p) B. Miljöinvesteringen utformas på bästa möjliga sätt utifrån att förbättra hydromorfologiska och biologiska kvalitetsfaktorer (+2p)	20
3. Miljöinvesteringen bidrar till att förbättra vattenkvaliteten	A. Miljöinvesteringen bidrar till att minska övergödningen (2p) B. Miljöinvesteringen bidrar till att förbättra hydromorfologiska och/eller biologiska kvalitetsfaktorer (2p) C. Miljöinvesteringen bidrar till en förbättrad vattenhushållning och/eller naturligare vattenregim (+1p)	20
4. Miljöinvesteringen bidrar till rekreatiomöjligheter och upplevelsevärden för allmänheten	A. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område (+1p) B. Miljöinvesteringen kan lätt nås av allmänheten (+1p) C. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten (+2p)	30
Summa viktning		100

7.3.4.1. Bedömningsgrunder

1. Miljöinvesteringen placeras på ett sätt som bidrar till att förbättra vattenkvaliteten.

A. Miljöinvesteringen genomförs så att den kan bidra till att förbättra status i vattenförekomst med miljöproblem övergödning och/eller miljöproblem fysisk påverkan (3p)

B. Miljöinvesteringen genomförs i ett område med intensivt jordbrukspåverkad mark (2p)

C. Miljöinvesteringen genomförs i nitratkänsligt område (1p)

1A. Miljöinvesteringen genomförs så att den kan bidra till att förbättra status i vattenförekomst med miljöproblem övergödning och/eller miljöproblem fysisk påverkan (3 p).

Åtgärden genomförs så att den kan bidra till att förbättra status i en vattenförekomst som har miljöproblem övergödning och/eller miljöproblem fysisk påverkan enligt bedömningar gjorda inom vattenförvaltningsarbetet. Detta innebär att vattenförekomsten har sämre än god ekologisk status eller riskerar att försämrats. Placering kan vara i eller uppströms en sådan vattenförekomst, inkluderande uppströms kustvattenförekomster.

1B. Miljöinvesteringen genomförs i ett område med intensivt jordbrukspåverkad mark (2 p).

Placering i område med intensivt jordbrukspåverkad mark avseende exempelvis näringsbelastning, avvattning, rätning, rensning, markanvändning av svämplan med mera, 2 poäng

1C. Miljöinvesteringen genomförs i nitratkänsligt område (1 p).

Placering i nitratkänsligt område. Områden som är klassade som nitratkänsliga enligt SJVFS 2004:62 observera att en översyn har gjorts men inget beslut är fattat ännu om de nya områden SJV rapport 2014:11, 1 poäng.

2. Miljöinvesteringen utformas på ett sätt som bidrar till att förbättra vattenkvaliteten.

A. Miljöinvesteringen utformas på bästa möjliga sätt för att optimera retention av kväve och fosfor (+1p)

B. Miljöinvesteringen utformas på bästa möjliga sätt utifrån att förbättra hydromorfologiska och biologiska kvalitetsfaktorer (+2p)

2A. Miljöinvesteringen utformas på bästa möjliga sätt för att optimera retention av kväve och fosfor (+1 p).

Åtgärden utformas för optimering gällande retention av kväve och/eller fosfor avseende dimensionering och andra rekommendationer som påverkar åtgärdens funktion.

2B. Miljöinvesteringen utformas på bästa möjliga sätt utifrån att förbättra hydromorfologiska och biologiska kvalitetsfaktorer (+2 p).

Åtgärden utformas för att bidra till att öka eller bevara den biologiska mångfalden och/eller återföra eller förstärka en naturligare hydromorfologi och biologi i vattendraget.

3 Miljöinvesteringen bidrar till att förbättra vattenkvaliteten.

A. Miljöinvesteringen bidrar till att minska övergödningen (2p)

B. Miljöinvesteringen bidrar till att förbättra hydromorfologiska och/eller biologiska kvalitetsfaktorer (2p)

C. Miljöinvesteringen bidrar till en förbättrad vattenhushållning och/eller naturligare vattenregim (+1p)

3A. Miljöinvesteringen bidrar till att minska övergödningen (2 p).

Miljöinvesteringen bidrar till att minska övergödningen i eller nedströms vattenförekomsten.

3B. Miljöinvesteringen bidrar till att förbättra hydromorfologiska och/eller biologiska kvalitetsfaktorer (2 p).

Miljöinvesteringen bidrar till att förbättra hydromorfologiska och/eller biologiska kvalitetsfaktorer i vattenförekomsten.

3C. Miljöinvesteringen bidrar till en förbättrad vattenhushållning och/eller naturligare vattenregim (+1 p).

Miljöinvesteringen bidrar till en förbättrad vattenhushållning och/eller naturligare vattenregim. I majoriteten av länets vattendrag har en utbredd markavvattning, torrläggning och uppodling av, eller byggnation på, svämplanen en negativ påverkan på vattendynamiken med ökad transport av näringsämnen, ovälkomna översvämningar och/eller brist på vatten som följd. Det förändrade klimatet kommer att försämra situationen ytterligare.

4. Miljöinvesteringen bidrar till rekreationsmöjligheter och upplevelsevärden för allmänheten

A. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område (+1p)

B. Miljöinvesteringen kan lätt nås av allmänheten (+1p)

C. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten (+2p)

4A. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område (+1 p).

Miljöinvesteringen genomförs i anslutning till tätbebyggt område

4B. Miljöinvesteringen kan lätt nås av allmänheten (+1 p).

Miljöinvesteringen genomförs i ett område som är lättillgängligt för allmänheten.

4C. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten (+2 p).

Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten, exempel på insatser kan vara stättor, stigar, fågeltorn, parkeringsplatser, informationsskyltar och så vidare.

7.3.5. Stödnivå

För beräkning av stöd gäller följande:

I Norrbottens län ges stöd för 90 procent av stödberättigade utgifter upp till högsta stödbelopp.

I Norrbottens län är högsta stödbeloppet 1 000 000 kronor per stödmottagare.

En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse⁷ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Länsstyrelsen har en viss summa pengar för åtgärder som gäller förbättrad kvalitet och biologisk mångfald. Sådär fördelas pengarna i Norrbottens län indikativt.

- Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald får 10 procent av budgeten
- Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet får 10 procent av budgeten.
- Miljöinvestering förbättrad vattenkvalitet får 70 procent av budgeten.
- Anlägga tvåstegsdiken får 10 procent av budget.

Denna fördelning kan komma att ändras om behov av detta uppstår.

⁷ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

7.4. **Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald (delåtgärd 7.6, fokusområde 4abc)**

7.4.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta är ett stöd till miljöinvestering att anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald (delåtgärd 7.6 och fokusområde 4a). Syftet är att bevara och förstärka biologisk mångfald och skapa variation i odlingslandskapet. Våtmarker och dammar kan också bidra till att minska övergödningen av sjöar, vattendrag och hav.

7.4.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Denna åtgärd prioriteras endast i länets mest jordbruksintensiva områden där andelen öppna grödor är hög och antalet natur- och kulturelement är lågt. Det ska också finnas en väl underbyggd ansökan som visar på att platsen är lämplig och förväntas ge goda resultat för utpekade, hotade våtmarksarter.

7.4.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Länsstyrelsen bedömer att söktrycket kommer att vara relativt lågt, och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas. Ett fåtal beslutsomgångar per år skulle *förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar*. Däremot måste ansökningar nå minst 200 poäng för de regionala urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de regionala urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

För bifall krävs minst 200 viktade poäng av de regionala urvalskriterierna. Ansökningar som får färre viktade poäng än minimikraven kommer att avslås. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

Åtminstone två urvalskriterier måste ge poäng för att ansökan ska kunna prioriteras.

7.4.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.6 , fokusområde 4a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

För miljöinvesteringar finns bara regionala urvalskriterier.

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Miljöinvesteringen placeras och utformas så att den bevarar och förstärker biologisk mångfald	A. Arter/naturtyper som är hotade och/eller med i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet bedöms gynnas av våtmarken placering och utformning (+3p) B. Miljöinvesteringen placeras och utformas på ett sätt som gynnar en allmän biologisk mångfald (+1p) C. Miljöinvesteringen utformas så den biologiska nyttan blir bestående (+2p)	30
2. Miljöinvesteringen utformas på ett sätt som	A. Våtmarken utformas på bästa möjliga sätt för att öka retention av kväve. (+2p)	30

bidrar till att öka retention av växtnäring	B. Våtmarken utformas på bästa möjliga sätt för att öka retention av fosfor. (+3p)	
3. Miljöinvesteringen placeras på ett sätt som bidrar till att öka retention av växtnäring.	A. Våtmarken placeras så att den kan bidra till att förbättra vattenkvaliteten i vattenförekomst som har utpekats ha miljöproblemet övergödning, orsakat av jordbruk i vattenförvaltningen..(+3p) B. Våtmarken placeras så att den minskar näringsbelastning till nedströms utpekad vatten (+2p) C. Miljöinvesteringen genomförs i vatten med fysisk påverkan. (+1p)	10
4. Miljöinvesteringen bidrar till rekreatiomöjligheter och upplevelsevärden för allmänheten	A. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område (+1p) B. Miljöinvesteringen ligger i ett befintligt rekreatiomsområde (+1p) C. Miljöinvesteringen kan lätt nås från allmän väg (+1p) D. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten. (+3p)	20
5. Miljöinvesteringen bidrar till annan positiv effekt med hänsyn till miljö och klimat	A. Miljöinvesteringen förväntas minska avgången av växthusgaser om den anläggs på organogen jord (+2p) B. Miljöinvesteringen kommer att kunna utjämna höga flöden eller utgöra en vattenreserv och magasinera vatten till senare torrperioder (+3p)	10
Summa:		100

7.4.4.1. Bedömningsgrunder

1. Miljöinvesteringen placeras och utformas så att den bevarar och förstärker biologisk mångfald
- A. Arter/naturtyper som är hotade och/eller med i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet bedöms gynnas av våtmarken placering och utformning (+3p)
- B. Miljöinvesteringen placeras och utformas på ett sätt som gynnar en allmän biologisk mångfald (+1p)
- C. Miljöinvesteringen utformas så den biologiska nyttan blir bestående (+2p)

1A. Arter/naturtyper som är hotade och/eller med i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet bedöms gynnas av våtmarken placering och utformning (+3 p).

Hotade arter och/eller arter i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet bedöms kunna spridas till miljöinvesteringen eller gynnas av dess placering och utformning.

1B. Miljöinvesteringen placeras och utformas på ett sätt som gynnar en allmän biologisk mångfald, (+1 p)

Miljöinvesteringen kommer att placeras och utformas så att den gynnar allmän biologisk mångfald, till exempel genom att den bidrar till att skapa konnektivitet mellan våtmarker eller skapa biotoper som det finns brist på i omgivande landskap. Våtmarken utformas på ett sätt så att det finns förutsättningar för att våtmarken på sikt når god biologisk mångfald. I Jordbruksverkets rapport 2011:7 finns förslag på hur olika utformning kan viktas som man kan använda som underlag.

1C. Miljöinvesteringen utformas så den biologiska nyttan blir bestående (+2 p).

Miljöinvesteringen ska leda till att förändringen i vattennivå blir permanent samt utformas så den biologiska nyttan med åtgärden blir bestående genom att den skapta miljön har lågt skötselbehov/skötselfri. Exempel på åtgärder kan vara igenläggning av diken samt återställandet av sänkta sjöar.

2. Miljöinvesteringen utformas på ett sätt som bidrar till att öka retention av växtnäring

A. Våtmarken utformas på bästa möjliga sätt för att öka retention av kväve. (+2p)

B. Våtmarken utformas på bästa möjliga sätt för att öka retention av fosfor. (+3p)

2A. Våtmarken utformas på bästa möjliga sätt för att öka retention av kväve (+2 p).

Åtgärden genomförs i område med hög näringsbelastning. Bedömningen kommer att baseras på statusklassificeringar i VISS eller likvärdigt underlag. Åtgärden utformas för optimering gällande retention av kväve avseende dimensionering och andra rekommendationer som påverkar åtgärdens funktion.

2B. Våtmarken utformas på bästa möjliga sätt för att öka retention av fosfor (+3 p).

Åtgärden ska utifrån förutsättningarna på platsen och kända fakta utformas på bästa sätt för att minska näringsbelastningen på nedströms liggande vatten. Åtgärden utformas för optimering gällande retention av fosfor avseende dimensionering och andra rekommendationer som påverkar åtgärdens funktion.

3. Miljöinvesteringen placeras på ett sätt som bidrar till att öka retention av växtnäring

A. Våtmarken placeras så att den kan bidra till att förbättra vattenkvaliteten i vattenförekomst som har utpekats ha miljöproblemet övergödning, orsakat av jordbruk i vattenförvaltningen..(+3p)

B. Våtmarken placeras så att den minskar näringsbelastning till nedströms utpekat vatten (+2p)

C. Miljöinvesteringen genomförs i vatten med fysisk påverkan. (+1p)

3A. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område (+1 p).

Miljöinvesteringen placeras så att den kan bidra till att förbättra status i en vattenförekomst som har klassningen måttlig, otillfredsställande eller dålig, eller som riskerar att få den klassningen enligt vattenförvaltningen eller annat aktuellt underlag.

Miljöinvesteringen bedöms kunna bidra till att höja vattenförekomstens ekologiska status. Det är i första hand fysikalisk-kemiska, hydromorfologiska och biologiska faktorer som kopplar till miljöproblemet övergödning som bedöms.

3B. Miljöinvesteringen ligger i ett befintligt rekreationsområde (+1 p).

Åtgärden genomförs i område med hög näringsbelastning. Bedömningen kommer att baseras på statusklassificeringar i VISS eller likvärdigt underlag. Åtgärden förväntas minska belastning på vattenförekomster nedströms.

3C. Miljöinvesteringen genomförs i vatten med fysisk påverkan (+1 p).

Miljöinvesteringen genomförs i vattenförekomst med fysisk påverkan som orsakar exempelvis grumling.

4. Miljöinvesteringen bidrar till rekreationsmöjligheter och upplevelsevärden för allmänheten

- A. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område (+1p)
- B. Miljöinvesteringen ligger i ett befintligt rekreationsområde (+1p)
- C. Miljöinvesteringen kan lätt nå från allmän väg (+1p)
- D. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten. (+3p)

4A. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område (+1 p).

Området ligger inom tätort eller sammanhållen bybebyggelse.

4B. Miljöinvesteringen ligger i ett befintligt rekreationsområde (+1 p).

För att området ska räknas som rekreationsområde ska det omfattas av organiserad skötsel eller finnas upptaget på annat sätt. Exempel på rekreationsområden är elljusspår/motionsspår, vandringsleder och hembygdsgårdar.

4C. Miljöinvesteringen kan lätt nå från allmän väg (+1 p).

Området ska ligga i direkt anslutning till allmän väg alternativt en kortare sträcka från allmän väg men med uppmärkt stig.

4D. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten (+2 p).

I investeringen ingår att tillgängliggöra platsen för allmänheten. Exempel på åtgärder är spänger, informationstavlor, fågeltorn med mera.

5. Miljöinvesteringen bidrar till annan positiv effekt med hänsyn till miljö och klimat

- A. Miljöinvesteringen förväntas minska avgången av växthusgaser om den anläggs på organogen jord (+2p)
- B. Miljöinvesteringen kommer att kunna utjämna höga flöden eller utgöra en vattenreserv och magasinera vatten till senare torrperioder (+3p)

5A. Miljöinvesteringen förväntas minska avgången av växthusgaser om den anläggs på organogen jord (+2 p).

Anläggningen kommer att anpassas utifrån den kunskap som finns om organogena jordar och anläggning av våtmarker på dessa, så att avgången av växthusgaser förväntas bli minimal.

5B. Miljöinvesteringen kommer att kunna utjämna höga flöden eller utgöra en vattenreserv och magasinera vatten till senare torrperioder (+3 p).

Våtmarken utformas och placeras på ett sätt som gör att den kan utjämna höga vattenflöden och/eller magasinera vatten till senare torrperioder. Våtmarken eller dammen kan få användas till bevattning under förutsättning att Länsstyrelsen tillåter detta och om den negativa effekten av att nyttja vatten ur våtmarken/dammen inte blir bestående.

7.4.5. Stödnivå

I Norrbotten ges stöd för 90 procent av stödberättigande utgifter upp till 200 000 kronor per hektar.

I Norrbottens län är högsta stödbelopp 1 000 000 kronor per ansökan

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse⁸ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Länsstyrelsen har en viss summa pengar för åtgärder som gäller förbättrad kvalitet och biologisk mångfald. Sådär fördelas pengarna i Norrbottens län indikativt.

- Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald får 10 procent av budgeten
- Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet får 10 procent av budgeten.
- Miljöinvestering förbättrad vattenkvalitet får 70 procent av budgeten.
- Anlägga tvåstegsdiken får 10 procent av budget.

Denna fördelning kan komma att ändras om behov av detta uppstår.

⁸ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

7.5. **Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet (delåtgärd 7.6, fokusområde 4abc)**

7.5.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta är ett stöd till miljöinvestering att anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet (delåtgärd 7.6 och fokusområde 4b). Syftet är att öka retention av näringsämnen och på så sätt minska övergödningen av sjöar, vattendrag och hav. Men också för att skapa förutsättningar för att bevara och förstärka biologisk mångfald i landskapet

7.5.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Denna åtgärd prioriteras endast i länets mest jordbruksintensiva områden där andelen öppna grödor är hög och antalet natur- och kulturelement är lågt. Det ska också finnas en väl underbyggd ansökan som visar på att platsen är lämplig och förväntas ge goda resultat på vattenkvaliteten.

Insatserna ska riktas mot att motverka övergödningssproblem med koppling till jordbrukets påverkan.

7.5.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Länsstyrelsen bedömer att söktrycket kommer att vara relativt lågt, och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas. Ett fåtal beslutsomgångar per år skulle *förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar*. Däremot måste ansökningar nå minst 200 poäng för de regionala urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de regionala urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

För bifall krävs minst 200 viktade poäng av de regionala urvalskriterierna. Ansökningar som får färre viktade poäng än minimikraven kommer att avslås. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

Åtminstone två urvalskriterier måste ge poäng för att ansökan ska kunna prioriteras.

7.5.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.6, fokusområde 4a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

För miljöinvesteringar finns bara regionala urvalskriterier.

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Miljöinvesteringen placeras och utformas så att den bevarar och förstärker biologisk mångfald	A. Arter/naturtyper som är hotade och/eller med i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet bedöms gynnas av våtmarken placering och utformning (+3p) B. Miljöinvesteringen placeras och utformas på ett sätt som gynnar en allmän biologisk mångfald (+1p) C. Miljöinvesteringen utformas så den biologiska nyttan blir bestående (+2p)	10

2. Miljöinvesteringen utformas på ett sätt som bidrar till att öka retention av växtnäring	A. Våtmarken utformas på bästa möjliga sätt för att öka retention av kväve. (+2p) B. Våtmarken utformas på bästa möjliga sätt för att öka retention av fosfor. (+3p)	30
3. Miljöinvesteringen placeras på ett sätt som bidrar till att öka retention av växtnäring.	A. Våtmarken placeras så att den kan bidra till att förbättra vattenkvaliteten i vattenförekomst som har utpekats ha miljöproblemet övergödning, orsakat av jordbruk i vattenförvaltningen. (+3p) B. Våtmarken placeras så att den minskar näringsbelastning till nedströms utpekat vatten (+2p) C. Miljöinvesteringen genomförs i vatten med fysisk påverkan. (+1p)	40
4. Miljöinvesteringen bidrar till rekreativsmöjligheter och upplevelsevärden för allmänheten	A. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område (+1p) B. Miljöinvesteringen ligger i ett befintligt rekreativsområde (+1p) C. Miljöinvesteringen kan lätt nås från allmän väg (+1p) D. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten. (+3p)	10
5. Miljöinvesteringen bidrar till annan positiv effekt med hänsyn till miljö och klimat	A. Miljöinvesteringen förväntas minska avgången av växthusgaser om den anläggs på organogen jord (+2p) B. Miljöinvesteringen kommer att kunna utjämna höga flöden eller utgöra en vattenreserv och magasinera vatten till senare torrperioder (+3p)	10
Summa viktning		100

7.5.5. Bedömningsgrunder

1. Miljöinvesteringen placeras och utformas så att den bevarar och förstärker biologisk mångfald
- A. Arter/naturtyper som är hotade och/eller med i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet bedöms gynnas av våtmarken placering och utformning (+3p)
- B. Miljöinvesteringen placeras och utformas på ett sätt som gynnar en allmän biologisk mångfald (+1p)
- C. Miljöinvesteringen utformas så den biologiska nyttan blir bestående (+2p)

1A. Arter/naturtyper som är hotade och/eller med i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet bedöms gynnas av våtmarken placering och utformning (+3 p).

Hotade arter och/eller arter i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet bedöms kunna spridas till miljöinvesteringen eller gynnas av dess placering och utformning.

1B. Miljöinvesteringen placeras och utformas på ett sätt som gynnar en allmän biologisk mångfald (+1 p).

Miljöinvesteringen kommer att placeras och utformas så att den gynnar allmän biologisk mångfald, till exempel genom att den bidrar till att skapa konnektivitet mellan våtmarker eller skapa biotoper som det finns brist på i omgivande landskap. Våtmarken utformas på ett sätt så att det finns förutsättningar för att våtmarken på sikt når god biologisk mångfald. I

Jordbruksverkets rapport 2011:7 finns förslag på hur olika utformning kan viktas som man kan använda som underlag.

1C. Miljöinvesteringen utformas så den biologiska nyttan blir bestående (+2 p).

Miljöinvesteringen ska leda till att förändringen i vattennivå blir permanent samt utformas så den biologiska nyttan med åtgärden blir bestående genom att den skapta miljön har lågt skötselbehov/skötselfri. Exempel på åtgärder kan vara igenläggning av diken samt återställandet av sänkta sjöar.

2. Miljöinvesteringen utformas på ett sätt som bidrar till att öka retention av växtnäring

A. Våtmarken utformas på bästa möjliga sätt för att öka retention av kväve. (+2p)

B. Våtmarken utformas på bästa möjliga sätt för att öka retention av fosfor. (+3p)

2A. Våtmarken utformas på bästa möjliga sätt för att öka retention av kväve (+2 p).

Åtgärden genomförs i område med hög näringsbelastning. Bedömningen kommer att baseras på statusklassificeringar i VISS eller likvärdigt underlag.

2B. Våtmarken utformas på bästa möjliga sätt för att öka retention av fosfor (+3 p).

Åtgärden ska utifrån förutsättningarna på platsen och kända fakta utformas på bästa sätt för att minska näringsbelastningen på nedströms liggande vatten.

3. Miljöinvesteringen placeras på ett sätt som bidrar till att öka retention av växtnäring

A. Våtmarken placeras så att den kan bidra till att förbättra vattenkvaliteten i vattenförekomst som har utpekats ha miljöproblemet övergödning, orsakat av jordbruk i vattenförvaltningen. (+3p)

B. Våtmarken placeras så att den minskar näringsbelastning till nedströms utpekat vatten (+2p)

C. Miljöinvesteringen genomförs i vatten med fysisk påverkan. (+1p)

3A. Våtmarken placeras så att den kan bidra till att förbättra vattenkvaliteten i vattenförekomst som har utpekats ha miljöproblemet övergödning, orsakat av jordbruk i vattenförvaltningen (+3 p).

Miljöinvesteringen placeras så att den kan bidra till att förbättra status i en vattenförekomst som har klassningen måttlig, otillfredsställande eller dålig, eller som riskerar att få den klassningen enligt vattenförvaltningen eller annat aktuellt underlag.

Miljöinvesteringen bedöms kunna bidra till att höja vattenförekomstens ekologiska status. Det är i första hand fysikalisk-kemiska, hydromorfologiska och biologiska faktorer som kopplar till miljöproblemet övergödning som bedöms.

3B. Våtmarken placeras så att den minskar näringsbelastning till nedströms utpekat vatten (+2 p).

Åtgärden genomförs i område med hög näringsbelastning. Bedömningen kommer att baseras på statusklassificeringar i VISS eller likvärdigt underlag. Åtgärden förväntas minska belastning på vattenförekomster nedströms.

3C. Miljöinvesteringen genomförs i vatten med fysisk påverkan (+1 p).

Miljöinvesteringen genomförs i vattenförekomst med fysisk påverkan som orsakar exempelvis grumling.

4. Miljöinvesteringen bidrar till rekreationsmöjligheter och upplevelsevärden för allmänheten

A. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område (+1p)

B. Miljöinvesteringen ligger i ett befintligt rekreationsområde (+1p)

C. Miljöinvesteringen kan lätt nås från allmän väg (+1p)

D. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten. (+3p)

4A. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område (+1 p).

Området ligger inom tätort eller sammanhållen bybebyggelse.

4B. Miljöinvesteringen ligger i ett befintligt rekreationsområde (+1 p).

För att området ska räknas som rekreationsområde ska det omfattas av organiserad skötsel eller finnas upptaget på annat sätt. Exempel på rekreationsområden är elljusspår/motionsspår, vandringsleder och hembygdsgårdar.

4C. Miljöinvesteringen kan lätt nås från allmän väg (+1 p).

Området ska ligga i direkt anslutning till allmän väg alternativt en kortare sträcka från allmän väg men med uppmärkt stig.

4D. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten (+3 p).

I investeringen ingår att tillgängliggöra platsen för allmänheten. Exempel på åtgärder är spänger, informationstavlor, fågeltorn med mera.

5. Miljöinvesteringen bidrar till annan positiv effekt med hänsyn till miljö och klimat

A. Miljöinvesteringen förväntas minska avgången av växthusgaser om den anläggs på organogen jord (+2p)

B. Miljöinvesteringen kommer att kunna utjämna höga flöden eller utgöra en vattenreserv och magasinera vatten till senare torrperioder (+3p)

5A. Miljöinvesteringen förväntas minska avgången av växthusgaser om den anläggs på organogen jord (+2 p).

Anläggningen kommer att anpassas utifrån den kunskap som finns om organogena jordar och anläggning av våtmarker på dessa, så att avgången av växthusgaser förväntas bli minimal.

5B. Miljöinvesteringen kommer att kunna utjämna höga flöden eller utgöra en vattenreserv och magasinera vatten till senare torrperioder (+3 p).

Våtmarken utformas och placeras på ett sätt som gör att den kan utjämna höga vattenflöden och/eller magasinera vatten till senare torrperioder. Våtmarken eller dammen kan få användas till bevattning under förutsättning att Länsstyrelsen tillåter detta och om den negativa effekten av att nyttja vatten ur våtmarken/dammen inte blir bestående.

7.5.6. Stödnivå

I Norrbotten ges stöd för 90 procent av stödberättigande utgifter upp till 200 000 kronor per hektar.

I Norrbottens län är högsta stödbelopp 1 000 000 kronor per ansökan.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med under 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse⁹ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Länsstyrelsen har en viss summa pengar för åtgärder som gäller förbättrad kvalitet och biologisk mångfald. Sådär fördelas pengarna i Norrbottens län indikativt.

- Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald får 10 procent av budgeten
- Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet får 10 procent av budgeten.
- Miljöinvestering förbättrad vattenkvalitet får 70 procent av budgeten.
- Anlägga tvåstegsdiken får 10 procent av budget.

Denna fördelning kan komma att ändras om behov av detta uppstår.

⁹ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

7.6. **Anlägga tvåstegsdiken (delåtgärd 7.6, fokusområde 4abc)**

7.6.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta är ett stöd till miljöinvestering för att anlägga tvåstegsdiken (delåtgärd 7.6 och fokusområde 4abc). Syftet med att anlägga tvåstegsdiken är att förbättra vattenkvaliteten. Huvudsyftet är att minska erosion och genom detta minska förluster av fosfor från åkermark.

7.6.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Denna åtgärd prioriteras endast i länets mest jordbruksintensiva områden där andelen öppna grödor är hög och antalet natur- och kulturelement är lågt. Tvåstegsdiket utgörs av en mittfåra som omges av terrasser på högre nivå. Vid normala flöden går vattnet nere i fåran och vid högre flöden stiger vattnet upp på terrasserna. Tanken är att dikets utformning ska efterlikna naturliga vattendrag med en mittfåra omgivet av svämplan. Dikesformen passar därför på marker med lätteroderade jordar och där flödet är mycket varierande och tidvis mycket högt.

7.6.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Länsstyrelsen bedömer att söktrycket kommer att vara relativt lågt, och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas. Ett fåtal beslutsomgångar per år skulle *förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar*. Däremot måste ansökningar nå minst 200 poäng för de regionala urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de regionala urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

För bifall krävs minst 200 viktade poäng av de regionala urvalskriterierna. Ansökningar som får färre viktade poäng än minimikraven kommer att avslås. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

Åtminstone två urvalskriterier måste ge poäng för att ansökan ska kunna prioriteras.

7.6.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.6 och fokusområde 4abc)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

För miljöinvesteringar finns bara regionala urvalskriterier.

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Miljöinvesteringens placering	Miljöinvesteringen placeras i eller i anslutning till vattenförekomst som är klassad som sämre än god status. A: Måttlig status (2p) B: Otillfredsställande status (3p) C: Dålig status (4p) D: Avrinningsområdets storlek i tvåstegsdikets utlopp är större 300 hektar (+1p)	30

2. Genomförande av miljöinvesteringen	A: Schaktmassor kan hanteras på ett mycket effektivt sätt (5p) B: Schaktmassor kan hanteras på ett effektivt sätt (3p)	30
3. Miljöinvesteringens placering och utformning bidrar till att förbättra vattenkvaliteten	A: Avrinningsområdet består till mer än 60 procent av åker (2p) B: Avrinningsområdet består till mer än 80 procent av åker (3p) C: Dikessträckan är >0,5 km (+2p) D: Bredden på terrassen är >5 gånger fårans bredd (+1p)	30
4. Miljöinvesteringen bidrar till annan positiv effekt med hänsyn till miljö och klimat.	A: Det finns problem med återkommande översvämningar (+2p) B: Tvåstegsdiket förväntas gynna biologisk mångfald på ett sätt som det inte gjorde tidigare. (+2p) C: Kombination med andra åtgärder och samverkan. (+2p) D: Investeringen är tillgänglig (+1p)	10

7.6.4.1. Bedömningsgrunder

1. Miljöinvesteringens placering

Miljöinvesteringen placeras i eller i anslutning till vattenförekomst som är klassad som sämre än god status.

A: Måttlig status (2p)

B: Otillfredsställande status (3p)

C: Dålig status (4p)

D: Avrinningsområdets storlek i tvåstegsdikets utlopp är större 300 hektar (+1p)

Tvåstegsdiket placeras så att det kan bidra till att förbättra status i en vattenförekomst som har klassningen måttlig (2 poäng), otillfredsställande (3 poäng), eller dålig (4 poäng). Det är i första hand fysikalisk-kemiska, hydromorfologiska och biologiska faktorer som kopplar till miljöproblemet övergödning eller fysisk påverkan som ska bedömas. Vattenförekomster med förhöjda halter av fosfor som ska prioriteras.

En ytterligare poäng tilldelas om avrinningsområdets storlek är större än 300 hektar vid dikets utlopp. Avrinningsområdet bestäms genom kartunderlag eller beskrivning av dikningsföretag. Statusen måste vara måttlig, otillfredsställande eller dålig för att få detta poäng.

2. Genomförande av miljöinvesteringen

A: Schaktmassor kan hanteras på ett mycket effektivt sätt (5p)

B: Schaktmassor kan hanteras på ett effektivt sätt (3p)

2A: Schaktmassor kan hanteras på ett mycket effektivt sätt (5p)

5 poäng tilldelas om miljöinvesteringen genomförs på ett mycket effektivt sätt. Massorna avyttras i närhet av diket eller hämtas gratis till annan verksamhet. Dikets utformning innebär att så lite massor som möjligt skapas och dessa kan hanteras på ett effektivt sätt.

2B: Schaktmassor kan hanteras på ett effektivt sätt (3p)

3 poäng tilldelas om miljöinvesteringen genomförs på ett effektivt sätt. Massorna avyttras inom i dikets närhet eller hämtas gratis till annan verksamhet. Dikets utformning innebär att massorna kan hanteras på ett effektivt sätt.

3. Miljöinvesteringens placering och utformning bidrar till att förbättra vattenkvaliteten

A: Avrinningsområdet består till mer än 60 procent av åker (2p)

B: Avrinningsområdet består till mer än 80 procent av åker (3p)

C: Dikessträckan är >0,5 km (+2p)

D: Bredden på terrassen är >5 gånger fårans bredd (+1p)

3A: Avrinningsområdet består till mer än 60 procent av åker (2p)

3B: Avrinningsområdet består till mer än 80 procent av åker (3p)

A-B: 2-3 poäng tilldelas om delen åkermark i avrinningsområdet bestämt genom kartunderlag. Mer än 60 procent ger 2p och mer än 80 procent ger 3p.

3C: Dikessträckan är större än 0,5 km (+2p)

Ytterligare 2 poäng ges om dikessträckan som ska göras om till tvåstegsdike är minst 0,5 km lång. Det måste finnas minst 60 procent åker i avrinningsområdet för att få detta poäng.

3D: Bredden på terrassen är större än 5 gånger fårans bredd (+1p)

Ytterligare 1 poäng ges om bredden på terrassen är mer än 5 gånger så bred som fåran. Det måste finnas minst 60 procent åker i avrinningsområdet för att få detta poäng.

4. Miljöinvesteringen bidrar till annan positiv effekt med hänsyn till miljö och klimat.

A: Det finns problem med återkommande översvämningar (+2p)

B: Tvåstegsdiket förväntas gynna biologisk mångfald på ett sätt som det inte gjorde tidigare. (+2p)

C: Kombination med andra åtgärder och samverkan. (+2p)

D: Investeringen är tillgänglig (+1p)

4A: Det finns problem med återkommande översvämningar(+2p)

A: Två poäng tilldelas poäng ges om det finns problem med återkommande översvämningar i området. Översvämningarna ska vara dokumenterade genom t.ex. foto. Tänk på att åtgärder för att minska översvämning kan kräva dispens och tillstånd för markavvattnings.

4B: Tvåstegsdiket förväntas gynna biologisk mångfald på ett sätt som det inte gjorde tidigare. (+2p)

Två poäng tilldelas om tvåstegsdiket förväntas fungera som spridningskorridor eller förbättra livssituationen för utpekade arter. Poäng ges också om aktiva åtgärder för biologisk mångfald görs, t.ex. fiskevårdsåtgärder eller biotopvård som sådd av insektsfrämjande växter.

4C: Kombination med andra åtgärder och samverkan (+2p)

Två poäng tilldelas om tvåstegsdiket är en del av flera åtgärder i samma område för att förbättra status i vattenförekomst, det är en del i en helhetslösning eller ett samverkansprojekt. Åtgärder i kombination kan t.ex. vara våtmarker, sedimentationsfällor, krökar, trädplanteringar etc.

4D: Investeringen är tillgänglig (+1p)

En poäng tilldelas om närhet till tätort eller vandringsstråk, del i informationssatsning eller ska användas som visningsobjekt.

7.6.5. Stödnivå

Stöd ges för 90 procent av stödberättigande utgifter upp till 1 000 kronor per löpmeter dike.

I Norrbottens län är högsta stödbelopp 250 000 kronor per ansökan.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med under 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse¹⁰ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Miljöinvesteringar och fördelning av budget

Länsstyrelsen har en viss summa pengar för åtgärder som gäller förbättrad kvalitet och biologisk mångfald. Sådär fördelas pengarna i Norrbottens län indikativt.

- Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald får 10 procent av budgeten
- Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet får 10 procent av budgeten.
- Miljöinvestering förbättrad vattenkvalitet får 70 procent av budgeten.
- Anlägga tvåstegsdiken får 10 procent av budget.

Denna fördelning kan komma att ändras om behov av detta uppstår.

¹⁰ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

7.7. Reglerbar dränering (delåtgärd 4.4 fokusområde 4abc)

Reglerbar dränering går att söka i nitratkänsliga områden i följande län:

Kalmar, Västra Götalands län, Värmland, Halland, Skåne, Blekinge, Jönköping, Östergötland, Södermanland, Västmanland, Örebro, Uppsala, Dalarna och Stockholm.

8. (Åtgärd 6) Jordbruks- och affärsutveckling

Under den här rubriken finns dels startstöd för företagare inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringsarna, dels investeringsstöd som riktar sig till annan verksamhet än jordbruk, trädgård, rennärings och skog.

Förutom länsstyrelsen handlägger Sametinget startstöd riktat till rennärings, samt investeringsstöd till förnybar energi samt för att skapa nya jobb. Sametinget har egen handlingsplan.

8.1. **Startstöd (delåtgärd 6.1 fokusområde 2b)**

8.1.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Startstödet till unga ska underlätta för yngre personer att starta eller ta över ett jordbruks-, rennärings- och trädgårdsföretag (delåtgärd 6.1, fokusområde 2b).

8.1.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Nedläggning av mjölkföretag sker i snabbare takt i Norrbotten än något annat län. Antalet jordbrukare i framförallt inlandet, men även kusten, närmar sig en nedre kritisk gräns. Glesheten mellan jordbruksföretagen leder till färre kollegor och sammanhållning, en försämrad lantbruksservice och negativ framtidstro. Ett annat konkret hinder som försvårar övertagande är den jämförelsevis låga värderingen av byggnader och mark så att dessa inte går att använda som säkerhet vid belåning.

För att bryta trenden, då goda möjligheter trots allt finns, krävs en förändrad attityd och många nystartare.

Bedömningen är att alla etableringar inom jordbruks- och trädgårdsnäringsarna är viktiga för landsbygden i Norrbotten..

8.1.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Länsstyrelsen tillämpar inte beslutsomgångar i denna åtgärd eftersom det uppskattas vara relativt få ansökningar årligen. Ansökningstrycket för insatsen beräknas vara så lågt att beslutsomgångar inte behöver användas. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en *effektivare handläggning* med *kortare handläggningstider*. Den valda lägsta poängnivån för bifall säkerställer en god måluppfyllelse.

För bifall krävs:

- minst 200 viktade poäng av de nationella urvalskriterierna
- minst 500 viktade poäng av det regionala urvalskriteriet
- poäng från minst två urvalskriterier

För ansökningar som uppnår 450 poäng från de nationella urvalskriterierna gäller inte kravet på lägsta poängnivå från det regionala urvalskriteriet.

Ansökningar som får färre viktade poäng än minimikraven kommer att avslås. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

8.1.4. Urvalskriterier

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Etableringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	A: Planerad drift bedöms bidra till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål (+2p) B: Det finns en nyligen upprättad energikartläggning (+1p) C: Det finns dokumenterat strukturerat miljö kvalitetsarbete (+1p) D: Planerad drift avser ekologisk produktion (+1p)	10
2. Etableringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	A: Etableringen medför ny produktion/produkter eller tjänster (+3p) B: Sökanden använder sig av nya arbetsmetoder (+2p) C: Stödet bidrar till en lönsam primärproduktion (+2p)	20
3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet att driva företaget.	A: Den som söker stöd har praktisk utbildning i jordbruk som går utöver minimikraven i stöd villkoren (+3p) B: Den som söker stöd har praktisk utbildning från verksamhet utanför jordbruket som är användbar i företaget (+2p) C: Den sökande har eftergymnasial utbildning eller internationell utbildning eller praktik (+1p) D: Den som söker stöd har arbetat i minst 2 år med marknadsmässig lön på föräldragården. (+1p)	40
4. Sökanden är i behov av stöd för att underlätta starten som företagare.	A: Den som söker kommer endast att ha inkomst från företaget, det vill säga ingen inkomst av tjänst utanför företaget (+2p) B: Den som söker stöd startar ett företag utan någon pågående produktion (+2p) C: Den som söker stöd går in i en befintlig verksamhet och utökar verksamhet (+1p) D: Sökandes arbetstid inom primärproduktion och livsmedelsförädling omfattar heltid, det vill säga minst 1 720 timmar per år (+1p)	30
Summa viktning		100

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
5. Etableringen prioriteras regionalt	A: Etableringen leder till regional måluppfyllelse	100
Summa:		100

8.1.5. Bedömningsgrunder

8.1.5.1. Nationella urvalskriterier

1. Etableringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

A: Planerad drift bedöms bidra till att uppfylla minst ett nationellt miljökvalitetsmål (+2p)

B: Det finns en nyligen upprättad energikartläggning (+1p)

C: Det finns dokumenterat strukturerat miljökvalitetsarbete (+1p)

D: Planerad drift avser ekologisk produktion (+1p)

Ansökningar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. När det gäller startstöd är det hur själva etableringen påverkar miljö-, klimat och arbete och produktionssätt som bedöms.

1A: Planerad drift bedöms bidra till att uppfylla minst 1 nationellt miljökvalitetsmål (+2p)

Två poäng ges om etableringen bidrar till att uppfylla minst 1 miljökvalitetsmål. Det som är viktigt är att se på hur produktionen bidrar till att nå miljökvalitetsmålen. Ett exempel kan vara att den som tar över en gård fortsätter med betesdjur vilket bidrar till miljökvalitetsmålet ett rikt odlingslandskap.

1B: Det finns en nyligen upprättad energikartläggning(+1p)

En poäng ges för energikartläggningen som bör vara gjord tidigast för 3 år sedan och omfatta den aktuella verksamheten.

1C: Det finns dokumenterat strukturerat miljökvalitetsarbete (+1p)

En poäng ges för att dokumentationen är aktuell för det senaste året. Exempel på strukturerat miljökvalitetsarbete kan vara Miljöhusesyn; www.miljohusesyn.nu

1D: Planerad drift avser ekologisk produktion (+1p)

En poäng ges för ekologisk produktion som skall omfatta företagets alla relevanta produktionsgrenar och inte bara del av en produktionsgren.

2. Etableringen bidrar till att införa av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder det vill säga innovation

A: Etableringen medför ny produktion/produkter eller tjänster (+3p)

B: Sökanden använder sig av nya arbetsmetoder (+2p)

C: Stödet bidrar till en lönsam primärproduktion (+2p)

En nyetablering kan ofta innebära en positiv utveckling för orten. Därför kan etableringen indirekt bidra mer till landsbygdsutveckling än själva etableringen.

2A: Etableringen medför ny produktion, produkter eller tjänster (+3p)

Tre poäng ges om etableringen innebär att den som söker startstödet börjar med en helt ny produktion. Verksamhet som tidigare ägare hade börjat med får inte räknas med.

2B: Sökanden använder sig av nya arbetsmetoder (+2p)

Två poäng ges om etableringen innebär att den som söker startstödet börjar med nytt arbetssätt för företaget avseende styrning-, ledning, organisatoriskt eller verksamhetens genomförande. Exempel kan vara att samverka med andra företag i produktionen eller i ledning. Det kan också vara införa Lean-metoden i företaget. Arbetsmetoder som tidigare ägare hade börjat med får inte räknas med.

2C: Stödet bidrar till en lönsam primärproduktion (+2p)

2 poäng ges om den sökanden tjänar 140 kr/tim eller mer på primärproduktionen. Beräkningen görs innan avdrag för skatt och arbetsgivaravgifter.

3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet att driva företaget
- A: Den som söker stöd har praktisk utbildning i jordbruk som går utöver minimikraven i stöd villkoren (+3p)
- B: Den som söker stöd har praktisk utbildning från verksamhet utanför jordbruket som är användbar i företaget (+2p)
- C: Den sökande har eftergymnasial utbildning eller internationell utbildning eller praktik (+1p)
- D: Den som söker stöd har arbetat i minst 2 år med marknadsmässig lön på föräldragården. (+1p)

Ansökningar där den som söker stöd har kompetens för att klara av att driva och utveckla sitt företag prioriteras.

3A: Sökanden har praktisk utbildning i jordbruk som går utöver minimikraven i stöd villkoren (+3p)

Tre poäng ges till den som söker startstöd och som har mer kompetens än det som ställs i minimikraven. Poäng ges om sökande har arbetat mer än 2 år inom jordbruks-, trädgårds- eller rennäring efter 18 års ålder. Eller om sökande har mer än ett års erfarenhet i arbetsledande ställning inom jordbruks-, trädgårds- eller rennäringen. Arbetet ska vara någon annanstans än på föräldragården.

3B: Sökanden har praktisk utbildning från verksamhet utanför jordbruket som är användbar i företaget (+2p)

Två poäng ges till den som har praktisk erfarenhet eller yrkesutbildning av verksamheter utanför jordbruket under förutsättning att kompetensen är användbar i företaget. Det kan exempelvis vara inom ekonomi, byggnad, maskinservice och så vidare. Poäng ges om sökande har arbetat mer än 2 år i annan bransch än jordbruks-, trädgårds- eller rennäring efter 18 års ålder. Eller om sökande har drivit företag utanför jordbruks-, trädgård- eller rennäringen i mer än 1 år.

3C: Den sökande har eftergymnasial utbildning eller internationell utbildning eller praktik (+1p)

Poäng ges om sökande har eftergymnasial utbildning inom jordbruks- eller trädgårdsnäringen eller har dokumenterad internationell praktisk- eller teoretisk erfarenhet inom jordbruk eller trädgård om minst 6 månader.

3D: Den som söker stöd har arbetat i minst 2 år med marknadsmässig lön på föräldragården. (+1p)

Poäng ges om den sökande har arbetat i minst 2 år med marknadsmässig lön, motsvarande en lantarbetares, på föräldragården.

4. Sökanden är i behov av stöd för att underlätta starten som företagare

A: Den som söker kommer endast att ha inkomst från företaget, det vill säga ingen inkomst av tjänst utanför företaget (+2p)

B: Den som söker stöd startar ett företag utan någon pågående produktion (+2p)

C: Den som söker stöd går in i en befintlig verksamhet och utökar verksamhet (+1p)

D: Sökandes arbetstid inom primärproduktion och livsmedelsförädling omfattar heltid, det vill säga minst 1 720 timmar per år (+1p)

Sökanden som saknar möjlighet till alternativ inkomstkälla och när det tar tid innan verksamheten ger intäkter är i större behov av stöd och bör prioriteras.

4A: Den som söker kommer endast att ha inkomst från företaget, det vill säga ingen inkomst av tjänst utanför företaget(+2p)

Två poäng ges till de som inte har någon inkomst utöver det egna företagets avkastning. Även inkomst från F-skattjänster som ligger helt utanför jordbruks-, trädgårds- eller rennärings- betraktas som inkomst av tjänst om det inte bara handlar om enstaka uppdrag och intäkterna högst uppgår till 10 % av företagets totala omsättning.

4B: Den som söker stöd startar ett företag utan någon pågående produktion (+2p)

Två poäng ges till den som startar ett företag som inte har någon befintlig produktion som är igång och det därmed tar längre tid innan företaget får intäkter. Kriteriets betydelse kan bero på företagets produktionsgrenar. Exempelvis är betydelsen mindre inom vanlig spannmålsodling, medan det för andra produktioner kan ta flera år innan insatt rörelsekapital kommer tillbaka som inkomst. Poäng bör endast tilldelas om det tar längre tid att få inkomst än om produktionen varit i full drift.

4C: Den som söker stöd går in i en befintlig verksamhet och utökar verksamhet (+1p)

En poäng ges till den som tar vid ett företag som har en befintlig produktion som är igång och utökar den befintliga produktionsgrenen eller en ny produktionsgren i företaget. Utökningen

medför troligen investeringsutgifter och ökat rörelsekapital och det tar viss tid innan satsningen genererar resultat. Kriteriets betydelse kan bero på produktionsgren, men poäng bör tilldelas alla satsningar i utökad produktion om minst 10 % eller som lägst 300 timmar jämfört med utgångsläget.

4D: Sökandes arbetstid inom primärproduktion och livsmedelsförädling omfattar heltid, det vill säga minst 1 720 timmar per år (+1p)

En poäng ges till de som arbetar minst 1720 timmar i företaget med verksamheten jordbruk, trädgård eller rennäring. Livsmedelsförädling av egna produkter får ingå i arbetstiden men primärproduktionen skall avse minst 860 timmar per år.

8.1.5.2. Regionala urvalskriterier

A: Investeringen leder till regional måluppfyllelse (5 poäng)

A: Etableringen leder till regional måluppfyllelse

Företag som i sin affärsplan uppger att sökandes arbetstid inom primärproduktionen och eventuell livsmedelsförädling kommer att omfatta minst 860 timmar per år och där primärproduktionen i huvudsak inte består av hästuppfödning får fem poäng. Med en ytterst begränsad budget väljer Länsstyrelsen att prioritera de etableringar som bäst uppfyller målet med en konkurrenskraftig primärproduktion. Ovanstående etableringar bedöms i lägre grad uppfylla målet.

8.1.6. Etableringar som inte prioriteras regionalt

Ansökningar från följande företag kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet.

- företag som i sin affärsplan uppger att sökandes arbetstid inom primärproduktionen och eventuell livsmedelsförädling kommer att omfatta mindre än 860 timmar per år.
- företag där primärproduktionen i huvudsak består av hästuppfödning.

Ytterligare begränsningar framgår av förordningar och Jordbruksverkets föreskrifter.

8.1.7. Stödbelopp

Startstödet är totalt på 250 000 kronor. Beloppet kommer att betalas ut vid två tillfällen, den första utbetalningen är på 150 000 kronor och kan ansökas om direkt efter beslut om stöd. Ansökan om den andra utbetalningen ska ha kommit in senast 45 månader efter beslut om stöd.

8.2. **Investeringsstöd till förnybar energi (delåtgärd 6.4 fokusområde 5c)**

8.2.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Investeringsstödet är till för att främja tillgång till och användningen av förnybar energi, samt öka användningen av avfalls-, rest- och biprodukter till energi. Det kan till exempel vara teknik, utrustning och anläggningar för produktion av förnybar energi samt förädling av energiråvara (delåtgärd 6.4 fokusområde 5bc).

8.2.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

År 2050 ska Sverige ha nått målet Begränsad klimatpåverkan och inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser. Inom EU är målsättningen en utsläppsminskning på 80 procent till samma år. En omställning av energisystemet är nödvändig för att uppnå detta.

En god och trygg tillgång till en hållbar, prisvärd och kvalitetssäkrad energiförsörjning är en grundförutsättning för välfärden och för att näringslivet i Norrbottens län ska kunna gå en positiv framtid till mötes. Energiförsörjningen har i sin tur en betydande påverkan på klimatet. För att Sverige ska kunna möta uppsatta klimatmål måste insatser ske på alla nivåer i samhället.

Norrbotten ska lämna sitt bidrag genom ett aktivt regionalt arbete för att både främja omställningen av energisystemet och en hållbar regional utveckling. Omställningen av energisystemet i Norrbotten och arbetet med att nå minskad global uppvärmning kan delas in i två delar:

- energieffektivisering genom förändring av beteende och livsstil, utveckling av nya tjänster och ny teknik
- ersättning av fossila energislag med förnybara energislag bland annat genom utveckling och implementering av ny teknik.

I Norrbottens klimat- och energiarbete har följande mål preciserats

Energianvändningen i länet ska bli effektivare än den var 2005. Detta ska ske bland annat genom:

- att den specifika energianvändningen per ytenhet (driftel och uppvärmning) i bostäder, små och medelstora företag samt offentliga lokaler ska minska med 25 procent till 2020
- att industrisektorn ska energieffektivisera 20 procent per BRP-krona
- att uppvärmning med direktverkande el ska upphöra till 2020
- att energianvändningen i transportsektorn ska effektiviseras med 20 procent.

Användningen av förnybar energi ska ha ökat med 20 procent till år 2020 (jmf 2005) genom ersättning av fossila bränslen samt minskad energianvändning. Detta ska ske bland annat genom:

- att användningen av eldningsolja inom industrin i Norrbotten ska ersättas till 100 procent av förnybara alternativ fram till år 2020
- att uppvärmning med fossila bränslen ska upphöra till 2020 att andelen förnybar energi i transportsektorn ska uppgå till 10 procent.

En hållbar regional tillväxt nås bland annat genom att nya arbetstillfällen skapas inom det förnybara energiområdet, att ny innovativ energiteknik utvecklas och implementeras samt en effektivare energianvändning. En omställning till en resurseffektivt och hållbar region skapar utrymme för innovationer, nya jobb, tillväxt och välfärd. Norrbotten har goda möjligheter att bli en föregångsregion när det gäller ett effektivt och hållbart tillvaratagande av förnyelsebar energi. I en övergång kommer omställningen till en produktion av hållbara varor och tjänster att kunna bli en konkurrensfördel för regionen.

8.2.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

I detta insatsområde hanteras endast återflöden, den tillgängliga budgeten är därför mycket liten och därför tillämpas inte beslutsomgångar.. Inte heller om ytterligare, så kallade återhämtningsmedel skulle tillföras i åtgärden kommer beslutsomgångar att tillämpas då antalet ansökningar hittills under programmet varit mycket lågt. *Långa handläggningstider* är inte lämpliga i detta insatsområde eftersom stödet är av en sådan karaktär att investeringar ofta inte kan vänta. Därför tillämpar vi inte beslutsomgångar. Vi har istället ett krav på att alla ansökningar som ska få bifall får minst 200 poäng. På detta sätt säkerställer vi ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

För bifall krävs minst 200 viktade poäng av urvalskriterierna och att åtminstone två urvalskriterier ger poäng för att ansökan ska kunna prioriteras. Ansökningar som får färre viktade poäng än minimikraven kommer att avslås. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

8.2.4. Urvalskriterier

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla specifika miljö- och klimatmål.	A: Investeringen bidrar till att öka användningen av förnybar energi. (3p) B: Investeringen leder till en direkt ersättning av fossil energi. (+2p)	40
2. Insatsen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	A: Investeringen är ny för företaget. (+1p) B: Investeringen är ny för branschen eller i området. (+2p) C: Investeringstypen förväntas få stor spridning. (+2p) D: Bi- eller restprodukter används. (+3p)	10
3. Sökanden har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.	A: Den som söker stöd har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen. (+1p) B: Den som söker stöd har tillräcklig erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare. (+2p) C: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild. (+1p) D: Investeringen ingår i en samverkanslösning. (+1p)	20
4. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen.	A: Investeringen leder även till en energibesparing eller effektivare energianvändning. (1p) B: Investeringen leder till förädling och produktion av förnybar energi (3p)	30

	C: Investeringen leder till att lokala hushåll eller företag ansluter sig. (+1p/+2p) D: Investeringen innebär produktion av förnybar el (+1p)	
Summa viktning		100

8.2.4.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla specifika nationella miljö- och klimatmål.

A: Investeringen bidrar till att öka användningen av förnybar energi. (3p)

B: Investeringen leder till en direkt ersättning av fossil energi. (+2p)

1A: Investeringen bidrar till att öka användningen av förnybar energi (3 p)

Poängen ges till investeringar som bidrar till ökad användning av förnybar energi. Det kan handla om investeringar som underlättar användningen av förnybar energi, även om de inte direkt bidrar till en ökad produktion, exempelvis pannrum, laddningsstationer för el- eller gasdrivna fordon, lagerbyggnader för flis och värmekulvertar. Det kan också handla om investeringar som bidrar till en ökad produktion av förnybar energi, för egen förbrukning eller avsalu. Exempel på sådana är investeringar i vindkraft, vattenkraft, solenergi, jord- och bergvärme eller bioenergi. (Investeringar kopplade till odling av energiskog hanteras inom fokusområde 4.1 5c och investeringar som gynnar produktionen och/eller användningen av biogas producerad av stallgödsel inom fokusområde 5d). Det kan också handla om investeringar som ingår som en del i en biobränslekedja, exempelvis flismaskiner, teknik för pelletstillverkning och salixskördare. Observera att enbart företag med jordbruk, trädgårdsodling eller rennäring kan stöd för produktion av förnybar energi för eget bruk.

1B: Investeringen leder till en direkt ersättning av fossil energi (+2 p).

Poängen ges till investeringar som ger en faktisk direkt minskning av användningen av fossila bränslen. Investeringen ska ge en slutprodukt i form av en energibärare (exempelvis värme, el, drivmedel eller pellets) som kan användas av företaget eller säljas till annan användare.

2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

A: Investeringen är ny för företaget. (+1p)

B: Investeringen är ny för branschen eller i området. (+2p)

C: Investeringstypen förväntas få stor spridning. (+2p)

D: Bi- eller restprodukter används. (+3p)

Investeringar som har en innovativ inriktning, det vill säga som bidrar till att ta fram eller använda nya idéer, bör prioriteras. Originalitet och spridningsgrad avgör om det är en innovation. Det gäller bland annat för utveckling av produkter, processer, teknik och metoder. Exempel på ansökningar som kan få stöd är när investeringar uppfyller högre miljökrav genom modern teknik. Det kan också vara investeringar som innebär nya koncept eller utveckling av produkter.

2A: Investeringen är ny för företaget (+1 p).

En poäng ges om investeringen är helt ny för företaget

2B: Investeringen är ny för branschen eller i området (+2 p).

Två poäng ges till investeringar som är nya inom aktuell bransch eller i exempelvis länet.

2C: Investeringstypen förväntas få stor spridning (+2 p).

Två poäng ges om investeringen förväntas göra att fler gör motsvarande investeringar.

2D: Bi- eller restprodukter används (+3 p).

Tre poäng ges om bi- eller restprodukter används i syfte att öka användningen av bi- och restprodukter för energiändamål.

Observera att den sökande maximalt kan få 5 poäng, även om totalsumman här kan bli mer.

3. Sökanden har den kunskap, kompetens och genomförandekapacitet som krävs för att genomföra investeringen

A: Den som söker stöd har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen. (+1p)

B: Den som söker stöd har tillräcklig erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare. (+2p)

C: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild. (+1p)

D: Investeringen ingår i en samverkanslösning. (+1p)

3A: Den som söker stöd har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen (+1 p).

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt.

3B: Den som söker stöd har tillräcklig erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare (+2 p).

Två poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom företaget som gäller för den investering som företaget ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat.

3C: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1 p).

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

3D: Investeringen ingår i en samverkanslösning (1 p).

En poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet

A: Investeringen leder även till en energibesparing eller effektivare energianvändning. (1p)

B: Investeringen leder till förädling och produktion av förnybar energi (3p)

C: Investeringen leder till att lokala hushåll eller företag ansluter sig. (+1p/+2p)

D: Investeringen innebär produktion av förnybar el (+1p)

4A: Investeringen leder även till en energibesparing eller effektivare energianvändning (1 p).

En poäng ges till ansökningar om investeringen även leder till en energibesparing inom företagets verksamhet. Besparingen ska redovisas genom beräkning.

4B: Investeringen leder till förädling och produktion av förnybar energi (3p).

Tre poäng ges till investeringar som producerar förnyelsebar energi i någon form för avsalu.

4C: Investeringen leder till att lokala hushåll eller företag ansluter sig (+1/+2 p).

Fler som kan nyttja en och samma källa för förnybar energi. Om minst fem andra hushåll eller företag kommer att anslutas till investeringen ger det +1 poäng. Om minst tjugo andra hushåll eller företag kommer att anslutas till investeringen ger det +2 poäng.

4D: Investeringen innebär produktion av förnybar el (+1 p)

En poäng ges till investeringar som leder till produktion av förnybar el.

8.2.5. Investeringar som inte prioriteras regionalt

I Norrbottens län finns det inte några ytterligare regionala prioriteringar.

8.2.6. Stödnivå

För beräkning av stöd gäller följande:

- Stödbeloppet är 40 procent av stödberättigade utgifter upp till högsta stödbelopp.
- I Norrbottens län är högsta stödbeloppet 200 000 euro¹¹ per stödmottagare.
- En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.
- Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

¹¹ Växelkursen som ska användas fastställs årligen enligt artikel 34 i kommissionens delegerade förordning 907/2014.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse¹². I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

¹² Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

8.3. **Investeringsstöd till gödselbaserad biogas (delåtgärd 6.4 fokusområde 5d)**

8.3.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Investeringsstödet är till för att minska utsläppen av växthusgaser genom att investera i anläggningar för produktion av biogas, vilket exempelvis kan inkludera biogaspannor, uppgraderingar, lager för rötrest och rörledningar (delåtgärd 6.4 fokusområde 5d).

8.3.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

En god och trygg tillgång till en hållbar, prisvärd och kvalitetssäkrad energiförsörjning är en grundförutsättning för välfärden och för att näringslivet i Norrbottens län ska kunna gå en positiv framtid till mötes. Energiförsörjningen har i sin tur en betydande påverkan på klimatet. För att Sverige ska kunna möta uppsatta klimatmål måste insatser ske på alla nivåer i samhället.

Bioenergi är en möjlighet att bryta beroendet av fossil energi, både inom jordbruket och i samhället i stort, om än begränsad i omfattning. Det finns flera anledningar till att biogas dominerar bland bioenergi, bland annat därför att det går att bedriva i liten skala på gårdsnivå, att rötning kan ha fördelar för växtnäringensförsörjningen och att växtrester och gödsel kan utnyttjas som energikällor.

Då biogas förbränns är utsläppen av stoft och partiklar i miljön försumbara. Avgaserna från ett gasfordon luktar mindre och gasmotorn är tystare samt vibrerar mindre än en dieselmotor. Emissionerna av kolmonoxid, kolväten, svavelföreningar och kväveoxider är lägre än vid bensin- och dieseldrift. När det gäller klimatpåverkan har biogasen en klar fördel eftersom förbränningen av denna inte medför något nettotillskott av växthusgaser till atmosfären.

Den rötrest som bildas vid biogasproduktion liknar till sin konsistens flytgödsel från nötkreatur och svin och har ett rikt näringsinnehåll. Förekomsten av föroreningar är generellt mycket begränsad och biogödseln lämpar sig därför väl som gödningsmedel i jordbruket.

8.3.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

För detta stöd hanteras ärendena löpande eftersom länsstyrelsen räknar med ett relativt lågt söktryck. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider. Budgeten är nationell och avropas från Jordbruksverket. För bifall krävs minst 200 poäng av de nationella urvalskriterierna.

8.3.4. Urvalskriterier

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla specifika miljö- och klimatmål.	A: Investeringen gynnar produktionen och/eller användningen av biogas. (2p) B: Investeringen inkluderar utrustning eller sköts med metoder som syftar till att minska möjliga metanläckage från anläggningen. (+2p) C: Det finns avsättning för den rötrest som produceras. (+2p)	40

	D: Investeringen syftar till att uppgradera biogasen till fordonsgas. (+2p)	
2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	A: Investeringen är ny för företaget. (2p) B: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer. (3p) C: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen. (4p) D: investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning. (5p)	10
3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	A: Den som söker stöd har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen. (+3p) B: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild. (+1p) C: Investeringen ingår i en samverkanslösning. (+3p)	20
4. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft.	A: Nuvärdet av investeringen med investeringsstöd är positivt. (5p)	30
Summa nationell viktning		100

8.3.5. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.

A: Investeringen gynnar produktionen och/eller användningen av biogas. (2p)

B: Investeringen inkluderar utrustning eller sköts med metoder som syftar till att minska möjliga metanläckage från anläggningen. (+2p)

C: Det finns avsättning för den rötrest som produceras. (+2p)

D: Investeringen syftar till att uppgradera biogasen till fordonsgas. (+2p)

1A: Investeringen gynnar produktionen och/eller användningen av biogas (2 p).

Poängen ges till biogasanläggningar som rötar gödsel men också andra investeringar som gynnar produktionen av biogas, exempelvis rötrestlager. Om en jordbrukare ansöker om investeringsstöd för rötrestlager för eget bruk hanteras ansökan i 4.1 5d, men om rötrestlagret ingår som en del av en större ansökan hanteras det inom detta fokusområde. Poängen ges också till investeringar som ökar användningen av biogas. Det kan exempelvis vara rörledningar, uppgraderingar till fordonsgas och tankstationer för biogas.

1B: Investeringen inkluderar utrustning eller sköts med metoder som syftar till att minska möjliga metanläckage från anläggningen (+2 p).

Poängen ges till investeringar där särskilda åtgärder vidtagits för att minska risken för läckage av metan. Det kan exempelvis handla om gastät rötrestlagring eller en efterrötkammare. En åtgärd kan också handla om rutiner och kontrollprogram för regelbunden läcksökning och service av anläggningens olika delar enligt gödselgasstödet krav. Extrapoängen ges enbart till utrustning som inte krävs för miljötillstånd.

1C: Det finns avsättning för den rötrest som produceras. (+2 p).

Poängen ges till investeringar där det är uppenbart att rötresten kommer till användning antingen i det egna företaget eller i andra företag. Det kan vara gårdsanläggningar där man även bedriver växtodling eller anläggningar som tar emot gödsel från djurgårdar som sedan tar tillbaka rötrest för användning i växtodling. Det kan även handla om förädling av rötresten för försäljning eller transport till mindre djurtäta regioner.

1D: Investeringen syftar till att uppgradera biogasen till fordonsgas (+2 p).

Poängen ges till biogasanläggningar som också uppgraderar biogasen till fordonsgas. Poängen ges också till investeringar som syftar till att uppgradera biogasen i befintliga biogasanläggningar.

Observera att den som söker stöd maximalt kan få 5 poäng, även om totalsumman här kan bli högre.

2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).

A: Investeringen är ny för företaget. (2p)

B: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer. (3p)

C: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen. (4p)

D: investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning. (5p)

Investeringar som har en innovativ inriktning det vill säga som bidrar till att ta fram eller använda nya idéer, bör prioriteras. Originalitet och spridningsgrad avgör om det är en innovation. Det gäller bland annat för utveckling av produkter, processer, teknik och metoder. Exempel på ansökningar som kan få stöd är när investeringar uppfyller högre miljökrav genom modern teknik. Det kan också vara investeringar som innebär nya koncept eller utveckling av jordbruksprodukter.

2A: Investeringen är ny för företaget (2 p).

Två poäng ges om investeringen är helt ny för företaget.

2B: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer (3 p).

Tre poäng ges till investeringar som har en innovativ inriktning och som bidrar till att införa nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder. Investeringar som visar på nya bra sätt att ta tillvara bioenergi får poängen. Ansökan bedöms utifrån aktuell kunskap inom området, utifrån hur investeringen förväntas bidra med positiva effekter och utifrån innovationens behov av att spridas.

2C: Investeringen är bland de första inom branschen (4 p).

Fyra poäng ges till investeringar som är bland de första inom sin bransch.

2D: Pilotprojekt eller testanläggning (5 p).

Fem poäng ges om investeringen är ett pilotprojekt eller en testanläggning för en ny produkt, process, teknik eller metod.

3. Sökanden har den kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet som krävs för att genomföra investeringen.

A: Den som söker stöd har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen. (+3p)

B: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild. (+1p)

C: Investeringen ingår i en samverkanslösning. (+3p)

3A: Den som söker stöd har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen (+3 p).

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, själv, via anställd eller inköpt kompetens.

3B: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1 p).

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

3C: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+3 p).

Tre poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande.

Observera att den som söker stöd maximalt kan få 5 poäng, även om totalsumman här kan bli högre.

4. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft

A: Nuvärdet av investeringen med investeringsstöd är positivt. (5p)

A: Nuvärdet av investeringen med investeringsstöd är positivt (5 p).

Det IT-stöd som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan och räknar ut nuvärdet av investeringen. Är nuvärdet med stöd positivt ges fem poäng. Det stöd som avses är investeringsstödet för insatsområdet. Eventuellt gödselgasstöd tas inte med i beräkningen.

8.3.6. Regionala urvalskriterier

För investeringsstöd till gödselbaserad biogas finns inte några regionala urvalskriterier.

8.3.7. Stödnivå

För beräkning av stöd gäller följande:

- Stöd ges till 40 procent av stödberättigande utgifter.
- Högsta stödbelopp är 40 miljoner kronor.

- En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.
- Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

8.4. **Investeringsstöd för att skapa nya jobb (delåtgärd 6.4 fokusområde 6a)**

8.4.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Investeringsstödet till annan verksamhet än jordbruk, trädgård, rennäring och skog för att skapa nya jobb (delåtgärd 6.4 fokusområde 6a) är till för att främja diversifiering och främja skapandet och utveckling av små företag för att få fler arbetstillfällen på landsbygden (delåtgärd 6.4 fokusområde 6a).

8.4.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

För att länets landsbygd ska utvecklas behövs ett diversifierat näringsliv. Ett diversifierat näringsliv kan leda till att konjunktursvängningarna blir mindre kännbara, samtidigt som arbetsmarknaden breddas och möjligheterna till lärande mellan branscher ökar.

När ett kompetensområde eller bransch korsar ett annat område kan nya innovationer uppstå. Det finns därmed en potential för framtida innovationer eller nya produktlanseringar genom att främja samarbete inom och mellan branscher och olika typer av företag och organisationer.

Ansökan om stöd till investeringar som bidrar till att ny verksamhet startas prioriteras.

Norrbottens län har ett mycket rikt natur- och kulturarv, och utifrån det finns det goda möjligheter att skapa produkter och upplevelser. Natur- och kulturarvet är redan viktiga besöksanledningar i länet och har en positiv roll för regional utveckling, dels på grund av sin egen tillväxtpotential och dels till följd av kopplingar till andra verksamheter och branscher.

Ett exempel på en bransch som i stor utsträckning baserar sin verksamhet på natur- och kulturarv är kulturella och kreativa näringar, KKN. Kännetecknande för denna bransch är en stor andel unga företagare, hög grad av jämställdhet och stor miljömedvetenhet.

Länsstyrelsen prioriterar investeringar som på ett hållbart sätt använder sig av natur- och kulturarvet. Investeringar som vidareförädlar lokala råvaror prioriteras också. Länsstyrelsen prioriterar också viss företagssamhet, såsom KKN och tjänsteföretag.

Attityden till egenföretagande i Norrbotten är mindre positiv än i övriga Sverige. Nyföretagandet är i större utsträckning innovativt jämfört med etablerade företag. Lönsamheten bland länets företag med upp till 15 anställda är den lägsta i Sverige. För att företagen på länets landsbygd ska kunna vara fortsatt livskraftiga och hållbara bör lönsamheten stärkas.

Länsstyrelsen prioriterar investering som stärker lönsamheten, men som inte minskar behovet av arbetskraft.

8.4.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Länsstyrelsen bedömer att söktrycket kommer att vara relativt lågt, och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas. Ett fåtal beslutsomgångar per år skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar. Däremot måste ansökningar nå minst 220 poäng för de nationella urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de nationella urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

8.4.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 6.4, fokusområde 6a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen ger arbetstillfällen på landsbygden	A: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid. (1p) B: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget. (3p) C: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget. (4p) D: Investeringen leder till sysselsättning hela året. (+1p)	30
2. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	A: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål (+2p) B: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen. (+2p) C: Investeringen bidrar till ett extra energieffektivt företag. (+1p)	10
3. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	A: Investeringen medför att ny produktion startas och/eller att nya tjänster erbjuds i området. (+3p) B: Investeringen har en tydlig innovativ inriktning. (+2p)	10
4. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.	A: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen. (+1p) B: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare. (+2p) C: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild. (+1p) D: Investeringen ingår i en samverkanslösning. (+1p)	15
5. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen.	A: Utan stöd genomförs inte investeringen i någon grad. (+1p) B: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen. (+1p) C: Kassalikviditeten efter investering är mindre än 1. (+1p) D: Självfinansieringsgraden är mindre än 1. (+1p) E: Soliditeten är mindre än 25 %. (+1p)	10
6. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen	A: Investeringen gynnar viss företagsamhet (+1p) B: Investeringen använder lokala naturresurser (+2p) C: Investeringen stärker lönsamheten i företaget (+1p) D: Investeringen bidrar till att utveckla en nystartad verksamhet (+1p)	25
Summa viktning		100

8.4.5. Bedömningsgrunder

1. Investeringen ger arbetstillfällen på landsbygden A: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid. (1p) B: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget. (3p) C: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget. (4p) D: Investeringen leder till sysselsättning hela året. (+1p)
--

Arbetstillfällen ska vara nyskapade och bestående räknat som årsarbetskrafter. Bestående innebär att arbetstillfället ska finnas kvar på längre sikt, inte bara under projektiden. I detta

inkluderas även "egenföretag" (alla företagsformer), där personen helt eller delvis övergår till att arbeta i sitt företag. Ideellt arbete räknas inte som arbetstillfällen. Arbetstillfällen genom underleverantörer med egen F-skattsedel räknas med om de skapats som en direkt följd av investeringen. För urvalskriteriet räknas enbart arbetstillfällen på landsbygden.

1A: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid (1p)

En poäng ges om investeringen ger heltidssysselsättning för en person som tidigare har arbetat deltid i företaget. Deltid är mindre än 1720 timmar per år.

1B: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget (3p)

Tre poäng ges om investeringen leder till att företaget kan sysselsätta en ny person på heltid eller halvtid. Med halvtid avses minst 50 % av ett årsarbetstillfälle d.v.s. minst 860 timmar. Personen har inte varit anställd i företaget tidigare.

1C: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget (4p)

Fyra poäng ges om investeringen leder till att mer än en ny person får sysselsättning i företaget på heltid eller halvtid. Med halvtid avses minst 50 % av ett årsarbetstillfälle d.v.s. minst 860 timmar. Berörda personer har inte varit anställda i företaget nyligen.

1D: Investeringen leder till sysselsättning hela året (+1p)

Ett extra poäng ges till investeringar som räknas som mer än enbart säsongsarbete.

2. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

A: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål (+2p)

B: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen. (+2p)

C: Investeringen bidrar till ett extra energieffektivt företag. (+1p)

2A: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål (+2p)

Två poäng ges till verksamheter som bidrar till de nationella miljö kvalitetsmålen. Det kan till exempel gälla satsningar inom turismsektorn som bidrar till öppna betesmarker, gynnar kulturmiljön eller den biologiska mångfalden. Ett annat exempel är företag som driver restauranger eller säljer mathantverk där råvaran är ekologisk, lokalt producerad eller säsongsanpassad. Lokalt producerat räknas som inom eget eller angränsande landskap. Företag som bedriver verksamheter inom energiproduktion och energieffektivisering är andra exempel på företag som är kvalificerade till poängen.

2B: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen (+2p)

Två poäng ges till den som söker stöd om det ingår delar i investeringen som är bra för miljön. Det kan till exempel vara en investering där ett miljöcertifieringssystem ingår.

2C: Investeringen bidrar till ett extra energieffektivt företag(+1p)

En poäng ges till de företag som med investeringen använder sig av energikällor eller teknik som gör företaget energieffektivt. Det kan till exempel vara investeringar i byggnader, anläggningar och maskiner med fokus på energieffektivitet.

3. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

A: Investeringen medför att ny produktion startas och/eller att nya tjänster erbjuds i området. (+3p)

B: Investeringen har en tydlig innovativ inriktning. (+2p)

3A: Investeringen medför att ny produktion startas eller att nya tjänster erbjuds i området (+3p)

Tre poäng ges till investeringar som medför nya verksamheter i området.

3B: Investeringen har en tydlig innovativ inriktning (+2p)

Två ges till investeringar som har ett koncept som visar potential att utveckla branschen eller området i en positiv riktning.

4. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

A: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen. (+1p)

B: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare. (+2p)

C: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild. (+1p)

D: Investeringen ingår i en samverkanslösning. (+1p)

4A: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen (+1p)

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt.

4B: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare (+2p)

Två poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom företaget som gäller för den investering som företaget ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat.

4C: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild (+1p)

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

4D: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

En poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering och bättre marknadsanpassningar. Det kan också innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

5. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen

A: Utan stöd genomförs inte investeringen i någon grad. (+1p)

B: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen. (+1p)

C: Kassalikviditeten efter investering är mindre än 1. (+1p)

D: Självfinansieringsgraden är mindre än 1. (+1p)

E: Soliditeten är mindre än 25 %. (+1p)

5A: Utan stöd genomförs inte investeringen (1p)

En poäng ges om investeringen inte genomförs alls utan stöd. I ansökan ska den som söker ha motiverat varför investeringen inte kommer att genomföras. Det kan till exempel vara att risken är för hög för att satsa själv eller att avkastningen är för dålig.

5B: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av verksamheten, utöver investeringen(+1p)

En poäng ges om den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten inte går att genomföra när den som söker inte får något investeringsstöd. Det kan till exempel vara om andra planerade investeringar kommer att påverkas negativt av att den här investeringen inte blir av.

Följande 3 poängsättningar räknas ut av IT-systemet

Det IT-system som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan för att beräkna kassalikviditet, självfinansieringsgrad och soliditet. Dessa nyckeltal visar om företaget är i behov av stöd för att genomföra investeringen.

5C: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 (+1p)

En ansträngd likviditet är problem för många företag som vill investera. Ett centralt mått är kassalikviditet. Om kassalikviditeten efter investeringen, utan investeringsstöd är mindre än 1 ges ett extra poäng.

5D: Självfinansieringsgraden är mindre än 1(+1p)

Förmågan att finansiera investeringar med företagets egna pengar påverkar behovet av stöd. Poäng ges om investeringens storlek i förhållande till årets avskrivningar och resultat är större än 1.

5E: Soliditeten är mindre än 25 procent (+1p)

Solida företag har goda möjligheter att finansiera investeringar utan statligt stöd. Om företaget har en soliditet enligt senaste bokslut på mindre än 25 procent ges en extra poäng. Då har vi tagit hänsyn till att tillgångarnas värde enligt bokslut sällan speglar tillgångarnas marknadsvärde.

6. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen

A: Investeringen gynnar viss företagsamhet (+1p)

B: Investeringen använder lokala naturresurser (+2p)

C: Investeringen stärker lönsamheten i företaget (+1p)

D: Investeringen bidrar till att utveckla en nystartad verksamhet (+1p)

6A: Investeringen gynnar viss företagsamhet (+1 p)

Investeringen gynnar kulturella och kreativa näringar eller tjänsteföretag. Poäng ges till ansökningar där investeringen leder till utveckling av länets kulturella och kreativa näringar eller tjänsteföretag.

6B: Investeringen använder lokala naturresurser (+2 p)

Ansökan får poäng om det tydligt framgår att investeringen bygger på lokala natur- och kulturreсурser.

6C: Investeringen stärker lönsamheten i företaget (+1 p)

Länsstyrelsen prioriterar investeringar som stärker lönsamheten, men som inte minskar arbetskraftsbehovet. Befintliga företag ska med resultatbudgetvisa att lönsamheten stärks. Nyetablerade företag ska med en resultatbudget kunna visa goda förutsättningar på minst nollresultat och ett positivt kassaflöde.

6D: Investeringen bidrar till att utveckla en nystartad verksamhet (+1 p)

Investeringen bidrar till att utveckla en nystartad verksamhet

8.4.6. Investeringar som inte prioriteras regionalt

Följande investeringar kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet:

- Investeringar där den totala årsarbetstiden i företaget understiger 860 timmar, både före och efter den aktuella investeringen.
- Investeringar som ligger innanför en avgränsning av ”omland” kring tätorter med mer än 3000 innevånare, exakt avgränsning av detta omland finns på www.lansstyrelsen.se/norrbotten sök på ”omland”.

8.4.7. Stödnivå

För beräkning av stöd gäller följande:

- Stödbeloppet är 40 procent av stödberättigade utgifter upp till högsta stödbelopp.
- I Norrbottens län är högsta stödbeloppet 200 000 euro¹³ per stödmottagare.
- En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.
- Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse¹⁴. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

¹³ Växelkursen som ska användas fastställs årligen enligt artikel 34 i kommissionens delegerade förordning 907/2014.

¹⁴ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

9. (Åtgärd 7) Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd

Den här åtgärden gäller investeringar som med stor sannolikhet inte skulle genomföras utan stöd, men där den gemensamma nyttan är stor.

För de här investeringarna finns det krav på att en offentlig organisation i vissa fall går in med pengar för att finansiera investeringen. Det kan exempelvis vara kommun, landsting, region eller länsstyrelse. Detta gäller dock inte för stöd till bredband eller för den del av stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden som rör investeringar i kommersiell service.

9.1. Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (delåtgärd 7.2 fokusområde 6b)

Förutom länsstyrelsen handlägger också Sametinget stöd till investeringar i småskalig infrastruktur. Sametinget har egen handlingsplan.

9.1.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur ges till investeringar där den gemensamma nyttan är stor men det inte finns några incitament för att någon enskild skulle finansiera investeringen (delåtgärd 7.2). Syftet är att förbättra den småskaliga infrastrukturen på landsbygden för att därigenom ge en ökad livskvalitet och en tryggare utomhusmiljö för de boende på landsbygden. Stöd till sådana investeringar kan med fördel ges när de ligger i anslutning till andra investeringar som fått stöd inom landsbygdsprogrammet (fokusområde 6b).

9.1.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

En god infrastruktur bidrar till landsbygdens attraktivitet vilket gynnar dem som bor där, det skapar förutsättningar för människor att flytta dit och det lockar besökare. En god lokal infrastruktur stärker också de lokala företagens konkurrenskraft. Norrbotten är Sveriges största län med stora inomregionala avstånd. För att skapa attraktiva och trygga boendemiljöer prioriteras investeringar som skapar trygghet, stärker lokal attraktivitet och infrastruktur som stärker bygdens kommunikationer.

Stöd kan lämnas till uppförande och upprustning av vägbelysning, mindre vägar, bryggor och broar samt pendelparkering och system för samåkning om de är till allmän nytta.

Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur kan med fördel ges när de ligger i anslutning till andra investeringar som fått stöd inom landsbygdsprogrammet. På så sätt förstärks måluppfyllelsen av investeringen i respektive delåtgärd.

Länsstyrelsen prioriterar investeringar som är en del av en helhetslösning.

För att få stöd måste investeringar vara förenliga med kommunala och regionala planer och befintliga lokala utvecklingsstrategier. Dessutom behöver investeringar i vissa fall få stöd från en annan offentlig aktör för att få stöd ur landsbygdsprogrammet. En kommuns kunskap kring planering, samordning och lokala behov av stor betydelse. Länsstyrelsen prioriterar investeringar som kommunen tycker är bra och kan tänka sig att medfinansiera.

Investeringar som har kommunalt stöd prioriteras.

Landsbygd i anslutning till tätorter har bättre förutsättningar att utvecklas än perifer landsbygd. Infrastrukturen är ofta bättre och utomhusmiljön tryggare med god vägbelysning. Länsstyrelsen prioriterar länets landsbygd. Stödet ska gå till investeringar som sannolikt inte blivit av utan stöd.

Länsstyrelsen prioriterar ansökan om stöd utanför tätorter, dock inte handelskluster av betydande storlek som kan ha en negativ effekt på den befintliga handeln. Till tätorten inkluderas ett omland på fem minutes bilfärd.

9.1.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Det finns ingen regional budget kvar, därför hanteras endast återflöden, den tillgängliga budgeten är därför mycket liten och därför tillämpas inte beslutsomgångar. I den mån det finns tillgängligt kommer nationell avropspott att nyttjas. Då denna också är slut kommer inkomna ärenden att avslås löpande. Information om läget finns på <http://www.lansstyrelsen.se/norrboten>.

Ansökningarna beslutas löpande.

9.1.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.2 fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	A: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål (+2p) B: Investeringen har en energieffektiv lösning (+1p) C: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen (+1p) D: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken (+1p)	25
2. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	A: Lämplig kompetens finns inom organisationen för det område investeringen avser (+1p) B: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen (+2p) C: Den som söker har en tydlig och relevant målbild (+1p) D: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)	30
3. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen	A: Investeringen är en del i en helhetslösning (+2p) B: Investeringen prioriteras av kommunen (+3p)	45
Summa nationell viktning		100

9.1.4.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.

A: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål (+2p)

B: Investeringen har en energieffektiv lösning (+1p)

C: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen (+1p)

D: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken (+1p)

1A: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål (+2p)

Investeringar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. Två poäng ges till investeringar som bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål. Det är framför allt miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö som kommer vara viktigt vid bedömningar av ansökningarna i insatsområdet. Men naturligtvis kan även andra miljö kvalitetsmål och preciseringar komma ifråga. Varje miljö kvalitetsmål beskrivs av de preciseringar som regeringen beslutade 2012. Preciseringarna finns i sin helhet på miljömålportalen, www.miljomal.se.

God bebyggd miljö

- en långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur har utvecklats både vid nylokalisering av byggnader, anläggningar och verksamheter och vid användning, förvaltning och omvandling av befintlig bebyggelse samtidigt som byggnader är hållbart utformade,
- städer och tätorter samt sambandet mellan tätorter och landsbygd är planerade utifrån ett sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade frågor,
- kollektivtrafiksystém är miljöanpassade, energieffektiva och tillgängliga och att det finns attraktiva, säkra och effektiva gång- och cykelvägar,
- det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap bevaras, används och utvecklas,
- den bebyggda miljön utgår från och stöder människans behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur

1B: Investeringen har en energieffektiv lösning (+1p)

Eftersom energieffektivisering är viktigt får de ansökningar som bidrar till energieffektiv drift ett extra poäng.

1C: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen (+1p)

Poängen ges till de investeringar som bidrar till arbetet med att nå kulturmiljömålen. Se bilagan för miljö- och klimatmål för mer information och vägledning. Lär mer om kulturmiljömål på

<https://www.raa.se/samhallsutveckling/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/forsta-fragan-vad-ar-kulturmiljo/>**1D: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken (+1p)**

Poängen ges till de investeringar som bidrar till målet för friluftslivspolitiken. Se bilagan för miljö- och klimatmål för mer information och vägledning. Läs mer om mål för friluftsliv på <http://www.naturvardsverket.se/Friluftsmalen/>

2. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.

A: Lämplig kompetens finns inom organisationen för det område investeringen avser (+1p)

B: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen (+2p)

C: Den som söker har en tydlig och relevant målbild (+1p)

D: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

2A: Lämplig kompetens finns inom organisationen för det område investeringen avser (+1p)

En poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom organisationen som gäller för den investering som organisationen ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat.

2B: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen (+2p)

Två poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt. Investeringar kan ge påfrestningar på verksamheten, därför är det viktigt att den som söker har kapacitet att genomföra investeringen.

2C: Den som söker har en tydlig och relevant målbild (+1p)

En poäng ges om organisationen har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för din bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Organisationens kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

2D: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

En poäng ges om man i projektet samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering och bättre marknadsanpassningar. Det kan också innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

3 Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen

A: Investeringen är en del i en helhetslösning (+2p)

B: Investeringen prioriteras av kommunen (+3p)

3A: Investeringen är en del i en helhetslösning (+2 p)

Ansökan får poäng om investeringen kompletterar andra investeringar som bidrar till målen för landsbygdsprogrammet. Ansökan ska innehålla hänvisning till vilka andra lokala insatser som förstärks eller utvecklas i och med investeringen.

3B: Investeringen prioriteras av kommunen (+3 p)

Samråd ska ha skett med kommunen och ska kunna styrkas. Poäng ges om kommunen är positiva till investeringen eller beviljar medfinansiering.

9.1.5. Investeringar som inte prioriteras regionalt

Följande investeringar kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet:

- Investeringar som ligger innanför en avgränsning av "omland" kring tätorter med mer än 3000 innevånare, exakt avgränsning av detta omland finns på www.lansstyrelsen/norrbotten sök på "landsbygdsdefinition".

9.1.6. Stödnivå

Om sökande är offentlig aktör ges 100 procent av stödberättigade utgifter. Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter i övriga fall. Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter. I Norrbottens län är högsta stödbeloppet 200 000 euro per stödmottagare.

Om offentlig aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd. Om privat aktör är sökande ska minst 10 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse¹⁵ i de fall det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

¹⁵ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

9.2. Stöd till bredband (delåtgärd 7.3 fokusområde 6c)

9.2.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Stöd till bredband ges i Sverige för att öka tillgången till bredbandsnät med hög överföringskapacitet, så kallade nästa generations accessnät (NGA-nät) på landsbygden. Syftet med stödet är att öka tillgängligheten till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik i landsbygdsområden (delåtgärd 7.3 fokusområde 6c).

9.2.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

I Norrbottens län bor större delen av befolkningen på landsbygden, utanför tätorterna. Länet präglas av en spridd byggnadsstruktur över hela länet med många små byar och få tätorter som i de flesta fall är relativt små. Det är stora avstånd mellan orter, vilket även innebär långa avstånd till skolor, tjänster, vård och andra samhällstjänster. En förutsättning för att kunna attrahera människor att bo i glest bebyggda områden är att det finns finmaskiga och effektiva data- och telenät. I Norrbotten är bredband särskilt betydelsefullt för att enskilda och företag ska kunna delta och utvecklas i samhället. Det kan gälla att ta del av information, ha kontakt med myndigheter, göra ekonomiska transaktioner, inköp eller att annonsera sin verksamhet mot potentiella kunder. Olika typer av e-tjänster via Internet kan ge glest bebyggda områden och mindre orter tillgång till tjänster som exempelvis försäkringskassa, arbetsförmedling och bank, vilka försvinner från glesbygden då funktionerna centraliseras till större orter. Det innebär att medborgarna måste få tillgång till bredband för att kunna fungera i samhället. De flesta av länets kommuner har en negativ befolkningsutveckling. Landsbygden mister humankapital när unga vuxna utbildar sig på andra orter och bildar familj. Möjligheten till flexibla arbetsplatser och distansarbete/utbildning är liten så länge inte snabbare anslutningar till Internet kan erbjudas. Stor del av den kommersiella och offentliga servicen på landsbygden är beroende av snabbare anslutningar. En stabil lokal kommersiell och offentlig service kan många gånger vara avgörande för valet av bostadsort. För näringslivsutvecklingen på landsbygden kommer frågan om tillgång till snabb anslutning till internet vara central.

I bredbandsstödet används bara gemensamma nationella prioriteringar. Ansökningar som får lägre än 200 poäng kommer att avslås. I de fall det finns en kommunal bredbandsstrategi ska de projekt som beviljas stöd bidra till att uppfylla kommunens mål för bredbandsutbyggnad.

Efter att Region Norrbotten, kommunerna och Länsstyrelsen analyserat utbyggnadsläget i Norrbotten har ett antal prioriterade områden tagits fram. Dessa områdena ska prioriteras när det gäller stöd för bredbandsutbyggnad

9.2.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Det finns inga medel kvar för bredband varför inga ansökningar kommer att kunna beviljas.

För att säkerställa urvalskvaliteten måste ansökningar nå minst 200 poäng för de nationella urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de nationella urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

Åtminstone två urvalskriterier måste ge poäng för att ansökan ska kunna prioriteras.

9.2.4. Urvalskriterier

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Urvalskriterierna syftar till att prioritera kostnadseffektiva projekt med god genomförandekapacitet.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning Bedömningsgrunder	Viktning
1. Projektet ger hög anslutningsgrad till bredbandsnätet	A: 50 – 74 procent anslutna inom avgränsat område för projektet. (1p) B: 75 – 84 procent anslutna inom avgränsat område för projektet. (3p) C: 85 procent eller fler anslutna inom avgränsat område för projektet. (5p)	45
2. Projektet har ett högt antal möjliga anslutningar till bredbandsnätet	A: 20 - 49 möjliga anslutningar inom avgränsat område för projektet. (2p) B: 50 - 99 möjliga anslutningar inom avgränsat område för projektet. (3p) C: 100 – 199 möjliga anslutningar inom avgränsat område för projektet. (4p) D: Minst 200 möjliga anslutningar inom avgränsat område för projektet. (5p)	40
3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen	A: Likviditeten för projektets genomförande är tryggad. (+1p) B: Det finns en projektledare utsedd för projektet. (+1p) C: Det finns en ekonomiansvarig utsedd för projektet. (+1p) D: Det finns en upphandlingskunnig utsedd för projektet. (+1p) E: Det finns en person med relevant teknisk utbildning eller erfarenhet i projektet. (+1p)	15
Summa viktning		100

9.2.4.1. Bedömningsgrunder

1. Projektet ger hög anslutningsgrad till bredbandsnätet

A: 50 – 74 procent anslutna inom avgränsat område för projektet. (1p)

B: 75 – 84 procent anslutna inom avgränsat område för projektet. (3p)

C: 85 procent eller fler anslutna inom avgränsat område för projektet. (5p)

Syftet med prioriteringen är att öka kostnadseffektiviteten i projekten. I det här sammanhanget betyder det att bredbandsnätet blir billigare per anslutning om det är många som väljer att koppla upp sig. Genom att beräkna anslutningsgraden på hushåll (= permanentbostäder) styr också urvalskriteriet på ett tydligt sätt mot indikatorn för delåtgärden som är antal personer som får tillgång till bredband.

Så här beräknas anslutningsgraden:

*Beräknat antal anslutna hushåll/totalt antal hushåll inom avgränsat område för projektet * 100 = anslutningsgrad i procent*

Hushåll = permanentboende = hushåll med folkbokförda

2. Projektet har ett högre antal möjliga anslutningar till bredbandsnätet

A: 20 - 49 möjliga anslutningar inom avgränsat område för projektet. (2p)

B: 50 - 99 möjliga anslutningar inom avgränsat område för projektet. (3p)

C: 100 – 199 möjliga anslutningar inom avgränsat område för projektet. (4p)

D: Minst 200 möjliga anslutningar inom avgränsat område för projektet. (5p)

Syftet med prioriteringen är att få projekt som omfattar ett lite större område. Det är bra ur kostnadseffektivitetssynpunkt om projekten inte blir alltför små och syftar också till att områden avgränsas på ett klokt sätt så att inte ”vita fläckar” uppstår mellan områdena.

Som möjlig anslutning räknas hushåll, det vill säga permanentbostäder med folkbokförda. I ett flerbostadshus räknas varje lägenhet som en anslutning.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

A: Likviditeten för projektets genomförande är tryggad. (+1p)

B: Det finns en projektledare utsedd för projektet. (+1p)

C: Det finns en ekonomiansvarig utsedd för projektet. (+1p)

D: Det finns en upphandlingskunnig utsedd för projektet. (+1p)

E: Det finns en person med relevant teknisk utbildning eller erfarenhet i projektet. (+1p)

Prioriteringen syftar till att få projekt som kommit långt i sin planering. Projektet har samlat personer med den kompetens som behövs för att kunna genomföra projektet. En säkrad finansiering av projektet minskar risken för problem med likviditeten som kan leda till stopp i arbetet.

Den kompetens som krävs kan komma från utbildning eller att personen har jobbat med liknande arbetsuppgifter. Personerna ska vara namngivna i ansökan.

Likviditeten är tryggad om det finns ett:

- Lånelöfte om det är en förening eller organisation (som inte är företag eller myndighet) som genomför projektet.
- Lånelöfte om det är ett företag som genomför projektet. Om företaget har likviditet att genomföra projektet utan externa lån kan lånelöftet ersättas av ett intyg från företaget.
- Om det är en kommun eller annan myndighet som genomför projektet behövs inget intyg eller lånelöfte. En kommun eller myndighet får alltid en poäng.

Den som genomför projektet är den som är projektägare och alltså står som sökande.

Kompetensen ska styrkas med:

Oavsett vem som står som genomförande av projektet, står som sökande, ska de personerna vara namngivna i ansökan. Kompetensen beskrivs i en kort förklaring för varje person. Kompetensen kan bestå av utbildning, arbetslivserfarenhet eller erfarenhet från föreningsarbete. Kompetensen behöver inte styrkas av underlag som till exempel arbetsgivarintyg eller utbildningsintyg.

Regionala urvalskriterier

För stöd till bredband finns inte några regionala urvalskriterier.

9.2.5. Investeringar som inte prioriteras regionalt

Det finns inte några regionala prioriteringar inom bredband.

9.2.6. Stödnivå

Stödnivån i länet är anpassad till de regionala förutsättningarna utifrån gemensamma riktlinjer som tagits fram av Jordbruksverket. Samma stödnivå används för alla projekt som beviljas stöd inom länet.

Följande faktorer har vägts samman:

- bredbandsnätens storlek, som utgår från antal personer per kvadratkilometer i länets olika kommuner
- markförhållanden, som speglas av andelen åkermark, betesmark, skog inklusive berg, myrar, mossar och liknande svåra marker samt andelen sjöar och vattendrag i länet.
- historiska kostnader för bredbandsinvesteringar under åren 2010-2013 hämtade från bredbandsstödet i landsbygdsprogrammet 2007-2013. Riktlinjen syftar till att den privata insatsen i genomsnitt ska vara likvärdig kostnaden för en uppkoppling i tätort.
- tillgång till marknadsaktörer i länet och vilka affärsmodeller de erbjuder. Brist på aktiva marknadsaktörer kan motivera en högre stödnivå.

I Norrbottens län får de som investerar i bredband 70 procent av de stödberättigande utgifterna.

Utifrån markförhållanden och länets struktur samt stödberättigande kostnader har Länsstyrelsen kommit fram till en stödandel på 70 procent av de stödberättigande utgifterna. Vid avvägningen av vilken stödandel som är lämplig har också tagits hänsyn till kostnadsbilden i hittills genomförda projekt i länet. För beräkning, se bilaga 35.

Under åren 2011-2014 uppgick den totala kostnaden för bredbandsinvesteringarna för 9 projekt i länet till ca 80 miljoner kronor till en genomsnittlig kostnad till ca 40 000 kronor per anslutning. Kostnaden varierar mellan projekt i tätortsnära område med många anslutningar till en kostnad av 25 000 kronor per anslutning. Andra projekt med svåra markförhållanden och långa sträckor mellan få anslutningar har en kostnad på över 60 000 kronor per anslutning.

Glesare bebyggelse och svåra markförhållanden bidrar till att den privata insatsen för uppkoppling i glesbygd har överstiger kostnaden för uppkoppling i tätort.

Bristen på aktiva marknadsaktörer har medfört att det i nät som byggts under tidigare programperioder i Norrbotten är det kommunernas stadsnät själva som tar hand om den operativa driften av näten. Marknadsaktörerna har getts möjlighet att äga och/eller driva näten men valt att avstå. Kundunderlaget är för litet och det blir svårt för marknadsaktörerna att uppnå lönsamhet.

Vald stödprocent i Norrbotten motiveras också utifrån att den marknad som bygger på kommersiell grund är till dags datum nästintill obefintlig och det finns inga tecken på att marknaden har för avsikt att bygga och äga bredbandsnät med tillräcklig kapacitet och täckning för att klara behovet.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Högsta stödbelopp är 10 miljoner euro per projektägare och programperiod.

9.3. Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (delåtgärd 7.4 fokusområde 6b)

Förutom länsstyrelsen handlägger också Sametinget stöd till investeringar i service och fritid. Det gäller då idrotts- och fritidsanläggningar samt samlingslokaler. Sametinget har egen handlingsplan.

9.3.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Stöd till investeringar i service och fritid ges till investeringar där den gemensamma nyttan är stor men det inte finns några incitament för att någon enskild skulle finansiera investeringen (delåtgärd 7.4). Syftet med stödet är att skapa och behålla service på landsbygden. Det kan vara kommersiell och viss offentlig service, servicepunkter där flera olika typer av service finns samlat, men också investeringar för att skapa bra möjligheter för idrott och fritid samt samlingslokaler, vilket gynnar både boende och besökare (fokusområde 6b).

9.3.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Norrbotten är en av EU:s mest glesbefolkade regioner och präglas av långa avstånd mellan orterna. Kuststråket är den tätast befolkade delen av länet där befolkningsstrukturen är jämförbar med södra Sverige. Inlandet har en större gleshet i befolkningen och präglas av både mindre tätorter och glesbygder. Strukturen påverkas också av länets industriella tonvikt på skog-, gruv- och energiindustrier och dess beroende av naturresurser. Det minskande befolkningsunderlaget tillsammans med åldersstrukturen utgör det största enskilda hotet mot upprätthållandet av god offentlig och kommersiell service i länet.

En god tillgång till kommersiell och offentlig service på gles- och landsbygden är en förutsättning för att människor ska kunna bo och verka på landsbygden och en förutsättning för utveckling i Norrbottens gles- och landsbygdsområden. Levande byar med tillgång till service och bofasta invånare ökar attraktiviteten för nya invånare. Tillgången till service är också viktig för att möjliggöra för länets åldrande befolkning att bo kvar på sina hemorter och inte tvingas flytta in till centralorter. Investeringar i idrotts- och fritidsanläggningar samt samlingslokaler är insatser som prioriteras för att ytterligare stärka attraktionskraften. Tillgängligheten till service och fritidsaktiviteter på landsbygden är inte bara en fråga för boende på landsbygden, det spelar även en avgörande roll för företag och besöksnäring och i förlängningen för vårt läns attraktivitet.

Norrbottens län har beslutat om ett regionalt serviceprogram som gäller 2014-2018. Region Norrbotten har ännu inte tagit fram något nytt program utan har förlängt RSP:n 2014-2018. Programmet syftar till att lokala, regionala och nationella aktörer tillsammans långsiktigt ska utveckla och främja tillgången till kommersiell och offentlig service i gles- och landsbygd. Det ska även vara vägledande för alla som arbetar med att utveckla och stärka servicen i Norrbottens gles- och landsbygd och ska ligga till grund för prioriteringar när det gäller insatser inom dessa områden. Inom ramen för det regionala serviceprogrammet prioriteras insatser som bidrar till ökad samordning av serviceslag inom offentlig och kommersiell service, tillgänglighet till drivmedel och dagligvaror samt tillgång till grundläggande betaltjänster. Investeringar i dagligvarubutiker, drivmedelsanläggningar och servicepunkter men också investeringar i andra typer av lokaler som allmänna samlingslokaler och lokaler för idrotts- och fritidsverksamheter prioriteras. Lokala servicepunkter som inrymmer olika typer av kommersiella och i viss utsträckning offentliga tjänster och funktioner blir viktiga för bygdens överlevnad och för en

attraktiv livs- och boendemiljö. Den lokala servicepunkten kan etableras där det finns en redan befintlig verksamhet, kommersiell eller offentlig, som nyttjas i andra sammanhang.

Investeringar för att underlätta lokala distributions- och logistiklösningar för att överbrygga problem med långa transporter och avstånd till marknaden prioriteras. Projekt för att testa nya lösningar inom betaltjänster för föreningar och företag är viktiga utvecklingsområden för att förbättra tillgängligheten och underlätta näringsverksamhet i landsbygdsområden.

9.3.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

I detta insatsområde tillämpas inte beslutsomgångar eftersom det kommer in få ansökningar årligen. Inom detta insatsområde räknar vi endast med enstaka ansökningar per kvartal. *Långa handläggningstider* är inte lämpliga i detta insatsområde eftersom investeringarna är av en sådan karaktär att de behöver genomföras med kort varsel eller under specifika delar av året. Därför tillämpas inte beslutsomgångar. Vi har istället ett krav på att alla ansökningar som ska få bifall får minst 200 poäng. På detta sätt säkerställer vi ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

När medel i regional pott är slut kommer avrop att ske ur eventuell nationell avropspott. Då även denna möjlighet är uttömd kommer avslag att göras löpande.

9.3.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.4, fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	A: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål (+2p) B: Investeringen har en energieffektiv lösning (+1p) C: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen (+1p) D: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken (+1p)	10
2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	A: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer (1p) B: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom området (3p) C: Nya servicepunkter eller samlingslokaler skapas (+1p) D: Investeringen är en del i en helhetslösning (+1p)	15
3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	A: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen (2p) B: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen. (4p)	20

	C: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)	
4. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen.	A: Investeringen bidrar till målen i det regionala serviceprogrammet (service) (3p) B: Investeringen ökar serviceutbudet (service) (2p) C: Insatsen ökar aktivitetsutbudet på orten (fritid) (3p) D: Investeringen är en del av en helhetslösning (service/fritid) (2p) E: Investeringen görs för en samlingsplats på orten (fritid) (2p) F: Investeringen gynnar bygdens attraktionskraft (service/fritid) (+1p) G: Investeringen bidrar till att bibehålla eller utöka servicen i ett område med långt till motsvarande service (service/fritid) (+1p) H: Barnkonsekvensanalys är gjord enligt Riksidrottsförbundet checklista (fritid) (+1p)	40
5. Investeringen har tydliga mål.	A: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål med investeringen finns angivna (3p) B: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna (5p)	15
Summa nationell viktning		100

Miniminivån är 200 poäng för det regionalt anpassade kriteriet och de nationella kriterierna ihop.

9.3.4.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

A: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål (+2p)

B: Investeringen har en energieffektiv lösning (+1p)

C: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen (+1p)

D: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken (+1p)

1A: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål (+2)

Investeringar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. Två poäng ges till investeringar som bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål. Det är framför allt miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö som kommer vara viktigt vid bedömningar av ansökningarna i insatsområdet. Men naturligtvis kan även andra miljö kvalitetsmål och preciseringar komma ifråga. Varje miljö kvalitetsmål beskrivs av de preciseringar som regeringen beslutade 2012. Preciseringarna finns i sin helhet på miljö målportalen, www.miljomal.se.

God bebyggd miljö

- en långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur har utvecklats både vid nylokalisering av byggnader, anläggningar och verksamheter och vid användning, förvaltning och omvandling av befintlig bebyggelse samtidigt som byggnader är hållbart utformade,
- städer och tätorter samt sambandet mellan tätorter och landsbygd är planerade utifrån ett sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade

frågor,

– den bebyggda miljön utgår från och stöder människans behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur.

1B: Investeringen har en energieffektiv lösning (+1p)

Eftersom energieffektivisering är viktigt får de ansökningar som bidrar till energieffektiv drift en extra poäng.

1C: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen (+1p)

Poängen ges till de investeringar som bidrar till arbetet med att nå kulturmiljömålen. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Lär mer om kulturmiljömål på

<https://www.raa.se/samhallsutveckling/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/forsta-fragan-vad-ar-kulturmiljo/>

1D: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken (+1p)

Poängen ges till de investeringar som bidrar till målet för friluftslivspolitiken. Se bilagan för miljö- och klimatmål för mer information och vägledning. Läs mer om mål för friluftsliv på

<http://www.naturvardsverket.se/Friluftsmalen/>

2. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).

A: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer (1p)

B: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom området (3p)

C: Nya servicepunkter eller samlingslokaler skapas (+1p)

D: Investeringen är en del i en helhetslösning (+1p)

När det gäller innovation kan man se till vad för service som ska förmedlas. Det kan handla om ny kunskap om produkter eller metoder för service. Dessa kan i sin tur vara ett resultat av ny forskning eller erfarenhet. Bedömningen görs utifrån hur innovativt innehållet i servicen är. Bedömning görs också baserat på hur relevant kunskapen är för målgruppen, dvs. alla som är berörda eller kan förväntas ha nytta av eller behöva kunskapen.

En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde i området.

2A: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer (1p)

Poängen ges till de investeringar som förbättrar servicen i området och samtidigt har en innovativ inriktning som behöver spridas. Det kan vara servicelösningar som har innovativa funktioner, till exempel provtagningsverksamheter eller servicelösningar för posthantering eller bredare aktivitetsutbud.

2B: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första i området (3p)

En produkt, vara eller tjänst kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde i området. Tre poäng ges t.ex. till nya lösningar för hur man kombinerar olika typer av service eller bredare aktivitetsutbud.

2C: Nya servicepunkter eller samlingslokaler skapas (+1p)

Poängen ges till de ansökningar som visar att det på platsen kommer tillhandahållas service. Det kan till exempel vara dagligvarubutiker och drivmedelsstationer.

2D: Investeringen är en del i en helhetslösning (+1p)

En poäng ges om investeringen tillsammans med andra lokala investeringar går mot samma mål. Det kan vara till exempel företag som gör paketslösningar tillsammans med andra företag eller organisationer.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.

A: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen (2p)

B: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen (4p)

C: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

3A: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen (2p)

Två poäng ges till den som söker stöd har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet.

3B: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen (4p)

Fyra poäng ges till den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen.

3C: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

En poäng ges om man i projektet samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering och bättre marknadsanpassningar. Det kan också innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet.

A: Investeringen bidrar till målen i det regionala serviceprogrammet (service) (3p)

B: Investeringen ökar serviceutbudet (service) (2p)

C: Insatsen ökar aktivitetsutbudet på orten (fritid) (3p)

D: Investeringen är en del av en helhetslösning (service/fritid) (2 p)

E: Investeringen görs för en samlingsplats på orten (fritid) (2p)

F: Investeringen gynnar bygdens attraktionskraft (service/fritid) (+1p)

G: Investeringen bidrar till att bibehålla eller utöka servicen i ett område med långt till motsvarande service (service/fritid) (+1p)

H: Barnkonsekvensanalys är gjord enligt Riksidrottsförbundet checklista (fritid) (+1p)

4A: Investeringen bidrar till målen i det regionala serviceprogrammet (3 p)

Insatsen ska ligga i linje med de utpekade prioriterade områdena i serviceprogrammet som är mindre butiker, drivmedelsstationer och betaltjänster på landsbygden samt samordning av service.

4B: Investeringen ökar serviceutbudet (2 p)

Det kan vara att man startar en ny serviceverksamhet, till exempel en ny butik eller ny drivmedelsstation men även där man utökar servicen, till exempel en caféhörna, datahörna, bibliotek eller uttagsautomat.

4C: Investeringen ökar aktivitetsutbudet på orten (3 p)

Investeringar som möjliggör fler fritids- och idrottsaktiviteter på orten.

4D: Investeringen är en del av en helhetslösning (2 p)

Det kan vara samnyttjande av lokaler, ett komplement till befintlig service eller samverkan med närliggande orter.

4E: Investeringen görs för en möteslokal på orten (2 p)

Orter som saknar möteslokal eller behöver investera i en sådan för att anpassa för aktuella verksamheter och behov.

4F: Investeringen gynnar bygdens attraktionskraft (+1 p)

Investeringar som gynnar service eller fritidsaktiviteter som bidrar till att öka bygdens attraktionskraft för boende, företag eller besöksnäring.

4G: Investeringen bidrar till att bibehålla eller utöka servicen i ett område med långt till motsvarande service (+1 p).

Vi prioriterar investeringar där man har långt (över 30 km) till närmaste service, samlingslokal eller idrotts- och fritidsanläggning.

4H: Barnkonsekvensanalys är gjord enligt riksidrottsförbundets checklista (+1 p)

Det finns ett underlag som visar att investeringen tar hänsyn till alla barns behov utifrån deras förutsättningar. Frågor som ska besvaras: På vilket sätt, direkt eller indirekt, berörs barn och unga i projektet? På vilket sätt har barns och ungas åsikter och behov tagits tillvara i projektet?

5. Projektet har tydliga mål.

A: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål med investeringen finns angivna (3p)

B: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna (5p)

De mål som finns formulerade för investeringen måste vara i linje med dess syfte, innehåll och upplägg. Kostnad, mål och innehåll (verksamhet) måste hänga ihop.

9.3.5. Investeringar som inte prioriteras regionalt

Följande investeringar kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet:

- Investeringar som inte är nödvändiga för att bibehålla eller utöka servicen i ett område.
- Investeringar som ligger i ett område med mindre än 20 kilometer till motsvarande service.
- Investeringar som inte leder till utveckling av verksamhet då det gäller investeringar utanför kommersiell service.

9.3.6. Stödnivå

Investeringar i kommersiell service

1. Stöd ges till 50 procent av stödberättigande utgifter om det inte finns särskilda skäl enligt punkt 2. Stöd beviljas inte till dessa ansökningar om stöd om de stödberättigande utgifterna är mindre än 50 000 kronor.

2. Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter om någon av punkterna nedan är uppfyllda, vilket ses som särskilda skäl. Stöd beviljas inte till dessa ansökningar om stöd om de stödberättigande utgifterna är mindre än 30 000 kronor.

1. investeringar i förbättrad tillgänglighet
2. investering vid uppstart av nedlagd butik
3. investeringar för bättre miljö och klimat som exempelvis energieffektivisering
4. investeringar för att komplettera ett försäljningsställe med andra grundläggande servicefunktioner som exempelvis olika typer av ombudsverksamheter så som post- och pakethantering eller apotek
5. försäljningsstället ryms inom prioriterat område i länsstyrelsens handlingsplan utifrån de regionala serviceprogrammen.

En ersättningsinvestering för kyl- och frysutrustning kan ges 90 procent i stöd om den kan motiveras utifrån någon av punkterna 1-4 ovan.

I Norrbottens län är högsta stödbeloppet 200 000 euro per stödmottagare.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse¹⁶ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Investeringar i idrotts- och fritidsanläggningar samt samlingslokaler

Om sökande är offentlig aktör ges 100 procent av stödberättigade utgifter. Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter för övriga fall. Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter för dessa övriga investeringar.

Om offentlig aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd. Om privat aktör är sökande ska minst 10 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd.

I Norrbottens län är högsta stödbelopp 200 000 euro per stödmottagare.

En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse¹⁷ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

¹⁶ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

¹⁷ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

9.4. Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt för turistinformation (delåtgärd 7.5 fokusområde 6b)

Förutom länsstyrelsen handlägger också Sametinget stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt för turistinformation. Sametinget har egen handlingsplan.

9.4.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Stöd till investeringar ges där den gemensamma nyttan är stor men det inte finns några incitament för att någon enskild skulle finansiera investeringen (delåtgärd 7.5). Syftet med stödet är att utifrån landsbygdens resurser skapa möjligheter för rekreation för allmänheten och förbättra möjligheterna till turism (fokusområde 6b).

9.4.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

En attraktiv landsbygd innebär att de som bor på landsbygdens trivs bättre och att företag inom upplevelse- och besöksnäringen kan attrahera kunder. Investeringar i lokal attraktivitet innebär också att andra företag kan starta eftersom kundunderlaget blir större. Landsbygdens resurser är knutna till lokala natur- och kulturvärden som varierar från fjällvärlden, till älvdalarna och slutligen kusten och skärgården. Kulturen i länet har präglats av samerna, jordbruket, skogs- och gruvindustrin samt att länet gränsar till både Norge och Finland.

För att få stöd måste investeringar vara förenliga med kommunala och regionala planer och befintliga lokala utvecklingsstrategier. Dessutom behöver investeringar i vissa fall få stöd från en annan offentlig aktör för att få stöd ur landsbygdsprogrammet. En kommuns kunskap kring planering, samordning och lokala behov av stor betydelse. Länsstyrelsen ställer sig positiva till investeringar som kommunen tycker är bra och kan tänka sig att medfinansiera.

Investeringar som har stöd i kommunala planer eller lokala utvecklingsstrategier, och eller erhåller kommunal medfinansiering, prioriteras.

Landsbygd i anslutning till tätorter har bättre förutsättningar att utvecklas än perifer landsbygd. Infrastrukturen är ofta bättre och utomhusmiljön tryggare med god vägbelysning. Länsstyrelsen prioriterar länets landsbygd. Stödet ska gå till investeringar som sannolikt inte blivit av utan stöd.

Länsstyrelsen prioriterar ansökan om stöd utanför tätorter, dock inte handelskluster av betydande storlek som kan ha en negativ effekt på den befintliga handeln. Till tätorten inkluderas ett omland på fem minutes bilfärd.

En landsbygd med god infrastruktur för rekreation och turism gör boendemiljöer bättre och skapar förutsättning för utveckling av besöksnäringen. Med hjälp av infrastruktur för rekreation och turism kan dessutom länets varierande natur- och kulturarv synliggöras.

Investeringar som ökar utbudet av aktiviteter på landsbygden prioriteras.

Syftet med stödet är att utifrån landsbygdens resurser skapa möjligheter för rekreation för allmänheten och förbättra möjligheterna till turism. Investeringar i exempelvis friluftsliv, naturupplevelser och utökat aktivitetsutbud skapar attraktivare boendemiljöer och möjligheter för besöksnäringen att utvecklas lokalt.

Länsstyrelsen prioriterar investeringar som stärker ett områdes attraktionskraft.

Det finns en styrka i att tillgängliggöra landsbygdens resurser. Allmänheten kan uppleva boendemiljöerna mer attraktiva om en plats görs tillgänglig för personer med rörelsehinder. Det kan skapa efterfrågan bland turister om en plats tillgängliggörs genom att översätta skyltar och information.

Investeringar som skapar tillgänglighet prioriteras.

9.4.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

I detta insatsområde tillämpas inte beslutsomgångar eftersom det kommer in få ansökningar årligen. Inom detta insatsområde räknar vi endast med enstaka ansökningar per kvartal. *Långa handläggningstider* är inte lämpliga i detta insatsområde eftersom investeringarna är av en sådan karaktär att de behöver genomföras specifika delar av året. Därför tillämpas inte beslutsomgångar. Vi har istället ett krav på att alla ansökningar som ska få bifall får minst 200 poäng. På detta sätt säkerställer vi ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

När medel i regional pott är slut kommer avrop att ske ur eventuell nationell avropspott. Då även denna möjlighet är uttömd kommer avslag att göras löpande.

9.4.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.5, fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatomål.	A: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål (+1p) B: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen (+2p) C: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken (+2p)	10
2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	A: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer (2p) B: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen (4p) C: Investeringen är en del i en helhetslösning (+1p)	15
3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	A: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen. (2p) B: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen. (4p) C: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)	20

4. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen.	A: Investeringen prioriteras av kommunen (+1p) E: Investeringen gynnar områdets attraktionskraft (+1p) F: Investeringen leder till ökad tillgänglighet (+1p) X: Investeringen ökar utbudet av aktiviteter på landsbygden (+2p)	40
5. Investeringen har tydliga mål.	A: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål med investeringen finns angivna (3p) B: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna (5p)	15
Summa nationell viktning		100

9.4.4.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål A: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål (+1p) B: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen (+2p) C: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken (+2p)
--

1A: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål (+1p)

Investeringar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. Två poäng ges till investeringar som bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål. Nedan beskrivs de miljö kvalitetsmål som är vanligast vid bedömningar av ansökningarna i insatsområdet. Men naturligtvis kan även andra miljö kvalitetsmål och preciseringar komma ifråga. Varje miljö kvalitetsmål beskrivs av de preciseringar som regeringen beslutade 2012. Preciseringarna finns i sin helhet på miljömålsportalen, www.miljomal.se.

Levande sjöar och vattendrag

– strandmiljöer, sjöar och vattendrags värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Hav i balans samt levande kust och skärgård

– havs-, kust och skärgårdslandskapens värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Myllrande våtmarker

– våtmarkernas värde för friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Levande skogar

– skogens värden för friluftslivet är värnade och bibehållna

Ett rikt odlingslandskap

– odlingslandskapets värden för friluftslivet är värnade och bibehållna samt tillgängliga för människor

Storslagen fjällmiljö

– fjällmiljöers värden för friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

God bebyggd miljö

– städer och tätorter samt sambandet mellan tätorter och landsbygd är planerade utifrån ett

sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade frågor,

- kollektivtrafiksystém är miljöanpassade, energieffektiva och tillgängliga och att det finns attraktiva, säkra och effektiva gång- och cykelvägar,
- det finns natur- och grönområden och grönska i närhet till bebyggelsen med god kvalitet och tillgänglighet,
- den bebyggda miljön utgår från och stöder människans behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur,

1B: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen (+2p)

Poängen ges till de investeringar som bidrar till arbetet med att nå kulturmiljömålen. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Lär mer om kulturmiljömål på <https://www.raa.se/samhallsutveckling/kulturlpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/forsta-fragan-vad-ar-kulturmiljo/>

1C: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken (+2p)

Poängen ges till de investeringar som bidrar till målet för friluftslivspolitiken. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Läs mer om mål för friluftsliv på <http://www.naturvardsverket.se/Friluftsmalen/>

2. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

A: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer (2p)

B: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen (4p)

C: Investeringen är en del i en helhetslösning (+1p)

2A: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer (2p)

2B: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen (4p)

När det gäller innovation kan man se om investeringen avser nya aktiviteter i området eller ny information om området eller platsen. Det kan handla om ny kunskap om området eller platsen. Dessa kan i sin tur vara ett resultat av ny forskning eller erfarenhet. Bedömningen görs utifrån hur innovativt innehållet i de nya insatserna är. Bedömning görs också baserat på hur relevant kunskapen är för målgruppen, dvs. alla som är berörda eller kan förväntas ha nytta av eller behöva kunskapen.

En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde i området.

2C: Investeringen är en del i en helhetslösning (+1p)

En poäng ges om investeringen tillsammans med andra lokala investeringar går mot samma mål. Det kan vara till exempel företag som gör paketslösningar tillsammans med andra företag eller organisationer.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

A: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen. (2p)

B: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen. (4p)

C: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

3A: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen. (2p)

Två poäng ges till den som söker stöd har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet.

3B: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen. (4p)

Fyra poäng ges till den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.

3C: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

En poäng ges om man i projektet samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering och bättre marknadsanpassningar. Det kan också innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet

A: Investeringen prioriteras av kommunen (+1p)

X: Investeringen ökar utbudet av aktiviteter på landsbygden (+2p)

E: Investeringen gynnar områdets attraktionskraft (+1p)

F: Investeringen leder till ökad tillgänglighet (+1p)

4A: Investeringen prioriteras av kommunen (+1 p)

Samråd ska ha skett med kommunen och ska kunna styrkas. Poäng ges om kommunen är positiva till investeringen eller beviljar medfinansiering.

4X: Investeringen ökar utbudet av aktiviteter på landsbygden (+2p)

Insatsen riktar sig till en ny målgrupp, avser en ny fysisk attraktion, en ny upplevelse eller bidrar till att utveckla befintligt aktivitetsutbud. Insatsen ökar möjligheterna att utöva friluftsliv och få bättre hälsa. Insatsen tillgängliggör landskapet.

4E: Investeringen gynnar områdets attraktionskraft (+1 p)

Poäng ges till investeringar som ökar möjligheten till rekreation såsom friluftsliv, naturupplevelser, utöva motion och idrott för bättre hälsa, eller till turism genom exempelvis förlängd turistsäsong, aktivitetsutbud på landsbygden eller investeringar som nyttjar länets natur- och kulturarv.

4F: Investeringen leder till ökad tillgänglighet (+1 p)

Poäng ges till investeringar som ökar tillgängligheten till landsbygdens natur- och kulturarv. Investeringar som förbättrat tillgängligheten för personer med rörelsehinder eller annat språk, är exempel på investeringar som ges poäng. Man kan också få poäng om man synliggör investeringen genom exempelvis skyltning, webbplatser, vägvisare, mötesplatser, marina angringspunkter och parkeringsfickor.

5. Projektet har tydliga mål

A: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål med investeringen finns angivna (3p)

B: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna (5p)

De mål som finns formulerade för investeringen måste vara i linje med dess syfte, innehåll och upplägg. Kostnad, mål och innehåll (verksamhet) måste hänga ihop.

9.4.5. Investeringar som inte prioriteras regionalt

Följande investeringar kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet:

- Investeringar som ligger innanför en avgränsning av "omland" kring tätorter med mer än 3000 innevånare, exakt avgränsning av detta omland finns på www.lansstyrelsen/norrbotten sök på "landsbygdsdefinition".

9.4.6. Stödnivå

Om sökande är offentlig aktör ges 100 procent av stödberättigade utgifter. Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter i övriga fall.

Om offentlig aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd. Om privat aktör är sökande ska minst 10 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter. I Norrbottens län är högsta stödbeloppet inklusive övrigt offentligt stöd 3 000 000 kronor per stödmottagare.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse¹⁸ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får

¹⁸ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Stöd för röjning och skyltning till stigar och leder genom skog och mark ges i form av enhetskostnad:

Ersättningsnivå

950 kronor per 100 meter i skog som behöver röjas

600 kronor per 100 meter i öppen mark som behöver röjas

100 kronor per 100 meter i mark som inte behöver röjas, som vägar, tydliga stigar eller andra ytor där det enda som krävs är skyltning.

9.5. Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö (delåtgärd 7.6 fokusområde 6b)

Förutom länsstyrelsen finns det fler myndigheter som handlägger stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö. Det är Sametinget och Jordbruksverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan.

9.5.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Stöd ges till investeringar där den gemensamma nyttan är stor men det inte finns några incitament för att någon enskild skulle finansiera investeringen (delåtgärd 7.6). Syftet med stödet är att bevara och utveckla de värden som är förknippade med olika geografiska områdens attraktivitet. Eftersom stödet bidrar både till lokal utveckling och till att nå nationella miljö kvalitetsmål bidrar åtgärden också till kollektiva nyttigheter (fokusområde 6b).

I delåtgärd 7.6 finns också fyra miljöinvesteringar. Du hittar dem i kapitel 7. Det beror på att det finns miljöinvesteringar även i delåtgärd 4.4 och vi har valt att samla alla miljöinvesteringar i samma kapitel.

9.5.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Odlingslandskapet, natur- och kulturmiljöer inklusive kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer är viktiga resurser för landsbygdens utveckling. Natur- och kulturmiljön har stora samhällsvärden, bland annat för biologisk mångfald, kulturarv, friluftsliv, boendemiljö och för besöksnäring.

Det finns ett stort intresse i länet för att bevara kulturarvet och framför allt gamla överloppsbyggnader. Karaktärsbyggnader i länet, såsom rundlogar, långlogar, stenladugårdar, lador och härbren prioriteras om de ligger utanför tomtmark. Mindre överloppsbyggnader prioriteras där projekten omfattar flera byggnader, till exempel ladlandskap.

Natur- och kulturturism är en del av besöksnäringen som har en mycket stark koppling till landsbygden och dess natur- och kulturmiljöer. I länet finns många riksintressanta samt skyddade områden med höga natur- och kulturhistoriska värden samt kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer som kan utvecklas och därmed främja friluftsliv och rekreation, attraktivare boendemiljö samt ge bättre förutsättningar för turism och annat företagande inom bygden.

Att använda gamla byggnader för nya användningsområden prioriteras om byggnaden trots den nya användningen bevaras utseendemässigt.

Länets odlingslandskap präglas av älvdalar och längs kusten av sedimentmarker och infjärdssområden. Flera stora områden där landhöjningen skapat grunda fjärdar omringas av odlingslandskap. Flera av dessa fjärdar är utpekade som viktiga för fågellivet och tidvis besöks områdena i hög utsträckning av fågelskådare. Insatser som görs för att underlätta för besökare, samtidigt som grödor och marker i odlingslandskapet skyddas, prioriteras i länet. Detta kan vara till exempel anläggning av spänger, broar och fågeltorn.

Anläggning av vandringsleder i anslutning till turisttåta områden, med syfte att visa upp det norrbottniska odlingslandskapet prioriteras också.

Stöd kan inte lämnas till restaurering av byggnader om deras utseende förvanskas, eller om deras kulturhistoriska värde försämras på grund av valda material eller metoder. Även om

byggnaden får ny användning ska alltså traditionella material användas och utseendet förbli det traditionella för byggnadstypen.

9.5.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

I detta insatsområde tillämpas inte beslutsomgångar eftersom det kommer in få ansökningar årligen. Inom detta insatsområde räknar vi endast med enstaka ansökningar per kvartal. *Långa handläggningstider* är inte lämpliga i detta insatsområde eftersom investeringarna är av en sådan karaktär att de behöver genomföras specifika delar av året. Därför tillämpas inte beslutsomgångar. Vi har istället ett krav på att alla ansökningar som ska få bifall får minst 200 poäng. På detta sätt säkerställer vi ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

När medel i regional pott är slut kommer avrop att ske ur eventuell nationell avropspott. Då även denna möjlighet är uttömd kommer avslag att göras löpande.

9.5.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.6, fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen/åtgärden bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	A: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone 1 nationellt miljömål (+1p) B: Investeringen har en energieffektiv lösning (+1p) C: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen (+2p) D: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken (+1p)	25
2. Investeringen/åtgärden bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	A: Investeringen/åtgärden har ett koncept som är nytt för området (2p) B: Investeringen/åtgärden har ett unikt koncept (4p) C: Investeringen är en del i en helhetslösning (+1p)	10
3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen/åtgärden	A: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen. (2p) B: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen. (4p) C: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)	15
4. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen	A: Insatsen utvecklar bygden som besöksmål (kultur/natur)(3p) B: Investeringen bidrar till att bevara, restaurera eller utveckla kulturhistoriskt värdefulla byggnader. (kultur) (+1p) C: Investeringen tillvaratar eller utvecklar traditionell och lokal kunskap. (kultur) (+1p)	40

	D: Investeringen förväntas gynna hotade arter, naturtyper, skyddsvärda träd eller andra prioriterade miljöer. (kultur/natur) (+1p) E. Det finns en långsiktig lösning på förvaltningen av investeringen. (kultur/natur) (+1p) F. Investeringen ingår i en samverkanslösning. (kultur/natur) (+1p) G. Investeringen leder till ökad tillgänglighet. (kultur/natur) (+1p) H: Investeringen bidrar till att nå regionala mål och strategier. (kultur/natur) (+1)	
5. Investeringen/åtgärden har tydliga mål.	A: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål finns angivna (3p) B: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna (5p)	10
Summa		100

9.5.4.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.

A: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone 1 nationellt miljömål (+1p)

B: Investeringen har en energieffektiv lösning (+1p)

C: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen (+2p)

D: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken (+1p)

1A: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål (+1p)

Investeringar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. Ett poäng ges till investeringar som bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål. Nedan beskrivs de miljö kvalitetsmål som är vanligast vid bedömningar av ansökningarna i insatsområdet. Men naturligtvis kan även andra miljö kvalitetsmål och preciseringar komma ifråga. Varje miljö kvalitetsmål beskrivs av de preciseringar som regeringen beslutade 2012. Preciseringarna finns i sin helhet på miljömålsportalen, www.miljomal.se.

Levande sjöar och vattendrag

- sjöar och vattendrags natur- och kulturmiljövärden är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns, och
- strandmiljöer, sjöar och vattendrags värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Hav i balans samt levande kust och skärgård

- havs-, kust- och skärgårdslandskapens natur- och kulturvärden är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
- havs-, kust och skärgårdslandskapens värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad.

Myllrande våtmarker

- våtmarkernas natur- och kulturvärden i ett landskapsperspektiv är bevarade och

förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
– våtmarkernas värde för friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Levande skogar

– skogens biologiska mångfald är bevarad i samtliga naturgeografiska regioner och arter har möjlighet att sprida sig inom sina naturliga utbredningsområden som en del i en grön infrastruktur,
– natur- och kulturmiljövärden i skogen är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
– skogens värden för friluftslivet är värnade och bibehållna

Ett rikt odlingslandskap

– odlingslandskapet är öppet och variationsrikt med betydande inslag av hävdade naturbetesmarker och slåtterängar, småbiotoper och vattenmiljöer, bland annat som en del i en grön infrastruktur som erbjuder livsmiljöer och spridningsvägar för vilda växt- och djurarter,
– biologiska värden och kulturmiljövärden i odlingslandskapet som uppkommit genom långvarig traditionsenlig skötsel är bevarade eller förbättrade,
– kultur- och bebyggelsemiljöer i odlingslandskapet är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
– odlingslandskapets värden för friluftslivet är värnade och bibehållna samt tillgängliga för människor

Storslagen fjällmiljö

– fjällmiljöer med höga natur- och kulturmiljövärden är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
– fjällmiljöers värden för friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

God bebyggd miljö

– det finns natur- och grönområden och grönstråk i närhet till bebyggelsen med god kvalitet och tillgänglighet,
– det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap bevaras, används och utvecklas,
– den bebyggda miljön utgår från och stöder människans behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur

Ett rikt växt- och djurliv

– det biologiska kulturarvet är förvaltad så att viktiga natur- och kulturvärden är bevarade och förutsättningar finns för ett fortsatt bevarande och utveckling av värdena,
– tätortsnära natur som är värdefull för friluftslivet, kulturmiljön och den biologiska mångfalden värnas och bibehålls samt är tillgänglig för människan

1B: Investeringen har en energieffektiv lösning (+1p)

Eftersom energieffektivisering är viktigt får de ansökningar som bidrar till energieffektiv drift 1 extra poäng.

1C: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen (+2p)

Poängen ges till de investeringar som bidrar till arbetet med att nå kulturmiljömålen. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Lär mer om kulturmiljömål på

<https://www.raa.se/samhallsutveckling/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/forsta-fragan-vad-ar-kulturmiljo/>

1D: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken (+1p)

Poängen ges till de investeringar som bidrar till målet för friluftslivspolitiken. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Läs mer om mål för friluftsliv på <http://www.naturvardsverket.se/Friluftsmalen/>

2. Investeringen/åtgärden bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

A: Investeringen/åtgärden har ett koncept som är nytt för området (2p)

B: Investeringen/åtgärden har ett unikt koncept (4p)

C: Investeringen är en del i en helhetslösning (+1p)

En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan i vid bemärkelse betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde.

Eftersom syftet med stödet är lokal utveckling, ska ansökningar som bidrar till att nya aktiviteter och upplevelser skapas prioriteras.

Två poäng ges om konceptet är nytt för området. Det kan vara t.ex. historiska byggnader som inte varit i bruk alls eller att man startar upp nya verksamheter som inte tidigare finns i bygden. Det kan också vara insatser inom natur- och kulturmiljöer som bidrar till att förutsättningarna för t.ex. turism eller rekreationsmiljöer förbättras påtagligt i området.

Fyra poäng ges om konceptet är unikt i ett bredare perspektiv. Till exempel nya koncept för att använda hembygdsgårdar eller natur- eller kulturmiljöer som används i sociala sammanhang.

2A: Investeringen/åtgärden har ett koncept som är nytt för området (2p)

Två poäng ges för investeringar och åtgärder som innebär en nyhet för området och som ger ny livskraft till landsbygden.

2B: Investeringen/åtgärden har ett unikt koncept (4p)

Fyra poäng ges för investeringar/åtgärder som kan betraktas som unika i ett större perspektiv.

2C: Investeringen är en del i en helhetslösning (+1p)

En poäng ges om investeringen tillsammans med andra lokala investeringar går mot samma mål. Det kan vara till exempel företag som gör paketlösningar tillsammans med andra företag eller organisationer.

3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen/åtgärden

A: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen. (2p)

B: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen. (4p)

C: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

3A: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen (2p)

Två poäng ges till den som söker stöd har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet.

3B: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen. (4p)

Fyra poäng ges till den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.

3C: Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p)

En poäng ges om man i projektet samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering och bättre marknadsanpassningar. Det kan också innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet

A. Insatsen utvecklar bygden som besöksmål (kultur/natur)(3p)

B: Investeringen bidrar till att bevara, restaurera eller utveckla kulturhistoriskt värdefulla byggnader. (kultur) (+1p)

C: Investeringen tillvaratar eller utvecklar traditionell och lokal kunskap. (kultur) (+1p)

D: Investeringen förväntas gynna hotade arter, naturtyper, skyddsvärda träd eller andra prioriterade miljöer. (kultur/natur) (+1p)

E. Det finns en långsiktig lösning på förvaltningen av investeringen. (kultur/natur) (+1p)

F. Investeringen ingår i en samverkanslösning. (kultur/natur) (+1p)

G. Investeringen leder till ökad tillgänglighet. (kultur/natur) (+1p)

H: Investeringen bidrar till att nå regionala mål och strategier. (kultur/natur) (+1)

4A: Insatsen utvecklar bygden som besöksmål (+2 p).

Poäng ges till investeringar som förbättrar tillgängligheten för olika människor och för att ta fram information till allmänhet och besökare. Det kan till exempel vara investeringar som tar tillvara och vårdar kulturhistoriskt värdefulla byggnader, dess trädgårdar och gårdsmiljöer så att

de kan utvecklas för turism och andra besöksverksamheter. Poäng ges också till investeringar som förstärker landskapets natur- och kulturvärden inom en by eller bygd och därmed är en del i att utveckla en attraktiv boendemiljö, främjar friluftsliv och rekreation och ger bättre förutsättningar för turism och annat företagande. Det kan till exempel vara investeringar som förbättrar tillgängligheten för olika människor, restaureringar av bebyggelsemiljöer och för att ta fram information till allmänhet och besökare. Poäng ges också till investeringar som tar tillvara och vårdar kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

4B: Investeringen bidrar till att bevara, restaurera eller utveckla kulturhistoriskt värdefulla byggnader (+1p).

Poäng ges till investeringar där överloppsbyggnader eller ekonomibyggnader som är specifika för det Norrbottniska odlingslandskapet restaureras. Både restaureringar där byggnaden i fortsättningen saknar specifik användning, eller används traditionellt, såväl som då byggnader restaureras för att få ny funktion i till exempel ett företag räknas till detta.

4C: Investeringen tillvaratar eller utvecklar traditionell och lokal kunskap (+1p).

Investeringen dokumenterar, utvecklar eller bevarar traditionell, lokal kunskap om hantverk eller metoder för skötsel, restaurering eller uppförande av norrbottniska kulturmiljöer/byggnader eller företeelser.

4D: Investeringen förväntas gynna hotade arter, naturtyper, skyddsvärda träd eller andra prioriterade miljöer (+1p).

Investeringen är specifikt riktad för att bevara särskilda djur, växter, fåglar, naturtyper, miljöer med mera. Utan insatsen skulle bevarandet av detsamma försvåras på den aktuella platsen.

4E. Det finns en långsiktig lösning på förvaltningen av investeringen (+1p).

Poäng ges om det finns en långsiktig driftplan för hur investeringen ska skötas och underhållas och hur finansieringen av detta ska ske.

4F. Investeringen ingår i en samverkanslösning (+1p).

Poäng ges om sökande kan styrka att investeringen sker genom samverkan eller kommer att leda till samverkan mellan olika aktörer. Sökande ska redovisa vilka mervärden samverkan skapar. Aktörerna kan vara myndigheter, privata och ideella organisationer och boende på landsbygden.

4G. Investeringen leder till ökad tillgänglighet (+1p).

Poäng ges om restaureringen eller satsningen innebär att fler människor kan besöka och eller tillgodogöra sig miljön eller kulturarvet. Poäng kan också ges till exempel till insatser/aktiviteter som främjar hantverk av olika slag, naturbruk och hushållningsmetoder.

4H: Investeringen bidrar till att nå regionala mål och strategier (+1).

Insatsen ligger i linje med andra mål och strategier i länet, till exempel Norrbottens kulturmiljöprogram, bevarandeprogrammet för odlingslandskapet med flera. Se avsnitt 12 i handlingsplanen.

5. Projektet har tydliga mål

A: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål finns angivna (3p)

B: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna (5p)

De mål som finns formulerade för investeringen måste vara i linje med dess syfte, innehåll och upplägg. Kostnad, mål och innehåll (verksamhet) måste hänga ihop.

9.5.5. Investeringar som inte prioriteras regionalt

Följande investeringar kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet:

- Poäng ges inte till restaurering av byggnader som står på tomtmark, såvida de inte är en del av en företagssatsning inom turist/besöksnäringen eller har kollektiv nytta för bygden.

9.5.6. Stödnivå

Utveckling av natur- och kulturmiljöer

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter om offentliga aktörer är sökande. Om offentlig aktör är sökande ska minst 30 procent av de stödberättigande utgifterna vara övrigt nationellt offentligt stöd. Detta betyder alltså att en offentlig aktör får 70 procent i stöd från landsbygdsprogrammet, resterande 30 procent ska den offentliga aktören stå för.

Stöd ges till 50 procent av stödberättigande utgifter om sökanden är ett företag som äger fastigheten där insatsen görs.

Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter i övriga fall. I Norrbottens län är högsta stödbeloppet 3 000 000 kronor per stödmottagare.

Om offentlig aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd. Om privat aktör är sökande ska minst 10 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd. Om sökanden är ett företag som äger fastigheten där insatsen görs krävs inget övrigt nationellt offentligt stöd.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse¹⁹ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

¹⁹ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 50 000 kronor i stödberättigande utgifter.

10. (Åtgärd 16) Samarbete

Syftet med åtgärden är att stödja samarbeten inom områden där den gemensamma nyttan av ett samarbete är stor för samhället men där incitamentet för en enskild aktör är för litet för att kunna finansiera ett utvecklingsarbete. Samarbete är en viktig del i att stärka en hållbar utveckling över längre tid på en landsbygd som präglas av problem som är en följd av glesa strukturer. Landsbygden kan inte erbjuda samma stödjande förutsättningar till företag och befolkning som i mer tätbefolkade områden. Syftet är också att samarbeta transnationellt, inte minst i projekt enligt Europaparlamentets och rådets förordning²⁰ och Östersjöstrategin. Projekten ska genomföras som helt nya samarbetsprojekt eller genom att pågående projekt samordnas för att nå synergieffekter. Det finns också samarbetsprojekt som är kopplade till det europeiska innovationspartnerskapet, EIP.

För Generella samarbetsinsatser för livsmedelsstrategin inom stöd till samarbeten för att skapa nya jobb (16.2/6a) finns det krav på att en offentlig organisation i vissa fall går in med pengar för att finansiera investeringen. Det kan exempelvis vara kommun, landsting, region eller länsstyrelse. Detta gäller dock inte för andra budgetposter inom detta insatsområde, men för dessa finns det inget krav på övrigt offentligt stöd.

Det finns flera myndigheter som handlägger stöd inom samarbeten. Det är länsstyrelserna, Jordbruksverket, Sametinget, Skogsstyrelsen samt Tillväxtverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan.

10.1. ***Stöd till samarbeten för att skapa nya jobb (delåtgärderna 16.2 och 16.9 inom fokusområde 6.a)***

10.1.1. Övergripande prioriteringar

10.1.1.1. Samarbete diversifiering nya jobb

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd är till för att utveckla produkter, metoder, processer och tekniker och sedan sprida resultatet. Stöden är till för samarbeten och pilotprojekt för att utveckla näringslivet utanför jordbrukssektorn. Det finns möjlighet för jordbruksföretag att genom samarbete leverera samhällsnytta och samtidigt ge möjligheter till inkomster och att bredda sin verksamhet. Syftet är att nya små företag startar, att företag utvecklas och att fler arbetstillfällen på landsbygden skapas (delåtgärd 16.2, 16.9 fokusområde 6a).

²⁰ Artikel 89 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1303/2013

10.1.1.2. Regionala och lokala insatser för livsmedelsstrategin

Samarbete och pilotprojekt för att stärka landsbygdens näringsliv och skapa tillväxt i hela livsmedelskedjan. Stöd kan beviljas till projekt som bidrar till att uppnå målen i livsmedelsstrategin om en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar. Medlen ska samtidigt bidra till samverkan mellan olika berörda aktörer på regional och lokal nivå, inklusive länsövergripande samverkan. Med berörda aktörer avses både offentliga och privata aktörer. Samverkan mellan länsstyrelser och aktörer med regionalt utvecklingsansvar ska särskilt uppmärksammas.

10.1.1.3. Generella samarbetsinsatser för livsmedelsstrategin

Stöd kan beviljas till projekt som bidrar till att uppnå målen i livsmedelsstrategin om en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar.

Stöd kan beviljas till samarbeten och pilotprojekt som bidrar till att stärka landsbygdens näringsliv, som projekt för hållbar mat, projekt för att utveckla förädlingsmetoder, nya produkter, arbetsprocesser och verktyg för att hitta nya marknadskanaler och nya marknader. Stöd kan beviljas till utveckling av produkter, processer och tekniker som syftar till att stärka konkurrenskraften för de små företagen i livsmedelsbranschen samt till projekt som kan bidra till tillväxt i hela livsmedelskedjan och på så sätt skapa fler arbetstillfällen

10.1.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Norrbottens livsmedelskedja präglas av en relativt liten primärproduktion med låg produktivitet medan förädlingsindustrin är mångsidig och stark. Det finns ett antal flaggskepp på livsmedelsmarknaden som kopplas ihop med Norrbotten; Kalix löjrom, hjortron, åkerbär, ren, fjällröding samt kända rätter som palt och surströmming. Mjölks- och köttproduktion är annars de produktionsgrenar som står för störst omsättning. Hela 70 procent av omsättningen ifrån den norrbottniska livsmedelskedjan kommer från mjölk och köttproduktion. Nötkreatur har sedan mycket lång tid tillbaka varit viktiga för norrbottningarna då djuren bidragit till att kunna sätta mat på borden. Hållandet av boskap har också stor betydelse för det öppna odlingslandskapet i länet, kulturmiljöerna och den biologiska mångfald som det bidrar till.

Under åren 2015 till 2016 arbetades Norrbottens livsmedelsstrategi Nära Mat fram.. Processen med att ta fram strategin blev mycket lyckad och uppmärksammas och det blev väldigt tydligt varför Norrbotten behöver satsa på att utveckla sin livsmedelsproduktion. Under åren 2017-2020 har samordnaren för Nära Mat, med placering på Länsstyrelsen i Norrbotten, jobbat intensivt tillsammans med länets aktörer för att verkställa många av de åtgärder som synliggjorts i strategin. Under 2020 har en revidering av strategin påbörjats där målsättningen är att under 2021 presentera en uppdaterad regional strategi med ett nytt åtgärdsprogram.

Den långa kalla vintern och den glesa företagsstrukturen är utmaningar för livsmedelsproduktionen men bidrar också till en världsunik ren och hållbar primärproduktion som vi ska vara väldigt stolta över. I länets strävan att uppnå de 17 målen i Agenda 2030 är den regionala livsmedelsproduktionen ett viktigt verktyg. För att nå målsättningen om en högre försörjningsförmåga av mat i länet krävs att alla målgrupperna i värdekedjan gör medvetna val. Primärproducenter och förädlare behöver förutsättningar att kunna utveckla sin produktion på ett långsiktigt hållbart sätt. Konsumenter behöver kunskap om varför det är viktigt att välja och konsumera hälsosam

norrbottnisk och svensk mat. Både för att främja en hållbar samhällsutveckling i Norrbottens län, men också för att förbättra den egna folkhälsan. Genom arbetet som gjorts i Nära Mat har vi kommit relativt långt för att samla och kommunicera dessa budskap. Dock återstår fortfarande en hel del arbete för att nå de stora effekter man önskar att se, framför allt för att skapa konkurrenskraftiga företag. Vi behöver öka antalet producenter genom ägar- och generationsskiftet och lönsamheten i företagen behöver bli ännu bättre. Vi behöver engagera fler unga i branschen och jobba med kompetensutveckling i hela värdekedjan. Det måste dessutom vara attraktivt att jobba och driva verksamhet inom Norrbottens areella näringar.

Besöksnäringen i Norrbotten har under flera år vuxit mest i landet. Internationella gäster blir hänfödda över allt det unika som de får uppleva. Måltidsupplevelser är något som efterfrågas av besökarna och är ett område där vi kan bli ännu bättre för att synliggöra våra unika råvaror och matkultur.

10.1.2.1. Samarbete diversifiering nya jobb etc.

Norrbottens län behöver växa befolkningsmässigt. Genom att skapa förutsättningar och möjligheter för de människor som frivilligt eller ofrivilligt lämnar sina födelseländer och kommer till Sverige kan vi stärka befolkningsunderlaget på landsbygden. Livsmedelsproduktion och annat landsbygdsföretagande kan vara en viktig del i integrationen och dessa nya människor kan bidra till utveckling av landsbygden med ny kunskap och nya traditioner.

Idéer på landsbygden behöver ges möjlighet att växa och testas för att om möjligt bredda och stärka näringslivet på landsbygden.

10.1.2.2. Generella samarbetsinsatser för livsmedelsstrategin

Produktionen av grönsaker har drastiskt minskat det senaste deceniet trots en nu ökande efterfrågan. För att bryta mönstret och därmed skapa större tillgång till hälsosamma livsmedel för norrbottningarna behöver det utvecklas förädlingsmetoder, nya produkter, arbetsprocesser och verktyg för att hitta nya marknadskanaler för norrbottniska grönsaker

Grön omsorg är väl etablerat som hälsosam sysselsättning för olika grupper av människor. Tillgång till grön verksamhet skapar samhällsnytta genom att människor med behov av extra stöd får en chans till utveckling och tillfrisknande. Grön omsorg är per definition etablerad på ett jordbruk. Problemet är att det inte finns lättillgängliga gårdar i alla kommuner för detta. Verksamheten torde vara hälsosam även om den görs tillgänglig närmare staden.

10.1.2.3. Regionala och lokala insatser för livsmedelsstrategin

För att möjliggöra en långsiktigt hållbar livsmedelskedja i Norrbotten krävs att miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet samverkar. Vi behöver lyfta företagarnas förutsättningar för att producera livsmedel som efterfrågas på marknaden. Omvärldsanalys är viktigt. Hälsa och miljömässig hållbarhet är efterfrågade mervärden hos konsumenten, men betalningsviljan är däremot inte alltid i nivå med de faktiska produktionskostnaderna eller de naturgeografiska förutsättningar som Norrbottens län erbjuder. Därför krävs en diversifierat arbete för att skapa bättre förutsättningar för produktionens konkurrenskraft men också för att öka kunskapen hos konsument om livsmedelsproduktion och vad en

hållbar livsmedelskedja innebär i praktiken. Kunskap om hållbara livsmedel, konkurrenskraftig matproduktion och kompetensförsörjning i branschen är viktiga fokusområden där både privata och offentliga aktörer är möjliggörare.

För att skapa tillväxt inom livsmedelsproduktionen behöver fler ungdommar inspireras att se möjligheter med livsmedelsproduktion.

10.1.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Delåtgärden kommer att hanteras genom utlysningar och egna projekt, alltså inga beslutsomgångar. Varje utlysning har en avsatt budget. Ansökningar som uppfyller grundkraven för åtgärden bedöms och poängsätts utifrån urvalskriterier. Ansökningar som får mindre än 200 poäng avslås, även innan ansökningstiden för utlysningen har gått ut. Övriga ansökningar rangordnas och beviljas stöd enligt rangordning, så långt budget för aktuell utlysning räcker. Se avsnitt 4.1.4. för mer information om rangordning.

10.1.4. Upphandling, utlysning och eget arbete

10.1.4.1. Samarbete diversifiering nya jobb

Utlisningar 2021

Under 2021 kommer utlysningar eventuellt att göras som hjälper till att nå målen i den regionala och nationella livsmedelsstrategin.

10.1.4.2. Generella samarbetsinsatser för livsmedelsstrategin

Eget arbete 2021

Under 2021 kommer Länsstyrelsen fortsätta genomföra av eget arbete för att utveckla förädlingsmetoder, nya produkter, arbetsprocesser och verktyg för att hitta nya marknadskanaler för norrbottniska grönsaker.

Under året kan även nya projekt med koppling till livsmedelsstrategin komma att initieras och drivas av Länsstyrelsen.

Utlisningar 2021

Under 2021 planeras inga utlysningar inom Generella samarbetsinsatser för livsmedelsstrategin.

10.1.4.3. Regionala och lokala insatser för livsmedelsstrategin

Eget arbete 2021

Under 2021 kommer Länsstyrelsen fortsätta genomföra ett eget arbete som syftar till att få in aktiviteter i grundskolan som leder till kunskap om hållbar och hälsosam mat.

Information om exakta tidpunkter för utlysningar och budget kommer att finnas på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/norrboten.

10.1.5. Urvalskriterier

(Delåtgärderna 16.2, 16.9, fokusområde 6a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Projektet har en bra sammansättning	A: Minst en av aktörerna är inte en offentlig aktör (+2p) B: I samarbetsprojektet ingår fler än 2 aktörer (+1p) C: Samarbete inom transnationella projekt (+1p) D: Samarbetsprojektet kommer att etablera nya former av samarbeten (+1p) E: Projektets deltagare har relevant kunskap och erfarenhet (+1p)	30
2. Projektet uppfyller identifierade behov	A: Ansökan är förenlig med det identifierade behovet i utlysningen (2p) B: Ett behov av projektet är beskrivet och behovsanalysen i ansökan är tillfredställande (1p) C: Projektet utvecklar ny teknik eller nya metoder (+1p) D: Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen (+1p) E: Projektet bidrar till att uppfylla miljö- och klimatmål (+1p)	40
3. Projektet skapar nytta genom resultatspridning	A: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen (1p) B: Projektets resultat når en större del av målgruppen (2p) C: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp (3p) D: Projektets resultat sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler (4p) E: Metoden att föra ut budskapet är innovativ (+1p)	20
4. Projektet har tydliga mål	A: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp (1p) B: En relevant målbeskrivning finns med tydliga mål som går att följa upp (3p) C: Förväntad effekt av projektet på lång sikt finns beskrivet (+2p)	10
Summa viktning		100

10.1.5.1. Bedömningsgrunder

1. Projektet har en bra sammansättning

A: Minst en av aktörerna är inte en offentlig aktör (+2p)

B: I samarbetsprojektet ingår fler än 2 aktörer (+1p)

C: Samarbete inom transnationella projekt (+1p)

D: Samarbetsprojektet kommer att etablera nya former av samarbeten (+1p)

E: Projektets deltagare har relevant kunskap och erfarenhet (+1p)

1A: Minst en av aktörerna är inte en offentlig aktör (+2p)

Projekt som skapar synergieffekter med fler aktörer ska prioriteras. Att olika typer av aktörer, det vill säga en blandning av offentliga och övriga aktörer, medverkar i projektet är också positivt.

1B: I samarbetsprojektet ingår fler än 2 aktörer (+1p)

Ett poäng ges till transnationella projekt eftersom att samarbeten mellan länder är viktigt för kunskapsutbyte och spridning.

1C: Samarbete inom transnationella projekt (+1p)

1D: Samarbetsprojektet kommer att etablera nya former av samarbeten (+1p)

Samarbetsprojekt som bidrar till att nya former av samarbeten bildas prioriteras. Att projekt utförs på ett innovativt sätt ges därför poäng.

1E: Projektets deltagare har relevant kunskap och erfarenhet (+1p)

Ett poäng ges till projekt där deltagarna har relevant kunskap och erfarenhet.

2. Det finns ett identifierat behov av projektet

A: Ansökan är förenlig med det identifierade behovet i utlysningen (2p)

B: Ett behov av projektet är beskrivet och behovsanalysen i ansökan är tillfredställande (1p)

C: Projektet utvecklar ny teknik eller nya metoder (+1p)

D: Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen (+1p)

E: Projektet bidrar till att uppfylla miljö- och klimatmål (+1p)

2A: Ansökan är förenlig med det identifierade behovet i utlysningen (2p)

Två poäng ges utifrån hur väl projektet bedöms uppfylla de behov som identifierats i utlysningen.

2B: Ett behov av projektet är beskrivet och behovsanalysen i ansökan är tillfredställande (1p)

Ett poäng ges utifrån behovet av det som projektet förväntas leverera samt hur väl behovet är analyserat, beskrivet och motiverat i ansökan samt vilken kompetens som finns för att genomföra projektet. Det ska finnas en kort redogörelse för vad som är gjort inom området och

hur utvecklingen ser ut. För att få poäng krävs det också att behovet tydligt kopplar till syftet som framgår i handlingsplanen.

2C: Projektet utvecklar ny teknik eller nya metoder (+1p)

En poäng ges om projektet utvecklar ny teknik eller nya metoder.

2D: Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen (+1p)

Projekt som förväntas bidra till stärkt lönsamhet och bättre konkurrenskraft ges en poäng.

2E: Projektet bidrar till att uppfylla miljö- och klimatmål (+1p)

Projekt som bedöms bidra till miljö- och klimatmål ges en poäng.

3. Projektet skapar nytta genom resultatspridning

A: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen (1p)

B: Projektets resultat når en större del av målgruppen (2p)

C: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp (3p)

D: Projektets resultat sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler (4p)

E: Metoden att föra ut budskapet är innovativ (+1p)

3 A: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen (1p)

Det är viktigt att resultat från projekt sprids och att goda resultat tillämpas på ett bra sätt. Därför prioriteras projekt som förväntas nå stora delar av en relevant målgrupp. Det ska framgå i ansökan hur resultatet ska spridas.

3 B: Projektets resultat når en större del av målgruppen (2p)

Bedömning görs utifrån hur stor målgrupp som nås av resultaten och vilka (hur många olika) kanaler som använts. Resultatspridning som sker på ett nytt innovativt sätt prioriteras.

3 C: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp (3p)

Målgruppen är den totala grupp företagare eller personer som är berörda av eller kan förväntas kunna dra nytta av de resultat som tas fram och förmedlas i projektet. I vissa projekt kan det sannolikt vara av värde att målgruppen definieras men det bör inte i detta sammanhang vara möjligt att erhålla höga poäng genom att definiera en snäv målgrupp inom vilken det är lätt att nå hög måluppfyllelse. Poäng baseras på hur målgruppen är formulerad eller utformad.

3 D: Projektets resultat sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler (4p)

Resultatet sprids via flera kanaler och sätt, exempelvis skriftligt, via hemsida, poddar och så vidare.

3E: Metoden att föra ut budskapet är innovativ (+1p)

Metoden man använder sig av kan betraktas som innovativ

4. Projektet har tydliga mål

A: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp (1p)

B: En relevant målbeskrivning finns med tydliga mål som går att följa upp (3p)

C: Förväntad effekt av projektet på lång sikt finns beskrivet (+2p)

De mål som finns formulerade för projektet måste vara i linje med projektets syfte, innehåll och upplägg.

Regionala urvalskriterier

Det finns inte några regionala urvalskriterier.

10.1.6. Stödnivå

Inom delåtgärd 16.2 fokusområde 6a gäller följande:

Om sökande är offentlig aktör ges 100 procent av stödberättigade utgifter. Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter i övriga fall.

Det här gäller för delåtgärd 16.9 inom fokusområde 6a.

Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter.

För samtliga projekt inom delåtgärderna 16.2 och 16.9 inom fokusområde 6a gäller:

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter. Undantaget är stöd till enbart transnationellt samarbete, där stöd inte kan ges till ansökningar om stöd med mindre än 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning²¹ om stöd av mindre betydelse där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Generella samarbetsinsatser för livsmedelsstrategin

Om offentlig aktör är sökande ska minst 10 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd. Om privat aktör är sökande krävs inget övrigt nationellt offentligt stöd.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt riktlinjer.
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil

²¹ (EU) nr 1407/2013

- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som "eget arbete" då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast "eget arbete" som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

10.1.7. Koppling till andra mål

Samordnaren för Nära Mat, Norrbottens livsmedelsstrategi, har jobbat intensivt för att förankra och etablera arbetet med livsmedelsstrategiernas regionala åtgärder genom att delta på möten, hålla föredrag och på olika sätt representera och driva näringens utvecklingsområden i länet. Intresset för lokal mat har ökat kraftigt under perioden och kännedomen om Nära Mat har spridits i snabb takt både hos regionala aktörer och nationella aktörer. Arbetet har också inneburit att stärka samarbeten mellan både regionala och nationella aktörer i och omkring livsmedelskedjan.

Exempel på samarbeten: Samordnaren för Nära Mat har samarbetat med Länsstyrelsens miljömålssamordnare, samordnare för Landsbygdsprogrammet, Länsstyrelsens samordnare för Agenda 2030 men även utökad dialog och samarbete med Länsstyrelsens tjänstemän som jobbar med civilt försvar och livsmedelsberedskap. Nära Mat har också haft ett nära samarbete med tjänstemän på Region Norrbotten som jobbar med Norrbottens folkhälsostrategi. Nära Mat och Norrbottens folkhälsostrategi har tillsammans tagit fram norrbottniska kostråd och i samarbete med LTU producerat utbildningsmaterial för lärarstudenter. Genom flertalet åtgärder har Nära Mat, Norrbottens livsmedelsstrategi, bidragit med genomförande av den regionala utvecklingsstrategin, RUS. Samordnaren för Nära Mat har dessutom deltagit i flera nationella nätverk och aktiviteter för att stärka samarbetet mellan regionala och nationella myndigheter och aktörer runt om i landet.

10.2. Stöd till samarbeten mellan aktörer inom jordbruk samt inom livsmedelskedjan (delåtgärder 16.4 inom fokusområde 3.a)

10.2.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Syftet med stödet är att genom samarbete korta kedjan mellan jordbruks-, trädgårds- och rennäringsföretag och konsument och att också kunna sälja fler livsmedelsprodukter på den lokala marknaden (delåtgärd 16.4 fokusområde 3a).

10.2.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Produktionen av grönsaker har drastiskt minskat det senaste deceniet trots en nu ökande efterfrågan. För att bryta mönstret och därmed skapa större tillgång till hälsosamma livsmedel för norrbottningarna behöver det visas på möjligheterna både gentemot producenter men även visa upp för restaurang, handel och skola.

10.2.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

10.2.4. Delåtgärden har inga tilldelade medel under 2021 varför inga beslutsomgångar finns och inga utlysningar kommer att göras. Upphandling, utlysning och eget arbete

Utllysning 2021

Under 2021 kommer inga utlysningar att göras då tilldelad budget är beslutad.

10.2.5. Urvalskriterier

(Delåtgärden 16.4, fokusområde 3a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Projektet har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet	A: 3-5 jordbruksföretag ingår i samarbetet (1p) B: 6-10 jordbruksföretag ingår i samarbetet (2p) C: fler än 10 jordbruksföretag ingår i samarbetet (3p) D: Samarbete inom transnationella projekt (+1p) E: Samarbetsprojektet kommer att etablera nya former av samarbeten (+1p) F: Det finns lämplig kompetens i projektet (+1p)	30
2. Projektet uppfyller identifierade behov	A: Projektet bidrar till att främja primärproducenternas möjligheter att utvecklas inom livsmedelskedjan (1p) B: Projektet bidrar i hög grad till att främja primärproducenternas möjligheter att utvecklas inom livsmedelskedjan (3p) C: Projektet bidrar i mycket hög grad till att främja primärproducenternas möjligheter att utvecklas inom livsmedelskedjan (5p)	40
3. Det finns en tydlig och relevant målgrupp för projektet	A: Resultaten kommer att spridas till relevant målgrupp (+1p) B: Stor ekonomisk nytta för målgrupp eller näring (+2p) C: Projektet bidrar till att uppfylla miljö- och klimatmål (+1p) D: Projektet bidrar både till ekonomisk nytta och till miljö- och klimatmål (+1p)	20
4. Projektet har tydliga mål	A: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp (1p) B: En relevant målbeskrivning finns med tydliga mål som går att följa upp (3p) C: Förväntad effekt av projektet på lång sikt finns beskrivet (+2p)	10

Regionala urvalskriterier

Det finns inte några regionala urvalskriterier.

10.2.5.1. Bedömningsgrunder

1. Projektet har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet

A: 3-5 jordbruksföretag ingår i samarbetet (1p)

B: 6-10 jordbruksföretag ingår i samarbetet (2p)

C: fler än 10 jordbruksföretag ingår i samarbetet (3p)

D: Samarbete inom transnationella projekt (+1p)

E: Samarbetsprojektet kommer att etablera nya former av samarbeten (+1p)

F: Det finns lämplig kompetens i projektet (+1p)

1A: 3-5 jordbruksföretag ingår i samarbetet (1p)

1B: 6-10 jordbruksföretag ingår i samarbetet (2p)

1C: C: fler än 10 jordbruksföretag ingår i samarbetet (3p)

Projekt som innehåller fler jordbruksföretag kommer att prioriteras.

1D: Samarbete inom transnationella projekt (+1p)

Ett poäng ges till transnationella projekt eftersom att samarbeten mellan länder är viktigt för kunskapsutbyte.

1 E: Samarbetsprojektet kommer att etablera nya former av samarbeten (+1p)

Samarbetsprojekt som bidrar till att nya former av samarbeten bildas prioriteras. Att projekt utförs på ett innovativt sätt ges därför poäng.

1 F: Det finns lämplig kompetens i projektet (+1p)

Poäng ges till de projekt som har en lämplig kompetens för området. Projektet ska kunna visa att det finns en samlad kompetens. Antingen har de deltagande aktörerna själva denna kompetens utifrån erfarenhet och utbildning eller så finns kompetensen i projektet på annat sätt, exempelvis köpt.

2. Det finns ett identifierat behov av projektet

A: Projektet bidrar till att främja primärproducenternas möjligheter att utvecklas inom livsmedelskedjan (1p)

B: Projektet bidrar i hög grad till att främja primärproducenternas möjligheter att utvecklas inom livsmedelskedjan (3p)

C: Projektet bidrar i mycket hög grad till att främja primärproducenternas möjligheter att utvecklas inom livsmedelskedjan (5p)

Poäng ges till de projekt som förväntas främja primärproducenternas konkurrenskraft genom att bättre integrera dem i livsmedelskedjan. Projekten bedöms utifrån hur väl projektet väntas kunna bidra till att utveckla organisationen av livsmedelskedjan och förbättra primärproducenternas situation. Det kan till exempel handla om att skapa mervärde för jordbruksprodukter, kvalitetssystem eller om projekt som främjar försäljning på lokala marknader. För att få poäng i urvalskriteriet krävs en beskrivning som tydligt kopplar till syftet med stödet och till prioriteringarna i den regionala handlingsplanen.

3. Det finns ett tydlig och relevant målgrupp för projektet

A: Resultaten kommer att spridas till relevant målgrupp (+1p)

B: Stor ekonomisk nytta för målgrupp eller näring (+2p)

C: Projektet bidrar till att uppfylla miljö- och klimatmål (+1p)

D: Projektet bidrar både till ekonomisk nytta och till miljö- och klimatmål (+1p)

Det är viktigt att resultat tillämpas på ett bra sätt. Därför prioriteras projekt som förväntas nå stora delar av en relevant målgrupp.

Projekt som förväntas bidra till stärkt lönsamhet och bättre konkurrenskraft till deltagande företag eller bransch ges två poäng. Projekt som bedöms bidra till miljö- och klimatmål prioriteras ges en poäng. Om ett projekt bidrar till både ekonomisk nytta och till att uppfylla miljö- och klimatmål ges ytterligare en poäng.

4. Projektet har tydliga mål

A: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp (1p)

B: En relevant målbeskrivning finns med tydliga mål som går att följa upp (3p)

C: Förväntad effekt av projektet på lång sikt finns beskrivet (+2p)

De mål som finns formulerade för projektet måste vara i linje med projektets syfte, innehåll och upplägg.

10.2.6. Stödnivå

Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter. Undantaget är stöd till enbart transnationellt samarbete, där stöd inte kan ges till ansökningar om stöd med mindre än 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt EU:s förordning²² om stöd av mindre betydelse där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt riktlinjer.
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som "eget arbete" då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast "eget arbete" som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

²² (EU) nr 1407/2013

11. Kommunikation

Under genomförandet av landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet kommer det att finnas ett behov av kommunikation och informationsinsatser till eventuella stödsökande och andra intressenter. Länsstyrelsens kommunikationsplan ska ses som ett komplement till de nationella kommunikationsstrategierna för de båda programmen. Kommunikationsplanen innefattar inte informationsinsatser för lokalt ledd utveckling (LLU) eftersom Jordbruksverket förvaltar stöden inom LLU.

Nedan redovisar Länsstyrelsen sin plan för att på ett strukturerat sätt nå rätt målgrupper, kommunicera nyttan med programmen och under programmens gång fånga upp olika kommunikationsbehov. Kommunikationsplanen kommer att uppdateras under programmens genomförande.

Jämställd kommunikation

Länsstyrelsen kommunikation ska rikta sig till både kvinnor och män i olika åldrar. Målet med kommunikationsplanen är att information om stöden ska nå alla i lika stor utsträckning, oavsett kön, ursprung eller ålder. För att säkerställa en jämställd kommunikation kommer Länsstyrelsen använda sig av könkonsekvensanalyser, genusmedveten bildkommunikation, normkritik och jämställt språk.

11.1. *Kommunikationsplan*

11.1.1. Kommunikationsmål

Kommunikationsmål 1 - Både kvinnor och män i olika åldrar, oavsett födelsenationalitet, ska ha möjlighet att ta del av information om programmen, oavsett tidigare erfarenheter av programmen

Målet syftar till att målgruppen ska:

- känna till att ersättningarna finns
- lätt hitta information om ersättningarna
- lämna in kompletta ansökningar i tid
- känna till de krav man ska uppfylla för att använda stöden och ersättningarna
- känna till målen med programmen och EU:s roll för programmen
- förstå vad ersättningarna kan betyda för den egna verksamheten eller projektet
- förstå att det arbete man utför med hjälp av ersättningarna påverkar lantbruks- och landsbygdutvecklingen
- samverka med andra som söker ersättningar för att sprida kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter.

Kommunikationsmål 2 – Vidareförmedlare och samarbetspartners bidrar till att sprida information om programmen och kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter

Målet syftar till att målgruppen ska:

- känna till att ersättningarna finns
- lätt hitta information om programmen och ersättningarna

- känna till målen med programmen och EU:s roll för programmen
- se helheten och förstå på vilket sätt olika insatser samverkar för att nå programmens mål
- sprida information om programmen
- ha förståelse för den egna rollen i genomförandet av programmen
- sprida kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter av genomförda insatser inom programmen.

Kommunikationsmål 3 – Allmänheten känner till målen och EU:s roll för programmen

Målet syftar till att målgruppen ska:

- känna till att ersättningarna finns
- känna till hur resultaten av programmen påverkar utvecklingen av samhället
- känna till EU:s roll för programmen
- känna till arbetet för att nå målen i strategin EU 2020.

11.1.2. Målgrupper

Landsbygdsprogrammets huvudsakliga målgrupper är lantbrukare, landsbygdsföretagare och andra aktörer på landsbygden. Vissa åtgärder vänder sig också till kommuner och organisationer inom privat och ideell sektor. Havs- och fiskeriprogrammets huvudsakliga målgrupper är yrkesfiskare, vattenbruksföretagare, företrädare för beredningsindustrin samt producentorganisationer. Det finns en stor bredd bland åtgärderna i programmen. För att nå målgrupperna för varje åtgärd ska Länsstyrelsen arbeta med att identifiera och kommunicera med nätverk, branschorganisationer förbund med flera.

Målgruppen vidareförmedlare och samarbetspartners är organisationer, företag, andra myndigheter, samarbetspartners, partnerskap och kommuner som hjälper Länsstyrelsen att förmedla information om programmen vidare till de huvudsakliga målgrupperna. De är också viktiga för att sprida kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter, både till stödsökande och till en bredare allmänhet. Denna målgrupp är avgörande för att rätt information om programmet ska komma ut till rätt målgrupper i rätt tid. Information får ibland större genomslag om den förmedlas av organisationer eller personer som mottagaren redan känner till och har förtroende för. Det är särskilt viktigt att bygga relationer med vidareförmedlare som kan hjälpa till att nå de prioriterade målgrupperna.

Det är viktigt att nå ut med programmens syfte, mål, innehåll och resultat till allmänheten, bland annat för att skapa förståelse för varför programmen finns och EU:s roll i programmen. Det är av betydelse att allmänheten har förtroende för hur Länsstyrelsen genomför programmen. Det kan också vara ett sätt att locka nya personer att söka stöd.

Det finns även prioriterade målgrupper som särskilt behöver nås av information. Det innebär anpassning för att nå såväl kvinnor som män, unga och personer med utländsk bakgrund. Länsstyrelsen ska vid lämpliga tillfällen analysera om dessa målgrupper nås så att de kan ta del av programmets möjligheter.

Prioriterade målgrupper

- Kvinnor, ungdomar och personer med utländsk bakgrund finns omnämnda i programmen som viktiga målgrupper.
- Målgrupper som har potential att genomföra insatser inom klimat, miljö och/eller innovation.
- Fiskeriföretagare
- Unga som rekryteras till yrkesfisket är en prioriterad målgrupp inom havs- och fiskeriprogrammet för bevara det småskaliga fisket, kulturmiljön och levande fiskesamhällen.
- Kommunernas näringslivs- och landsbygdsutvecklare är en viktig målgrupp då de har en viktig roll i den lokala utvecklingen.

11.1.3. Budskap

Det övergripande budskapet är att de satsningar som görs ska bidra till en hållbar utveckling på landsbygden. Budskapen i Länsstyrelsens information ska formuleras och framställas på ett enhetligt sätt, och på ett för målgrupperna tydligt sätt som är lätt att förstå. Länsstyrelsen kommer via sin kommunikation att lyfta landsbygden som en tillväxtmotor i länet samt profilera livsmedelsförsörjningen.

Budskap till personer som söker stöd

- Du bidrar till en hållbar regional utveckling.

Budskap till vidareförmedlare och samarbetspartners

- Vi jobbar tillsammans och lär oss av varandra för att bidra till en hållbar lantbruks- och landsbygdsutveckling.
- Tillsammans gör vi det enklare för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammets målgrupper.

Budskap till allmänheten

- Landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet bidrar till en hållbar samhällsutveckling.

11.1.4. Kanaler för kommunikation

Val av kommunikationskanaler beror på vilka kanaler våra målgrupper använder och vilka som är mest effektiva ur både kommunikativ och ekonomisk synvinkel. Informationen ska på ett resurseffektivt sätt vara lättillgänglig och anpassad för målgruppen utifrån målgruppens förkunskaper, förväntningar och informationsbehov. Jämställdhetssakkunniga kommer att vara delaktiga i utformningen av informationen för att jämställdhetssäkra det material som publiceras eller framställs. Genom att använda normbrytande exempel i vår externa information kan Länsstyrelsen främja ökad jämställdhet.

Webben är huvudkanal

Webben kommer att vara huvudkanal för den samlade informationsinsatsen. Det innebär att det på Länsstyrelsens webbplats ska finnas tydlig, aktuell och samordnad information om programmen. På hemsidan kommer det att finnas länkar till i första hand Jordbruksverkets hemsida för ytterligare information. Länsstyrelsen prioriterar digital kommunikation vid kommunikationsplanering. Utveckling av nya kanaler ska i första hand ske via webben.

Jordbruksverket ansvarar för den nationella kommunikationsstrategin. Ett led i det är att ta fram informationsmaterial som sedan presenteras på Jordbruksverkets hemsida.

Länsstyrelsen kommer att göra den information som Jordbruksverket tar fram tillgänglig via Länsstyrelsens webbplats.

Nedan finns en förteckning på de kommunikationskanaler som kommer att användas för varje övergripande målgrupp.

Kanaler till personer som söker ersättningar

- Länsstyrelsens webbplats
- Vidareförmedlare
- Samarbetspartners
- Mötesplatser, exempelvis konferenser och informationsträffar
- Media

Kanaler till vidareförmedlare och samarbetspartners

- Länsstyrelsens webbplats
- E-post
- Mötesplatser, exempelvis konferenser, informationsträffar och partnerskap
- Personliga möten

Huvudsakliga kanaler för kommunikation till allmänheten

- Media
- Länsstyrelsens webbplats

Mötesplatser

Med mötesplatser menas sammankomster med större grupper, så som konferenser, informationsträffar och partnerskap. Kanalen är särskilt effektiv eftersom det går att anpassa budskap och information efter vilken målgrupp sammankomsten är riktad till.

Media

Genom pressmeddelanden till tidningar, radio och TV förmedlar Länsstyrelsen information om programmen. Media kan också användas för att sprida resultat och goda exempel.

Länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbottens egen tidning Norrbruk går ut till samtliga som tidigare sökt stöd i landsbygdsprogrammet. Tidningen används för att kommunicera programmen samt sprida goda exempel.

Sociala medier

Länsstyrelsen har idag aktiva konton i flera sociala medier och användandet av dessa inom ramen för de nya programmen är under utredning. Väl använt kan sociala medier vara effektiva och viktiga kommunikationskanaler för en organisation. Nästan varannan svensk myndighet använder idag sociala medier. Sociala medier ger Länsstyrelsen nya möjligheter att förbättra kommunikation och service till medborgare, sprida information och skapa ett intresse för landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet.

11.1.5. Löpande aktivitetsplanering

Aktiviteterna i kommunikationsplanen delas in i tre faser, där de olika faserna kräver olika typer av informationsinsatser. För att säkerställa att rätt information når aktuell målgrupp under de olika faserna har Länsstyrelsen tagit fram en aktivitetsplan som kommer att uppdateras löpande under programperioden.

Fas 1 - Införande

Syftet under den inledande fasen är att informera och förankra innehållet i de nya programmen. Utöver informationen kommer även utbildning att hållas där intressenter får lära sig hur man går till väga för att ansöka om stöd.

Länsstyrelsen planerar att anordna mötesplatser i länet med målsättningen att aktörer från samtliga kommuner ska delta. Förberedelser kommer att ske inför den breda lanseringen av landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet. För att på ett enkelt sätt kommunicera med målgrupperna kommer Länsstyrelsen att ta fram en populärversion av den regionala handlingsplanen.

Information om de nya programmen kommer att ske löpande och främst på Länsstyrelsen webbplats, mötesplatser (främst för vidareförmedlare och samarbetspartners), pressmeddelanden och Länsstyrelsens tidning Norrbruk. För havs- och fiskeriprogrammet planerar Länsstyrelsen hålla en särskild konferens riktad mot fiskeriföretagare i länet.

Fas 2 - Genomförande

Fas två inleds efter programstarten och pågår tills programmen avslutas 2020. Personer som söker stöd och ersättningar är fortsatt prioriterade. Under denna fas ges fortlöpande information om stödmöjligheter och om regler till stödsökande. Länsstyrelsen kommer att träffa företrädare för vidareförmedlare och samarbetspartners som är av betydelse för landsbygdsutveckling.

Samarbetspartner och vidareförmedlare förmedlar kunskap om arbetssätt, hinder och möjligheter som kan förbättra genomförandet av programmen. Kommunikationen utformas utifrån de behov som samarbetspartner och vidareförmedlare uppmärksammar. Insatser för att nå nya eller underrepresenterade målgrupper kan bli aktuella. Information till allmänheten blir aktuell, bland annat genom spridning av goda exempel genom media.

Fas 3 - Slutfasen

Fas tre avser sista året då programmen ska avslutas samt tiden närmast efter programavslut. I slutfasen av programmen får spridning av resultat störst fokus. Syftet är att de som sökt stöd samt vidareförmedlare och samarbetspartners ska förstå på vilket sätt de bidragit till en hållbar lantbruks- och landsbygdsutveckling. Målsättningen är också att allmänheten ska förstå hur landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet bidragit till en hållbar samhällsutveckling. Uppföljning av resultat av landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet 2014 – 2020 kommer också att utgöra en viktig grund i informationen inför kommande programperiod.

I slutfasen av programperioden kommer sannolikt informationsinsatser för införande av den nya programperioden efter 2020 att bli aktuellt.

Fas	Informationsinsats	Målgrupp	Kanal
Fas 1	Konferensen "Älska landsbygd", arbetet med nya regionala handlingsplanen påbörjas	Personer som söker stöd, vidareförmedlare, samarbetspartners. allmänheten	Mötesplatser
	Genomgång av Länsstyrelsens webbplats, uppdatera med information om nya programmen	Personer som söker stöd, vidareförmedlare, samarbetspartners	Länsstyrelsens webbplats
	Fondgemensam konferens tillsammans med Tillväxtverket och ESF-rådet om de nya programmen	Personer som söker stöd, vidareförmedlare, samarbetspartners	Mötesplatser
	Introducera länets aktörer till nya programmet, vilka stöd som går att söka, hur man söker stöd	Personer som söker stöd, vidareförmedlare, samarbetspartners	Länsstyrelsens webbplats, e-post, mötesplatser, personliga möten
	Länsledningen informerar kommunledning om nya programmen	Vidareförmedlare, samarbetspartners	Mötesplatser, personliga möten
	Kommunicera nya programmen genom Länsstyrelsens tidning Norrbruk	Personer som söker stöd, vidareförmedlare, samarbetspartners	Media
	Delta vid vidareförmedlare och samarbetspartners informationsseminarier, informera om de nya programmen	Personer som söker stöd, vidareförmedlare, samarbetspartners	Mötesplatser
	Pressmeddelande, lansering av programmen i Norrbotten	Samtliga	Media
	Gemensamma informationsinsatser i länet med enheten för tillväxt och infrastruktur	Personer som söker stöd, vidareförmedlare, samarbetspartners	Mötesplatser, personliga möten
Fas 2	Delta vid vidareförmedlare och samarbetspartners informationsseminarier, informera om de nya programmen – återkommande årlig informationsinsats	Personer som söker stöd, Vidareförmedlare, samarbetspartners	Mötesplatser, personliga möten
	Sprida information om beviljade stöd till Siren nyhetsbyrå	Allmänheten	Media
	Pressmeddelanden vid större händelser kopplat till de två programmen	Personer som söker stöd, vidareförmedlare, samarbetspartners. Allmänheten	Media
	Gemensamma informationsinsatser i länet med enheten för tillväxt och infrastruktur	Personer som söker stöd, vidareförmedlare, samarbetspartners	Mötesplatser, personliga möten
	Löpande kommunicera information om programmen genom Länsstyrelsens tidning Norrbruk och via webben	Personer som söker stöd, vidareförmedlare, samarbetspartners	Länsstyrelsens webbplats, media
	En databas över beviljade projekt, namn och beviljat stödbelopp. Projektbanken ska vara publik och sökbar över webben för att offentliggöra EU deltagande	Personer som söker stöd, vidareförmedlare, samarbetspartners. Allmänheten	Länsstyrelsens webbplats

Fas 3	Kommunicera effekterna av programmen samt sprida goda exempel genom pressmeddelanden, underlag till Siren nyhetsbyrå samt webben	Personer som söker stöd, vidareförmedlare, samarbetspartners. Allmänheten	Media, Länsstyrelsens webbplats
	Erfarenhetsutbyte med aktörer som bidragit till genomförandet av programmen	Vidareförmedlare, samarbetspartners	Mötesplatser, personliga möten
	Uppföljning av kommunikationsplanen	Vidareförmedlare, samarbetspartners	Mötesplatser, personliga möten

11.1.6. Samarbeten

För att sprida kunskap om landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet ska Länsstyrelsen samverka med myndigheter och organisationer som ansvarar för andra program, fonder och strategier med inriktning mot länets landsbygd. Genom att utnyttja varandras nätverk, informationskanaler och samordna budskap och informationsinsatser skapas en effektivare informationsspridning. Dessa samarbetspartners har också en viktig roll som vidareförmedlare.

Det regionala partnerskapet har en viktig roll att bidra med kunskap samt att sprida information om programmen i sina respektive organisationer. Partnerskapet ska ha funktionen både som samarbetspartner och vidareförmedlare. Partnerskapet ska vara delaktigt under utformningen, genomförandet, övervakningen och utvärderingen av programmen.

Länsstyrelsen har inlett ett samarbete med ESF-rådet, Tillväxtverket och regionalt tillväxtansvariga i en fondsamordningsgrupp, GSR-gruppen. Läs mer om Länsstyrelsens partnerskap samt fondsamordning under avsnittet *Arbete med andra mål och lokal utveckling*.

Forum för samordnad kompetensutveckling

Länsstyrelsen behöver fånga upp behov av kompetensutveckling inom programmen för att kunna genomföra bra och ändamålsenliga upphandlingar. För detta ändamål behöver Länsstyrelsen hitta lämpliga former för att samla aktörer inom olika områden.

I föregående programperiod har Gröna Navet varit ett forum för utbildningssamordning för de gröna näringarna i Norrbotten och Västerbotten där Länsstyrelsen ingår som part. Forumets roll har varit att fånga upp utbildningsbehov, koordinera och marknadsföra utbildningsverksamhet samt att initiera och genomföra kurser och utbildningar.

Arbete pågår med att försöka hitta lämpliga former för samverkan kring kompetensutveckling för att Länsstyrelsen ska kunna erbjuda målinriktad, behovsanpassad och högkvalitativ kompetensutveckling.

Intern samordning

Länsstyrelsen har det regionala utvecklingsansvaret. Den interna samverkan utgör ett viktigt led i detta. Landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet har bland annat kopplingar till frågor som rör andra strategier och program, finansiering, fysisk planering, infrastruktur, service, miljö, jämställdhet och integration. Länsstyrelsen ska så långt det är möjligt samordna informationen utåt och på ett effektivt sätt samordna Länsstyrelsen i genomförandet av programmen.

11.1.7. Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering av kommunikationsmålen kommer att genomföras årligen under verksamhetsplaneringen och i samband med framtagandet av underlag till Länsstyrelsens årsrapportering. Den externa kommunikationen följs regelbundet upp genom den så kallade brukarundersökningen. Det kan också bli aktuellt att följa upp kommunikationsmålen genom enkätutskick. Länsstyrelsens kommunikationsinsatser kommer också att utvärderas ur ett jämställdhetsperspektiv. Kvinnor och män ska i lika stor utsträckning ta del av information om de nya programmen.

Allmänheten kommer i huvudsak att få information om landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet via media. Länsstyrelsen kommer därför löpande bevaka vad media förmedlar för bild av lantbruks- och landsbygdsutveckling i länet.

Jordbruksverket utvärderar programmen löpande ur olika perspektiv. Länsstyrelsen kommer i ett led i utvärderingen av kommunikationsmålen att analysera Jordbruksverkets utvärdering.

12. Arbete med andra mål och lokal utveckling

Landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet syftar till att, i samverkan med andra fonder, program och strategier, på regional nivå åstadkomma en smart och hållbar tillväxt för alla. Genom samordnade insatser på regional och nationell nivå skapas förutsättningar för att nå målen i strategin för Europa 2020. Det praktiska samordningsarbetet sker internt på Länsstyrelsen samt via de partnerskap och fokusgrupper som finns beskrivna i avsnittet om *Partnerskapet*. Nedan beskrivs hur den regionala handlingsplanen förhåller sig till andra regionala mål och strategier samt lokal utveckling.

12.1. *Synergier med fonder och planer som ska bidra till samma mål*

12.1.1. Fondsamordning

För att säkerställa samordning med regionalt utvecklingsansvariga samt aktörer som ansvarar för regional- och socialfondsprogrammen har en gruppering bestående av representanter från länsstyrelserna i Norrbotten och Västerbotten som arbetar med de olika fonderna, ESF-rådet, Region Västerbotten och Tillväxtverket bildat en gruppering som vi kallar för Fondsamordning Övre Norrland, FÖN (tidigare GSR-gruppen). Syftet är:

- strategisk och långsiktig planering – ”tänka efter före” kring hur programmen kan komplettera varandra, till exempel genom att synkronisera utlysningar, ansökningsomgångar eller upphandlingar
- delge varandra resultat av uppföljning av programmen för att vid behov kunna anpassa till exempel utlysningar, ansökningsomgångar eller upphandlingar
- handläggarna ska ha övergripande kunskap om programmen och andra finansieringsmöjligheter på regional nivå, de ska känna till gränssnitten mellan programmen, kunna identifiera möjliga överlappningar och se möjligheter där programmen kan bidra till synergier
- en gemensam syn på hur vi tillämpar horisontella prioriteringar såsom till exempel jämställdhetsintegrering, integration och miljöfrågor
- förenkla för sökanden genom att vi så långt möjligt tillämpar regelverket på ett likartat sätt
- förenkla för sökanden genom samordnad och målgruppsanpassad information
- samverkan kring Lokalt ledd utveckling
- implementera den nationella fondsamordningsgruppens arbete regionalt.

12.1.2. Regional utvecklingsstrategi för hållbar framtid i Norrbotten 2020

Den regionala utvecklingsstrategin är ett övergripande strategidokument för att bygga en hållbar framtid i Norrbotten. Strategin är länets överenskommelse om samverkan och prioriteringar för att utveckla Norrbotten.

Tillsammans inom länet ska vi på ett systematiskt sätt arbeta med utvecklingsinsatser inom fem prioriterade områden: livsmiljö, innovation och förnyelse, tillgänglighet, kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud samt strategiskt gränsöverskridande samarbete.

Den regionala utvecklingsstrategin fungerar som ett paraply för andra utvecklingsprogram, såsom landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet, strukturfondsprogrammen, länsplaner för infrastrukturområdet och program inom miljöområdet med flera program.

12.1.3. Regionalt strukturfondsprogram för investeringar och tillväxt, Övre Norrland

Det regionala strukturfondsprogrammet för Övre Norrland omfattar Norrbotten och Västerbotten och utgör ett av Sveriges totalt åtta regionala strukturfondsprogram. Programmet finansieras av Regionala fonden (ERUF) och förvaltningsmyndighet är Tillväxtverket. Under programperioden 2014-2020 kommer regionala fonden för Övre Norrland att koncentrera insatserna mot fem tematiska mål som också utgör programmets fem insatsområden:

- att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation
- att öka tillgången till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationstekniken
- att öka konkurrenskraften för små och medelstora företag
- att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi i alla sektorer
- att främja hållbara transporter och få bort flaskhalsar i viktig nätinфраstruktur.

De fyra första tematiska målen delas med landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet. Liksom i tidigare programperiod kommer insatserna i regionalfondsprogrammet att ha karaktären av större projekt av regional strategisk betydelse. Landsbygdsprogrammet jämte havs- och fiskeriprogrammets insatser riktas i högre grad till enskilda landsbygdsföretag och organisationer med intresse för landsbygdens särskilda frågor. Programmen har delvis olika målgrupper, men likväl kan programmen komplettera varandra genom att insatser inom de olika programmen kan bli aktuella i olika utvecklingsstadier. En nära samverkan för att stärka samordningen på regional nivå, med syfte att uppnå synergieffekter, kommer att ske genom den regionala fonsamordningsgruppen, FÖN.

12.1.4. Regional handlingsplan för Europeiska Socialfonden 2014-2020 i Övre Norrland

Socialfonden genomförs i åtta geografiska programområden och förvaltningsmyndighet är Svenska ESF-rådet. Övre Norrlands regionala handlingsplan för Europeiska Socialfonden omfattar Norrbotten och Västerbotten och anger inriktningen och prioriteringarna för socialfonden i Övre Norrland. Programmet delas upp i tre programområden:

- Kompetensförsörjning – ska stimulera kompetensutveckling som stärker individers ställning på arbetsmarknaden samt förstärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv.
- Ökade övergångar till arbete – ska öka övergångarna till arbete bland personer som står långt ifrån arbetsmarknaden samt underlätta ungas etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning.
- Sysselsättningsinitiativet för unga – ska tillämpa metoder för ungas etablering i arbetslivet och i utbildning.

Att skapa stimulerande kunskapsöverföring och kompetensutveckling samt främja sysselsättning utgör övergripande prioriteringar och fokusområden inom både

landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet. Unga är en viktig målgrupp för insatserna inom programmen. Liksom i tidigare programperiod kommer insatserna i socialfondsprogrammet att ha karaktären av större projekt av regional strategisk betydelse. Landsbygdsprogrammet jämte havs- och fiskeriprogrammets insatser riktas i högre grad till enskilda landsbygdsföretag och organisationer med intresse för landsbygdens särskilda frågor. Programmen har delvis olika målgrupper, men likväl kan programmen komplettera varandra genom att insatser inom de olika programmen kan bli aktuella i olika utvecklingsstadier. En nära samverkan för att stärka samordningen på regional nivå, med syfte att uppnå synergieffekter, kommer att ske genom den regionala fondsamordningsgruppen, FÖN.

12.1.5. Europeiskt territoriellt samarbete 2014-2020, Interreg Nord 2014-2020

Interreg Nord 2014- 2020, delområde Nord, omfattar Norrbottens län, delar av Västerbottens län i Sverige, samt delar av Finland och Norge. Delområdet Sápmi omfattar Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands län samt delar av Dalarnas län i Sverige, samt delar av Finland och Norge. Det övergripande målet för Nordprogrammet är att förstärka programområdets konkurrenskraft och attraktivitet. Programmet fokuserar på fyra insatsområden:

- Forskning och innovation
- Entreprenörskap
- Kultur och miljö
- Gemensam arbetsmarknad

De tre första fokusområdena har kopplingar till landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet. Den huvudsakliga gränsdragningen mellan programmen är att de projekt som finansieras av Interreg-programmet måste ha ett tydligt gränsregionalt mervärde inom programgeografin, medan stöd inom landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet enbart lämnas till insatser inom Sverige. Landsbygdsprogrammet jämte havs- och fiskeriprogrammets insatser riktas i högre grad än Interreg-programmet till enskilda landsbygdsföretag och organisationer med intresse för landsbygdens särskilda frågor. Programmen har delvis olika målgrupper, men likväl kan programmen komplettera varandra genom att insatser inom de olika programmen kan bli aktuella i olika utvecklingsstadier. En nära samverkan för att stärka samordningen på regional nivå, med syfte att uppnå synergieffekter, kommer att ske genom den regionala fondsamordningsgruppen, FÖN.

12.1.6. Regionalt serviceprogram för Norrbotten 2014-2018

Det regionala serviceprogrammet för Norrbottens län beskriver prioriterade insatsområden och aktiviteter som är viktiga för att uppnå det övergripande målet att skapa förutsättningar för människor och företag att bo och verka var de vill i länet och erbjudas god servicenivå utifrån realistiska förutsättningar och inom rimliga avstånd. Serviceprogrammet inriktar sig i första hand på att stärka tillgången till offentlig och kommersiell service på landsbygden i form av dagligvaror, drivmedel, betaltjänster och grundläggande IT-infrastruktur.

Det regionala serviceprogrammet har tagits fram parallellt med den regionala handlingsplanen för landsbygdsprogrammet för att serviceprogrammets prioriteringar ska avspeglas i de prioriteringar som görs i den regionala handlingsplanen för landsbygdsprogrammet, bland annat inom de åtgärder som riktar sig mot grundläggande service på landsbygden inklusive bredband.

12.1.7. Regionala företagsstöd och projektstöd

Länsstyrelsens regionala företagsstöd och projektstöd kan beviljas till bland annat investeringar, marknadsföring, innovationsutveckling och utbildning i små och medelstora företag samt projektverksamhet som syftar till att medverka till regional utveckling och tillväxt. Dessutom finns ett särskilt stöd till kommersiell service på landsbygden, exempelvis livsmedelsbutiker och drivmedelsstationer.

När det gäller de regionala företagsstöden och projektstöden kan de i viss utsträckning rikta sig till samma typer av företag och projekt som landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet. I vissa fall kan de regionala medlen utgöra medfinansiering i projekt inom programmen. Samverkan sker på ärendenivå internt inom Länsstyrelsen samt övergripande genom den regionala fondsamordningsgruppen för att hitta synergier och undvika överlappningar mellan de olika finansieringsformerna.

12.1.8. Miljömål samt Norrbottens miljöhandlingsprogram 2013-2016

Norrbotten har antagit de nu gällande nationella miljökvalitetsmålen med tillhörande preciseringar som nya regionala miljömål för Norrbottens län. Länsstyrelsen i Norrbotten har tillsammans med länets aktörer tagit fram ett regionalt miljöhandlingsprogram för Norrbotten som innehåller åtgärder vilka bidrar till att vi kan nå de regionala och nationella miljömålen.

Landsbygdsprogrammet är ett av flera viktiga verktyg som omnämns för att genomföra åtgärderna i Norrbottens miljöhandlingsprogram. Vid ansökningar inom landsbygdsprogrammet är insatsernas bidrag till de nationella miljömålen en tungt vägande prioritering. Den regionala miljömålsuppföljningen kan påverka utformningen av regionala prioriteringar i programmet. Handläggarna utbildas i miljömålen. Frågor kring tillämpningen av horisontella prioriteringar behandlas också i den regionala fondsamordningsgruppen, FÖN.

12.1.9. Klimat- och energistrategi för Norrbottens län

Visionen 2050 för Norrbottens klimat- och energistrategi är att klimatpåverkan från norrbottensregionen är begränsad, vi har ett energieffektivt transportsystem i huvudsak baserat på förnybara drivmedel och el, all samhällsplanering sker klimatmedvetet och att Norrbottens aktörer är ledande inom landet vad gäller utveckling av miljöteknik och effektivt nyttjande av förnybara energikällor och effektiva och miljöanpassade energisystem. Bioenergi är ett av tre prioriterade energislag för Norrbotten.

Landsbygdsprogrammet kan under programperioden bidra till strategin genom insatser och prioriteringar med inriktning på klimat och miljö. Inom ramen för landsbygdsprogrammet finns också utrymme att lämna stöd till insatser som främjar produktion av bioenergi.

12.1.10. Skärgårdsstrategi

Länsstyrelsen håller i samverkan med länets kustkommuner på att ta fram en skärgårdsstrategi för Bottenvikens skärgård.

Eftersom skärgården består uteslutande av landsbygd kommer det att finnas många kopplingar till både landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet bland annat vad gäller service, jordbruk, fiske, rekreation och turism.

12.1.11. Regional mineralstrategi för hållbar mineralutvinning i Norrbottens och Västerbottens län -2025

Syftet med den regionala mineralstrategin är att främja en hållbar utveckling av gruvnäringen i Norrbottens och Västerbottens län. I strategin formuleras förslag på olika åtgärder och insatser som kan ligga till grund för hållbar utveckling av gruvnäring och gruvnära samhällen där ekonomiskt tillväxt och social välfärd förenas med en god miljö.

Utvecklingen av gruvnäringen har ofta en stor påverkan i landsbygdsområden.

Landsbygdsprogrammet kan bidra till utvecklingen i dessa områden genom att skapa attraktiva livsmiljöer med tillgång till grundläggande service och infrastruktur.

12.1.12. Innovationsstrategi för Norrbottens län 2013-2020

Syftet med innovationsstrategin är att bidra till ett innovationsklimat med bästa möjliga förutsättningar för innovation i Norrbotten. Det ska bli möjligt för fler människor, organisationer och branscher att utvecklas och bidra till nya eller bättre lösningar som svarar mot behov och efterfrågan. Den regionala innovationsstrategin syftar också till att hitta bättre bland aktörerna och bättre samverkan mellan aktörer och finansiärer.

Strategins innehåll ska avspegla sig i programmen inom struktur- och investeringsfonderna. Landsbygdsprogrammet innehåller insatser som bland annat kan bidra till prioriterade områden inom strategin såsom energi- och miljöteknik, digitala tjänstenärings samt kulturella och kreativa näringar.

12.1.13. Strategi för jämställdhetsintegrering i Norrbotten 2014-2016

Jämställdhet bidrar till att göra regionen attraktiv och leder till ett mer innovativt klimat. Det lockar till sig fler människor och skapar förutsättningar för hållbar tillväxt och utveckling. I förordningen (SFS 2007:825) med länsstyrelseinstruktion står det att Länsstyrelsen ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkars villkor. Länsstyrelsen i Norrbotten har utarbetat en strategi med syfte att ange riktning och vision för arbetet med jämställdhetsintegrering i Norrbotten så att de jämställdhetspolitiska målen uppfylls i länet.

Jämställdhet är en horisontell prioritering inom landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet. Inom programmen strävar vi efter att kvinnor och män ska få samma möjligheter att ta del av stöden. Detta kan göras till exempel genom information samt genom prioriteringar eller utlysningar i den regionala handlingsplanen. Handläggarna utbildas i jämställdhetsintegrering. Frågor kring tillämpningen av horisontella prioriteringar behandlas också i den regionala fonsamordningsgruppen, FÖN.

12.1.14. Digital agenda för Norrbotten

Den regionala digitala agendan ska ses som en IT-strategi som fångar upp de initiativ som görs eller som behöver göras i länet för att bäst ta tillvara digitaliseringens möjligheter. Det handlar om åtgärder för att säkerställa en tillgänglig och grundläggande IT-infrastruktur i länet samt för att stimulera utvecklingen av e-hälsa, e-tjänster och annat som ska göra nytta för människorna som besöker, bor och verkar här.

Den digitala agendan för Norrbotten pekar ut viktiga insatsområden inom till exempel bredband viket har en direkt koppling till insatserna inom landsbygdsprogrammet. Det finns också, i vissa

fall, strategier på kommunal nivå som ska tas hänsyn till vid prioritering. När det gäller bredband sker också en samverkan med regionala fonden där synergieffekter åstadkoms genom att landsbygdsprogrammet verkar för en utbyggnad av bredbandsnätet på lokal nivå (inom orter), medan regionalfondens medel kan användas för utbyggnad av ortssammanbindande nät.

12.1.15. Länstransportplan för Norrbottens län 2014-2025

Länstransportplanen innehåller väginvesteringar och trafiksäkerhetsåtgärder på länets statliga vägnät förutom de tre europavägarna E4, E10 samt E45. Den sammantagna inriktningen på planen har som helhet en tydlig fokusering mot ett mer hållbart samhälle där åtgärderna framförallt bidrar till regional tillväxt och ett livskraftigt Norrbotten samt en ökad trafiksäkerhet.

Ett väl utbyggt och underhållet vägnät är viktigt för landsbygdens utveckling. Inom landsbygdsprogrammet lämnas inte stöd till denna typ av infrastruktur. Däremot kan stöd lämnas till annan typ av infrastruktur, såsom bredband, vilket delvis kan överbrygga problem med bristande kommunikationsmöjligheter.

12.1.16. Norrbottens kulturmiljöprogram 2010-2020

Norrbottens kulturmiljöprogram är ett gemensamt program för alla som arbetar med kulturmiljöfrågor i Norrbotten. Det ska användas för att prioritera olika insatser för att bevara länets kulturarv och kulturmiljö. Programmet är tänkt att fungera som planeringsunderlag för kommuner och kulturmiljövården och ligga till grund för olika insatser för regional utveckling.

Insatser inom landsbygdsprogrammet kan ha bäring på, och ska ta hänsyn till, de prioriteringar som görs inom kulturmiljöprogrammet.

12.1.17. Åtgärdsprogram för Bottenvikenvikens vattendistrikt 2009-2015

Syftet med åtgärdsprogrammet för Bottenvikens vattendistrikt är att se till att de miljö kvalitetsnormer som har föreskrivits för distriktets vattenförekomster uppfylls. Av åtgärdsprogrammet framgår det vilka åtgärder som behöver vidtas samt tidpunkt och vilken myndighet eller kommun som behöver vidta respektive åtgärd.

Landsbygdsprogrammet kan bidra till åtgärderna inom åtgärdsprogrammet framför allt genom rådgivning, men även genom prioriteringar inom olika åtgärder och i viss mån genom riktade åtgärder.

12.1.18. Regional vattenförsörjningsplan för Norrbottens län

Syftet med den regionala vattenförsörjningsplanen för Norrbotten län är att långsiktigt säkerställa tillgången på vattenresurser för dricksvattenförsörjning. Planen består dels av en översikt av tillgängliga resurser och dels en beskrivning av kommande behov. Planen ska stimulera kommunerna att ta fram egna vattenförsörjningsplaner och att göra lokala risk- och sårbarhetsanalyser. Den regionala planen ska fungera som handläggarstöd vid länsstyrelsernas och kommunernas arbete med fysisk planering, miljömålsarbete och anpassning till förändrat klimat, samt vara ett stöd vid olyckor/händelser som kan hota vattenresursen.

Jordbruk är exempel på verksamhet som kan utgöra potentiella föroreningskällor för dricksvatten. Vattenresurser och vattentäkter kan också påverkas av klimatförändringarna och i vissa fjällområden kan vattenförsörjningen vara ett problem. I den regionala handlingsplanen för landsbygdsprogrammet utgör miljömålen en viktig del av prioriteringarna, vilket också kan

ha bäring på vattenkvalitet och dricksvattenförsörjning. Vid beviljande av stöd till verksamheter som kan påverka vattenkvaliteten bör särskild hänsyn tas till områden med kvalitetsproblem.

12.2. *Arbete med lokal utveckling*

Det lokala utvecklingsarbetet har nära kopplingar till många av Länsstyrelsens ansvarsområden exempelvis landsbygdsutveckling, företagsstöd, stöd till kommersiell service, bredband samt natur-, kultur-, miljö- och klimatfrågor. Det lokala utvecklingsarbetet kommer att kunna omfatta insatser som finansieras av jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, havs- och fiskerifonden, sociala fonden samt regionala fonden. Länsstyrelsen i Norrbotten har som regionalt utvecklingsansvarig en viktig roll när det gäller att koordinera och samordna det regionala utvecklingsarbetet. Det är viktigt att Länsstyrelsen har ett helhetsperspektiv och verkar för att åstadkomma synergier och undvika överlappningar.

Det är viktigt att det finns en koppling mellan strategier och insatser på lokal, kommunal och regional nivå och mellan olika sektorer. Detta säkerställs genom att representanter från olika sektorer sitter med i det regionala landsbygdsrådet. Representanter för länets Leader-områden kommer, så snart de blir godkända, att bjudas in till det regionala landsbygdsrådet. Frågor kring LLU kommer också att tas upp i den regionala fondsamordningsgruppen, FÖN.

13. Revidering av handlingsplan

Eventuella justeringar av handlingsplanen görs som regel inför varje årsskifte. Länsstyrelsen tar fram förslag på justeringar av handlingsplanen efter samråd med partnerskapet. Länsstyrelsen lämnar in förslaget på ny handlingsplan till Jordbruksverket. Därefter lämnas förändringarna i urvalskriterierna till övervakningskommittén för yttrande. Jordbruksverket godkänner den reviderade handlingsplanen som kan börja gälla den 1 januari.

En uppdaterad version av handlingsplanen finns alltid publicerad på Länsstyrelsens webbsida www.lansstyrelsen.se/norrbotten. Sök på landsbygdsprogrammet.

14. Bilagor

14.1. ***Bilaga 1: SWOT-analys och identifiering av regionala behov***

SWOT för Norrbottens län återfinns som ett eget dokument.

14.2. **Bilaga 2: Budget och mål**

I tabellen som följer på kommande sidor framgår fördelad budget och mål för hela programperioden 2013-2020, med undantag för:

- 30 mnkr till kompetensutveckling för betesmarker och slätterängar,
- 150 mnkr till bredbandsstöd för glesare befolkade områden i landet,
- avropade pengar till investeringsstöd till gödselbaserad biogas,
- avropade pengar till reglerbar dränering, och
- begärda omfördelningar mellan stödmyndigheter.

De två första posterna kommer att läggas till i tabellen så snart som möjligt.

Fördelningen i tabellen bygger på att:

- programändringen som skickades till kommissionen i november 2017 godkänns enligt förslag
- tidigare beslutade fördelningsnycklar används
- pengar till bredbandsstödet (850 mnkr) fördelas enligt förslag på ny nyckel

Tabell: Budget och mål

BD Norrbottens län			2014-2020												
			P2		P3	P4			P5			P6			Total
			2a	2b	3a	4a	4b	4c	5b	5c	5d	6a	6b	6c	
Delåtgärd	Indikator namn/ Budget	Indikator kod													
1.1 tot	Budget					1 276 130						2 520 384			3 796 514
1.1 tot	Antal deltagare i utbildning	O.12				470						835			825
1.1 odl	Budget					691 446									649 592
1.1 eko	Budget					377 701									377 701
1.1 Greppa	Budget					206 983									206 983
1.2 tot	Budget					864 744						5 207 891			6 072 635
1.2 odl	Budget					0									0
1.2 eko	Budget					100 520									100 520
1.2 Greppa	Budget					143 658									143 658
1.2 Bete	Budget					620 566									620 566
2.1 tot	Budget					3 302 042						5 949 959	2 718 053		11 970 054
2.1 tot	Antal deltagare i rådgivning	O.13										494	225		991
2.1 odl	Budget					1 296 462									1 296 462
2.1 eko	Budget					594 249									594 249
2.1 Greppa	Budget					1 411 331									1 411 331
4.1	Budget		70 945 909						1 140 398		940 646				73 026 953
4.1	Total investering, kr	O.2	301 859 128						3 221 411		2 464 353				307 544 892
4.1	Antal företag	O.4	107												107
4.1	Antal investeringar i jordbruksföretag*	O.3							5		3				8
4.1	Antal djurenheter, investeringar för minskat utsläpp av växthusgaser och ammoniak	O.8									1 172				785
4.2	Budget				1 146 090							5 934 161			7 080 251

BD Norrbottens län			2014-2020											
			P2		P3	P4			P5			P6		Total
Delåtgärd	Indikator namn/ Budget	Indikator kod												
4.2	Total investering, kr	O.2			4 508 003							25 716 570		30 224 573
4.2	Antal investeringar	O.3			2							9		11
4.2	Antal nya arbetsstillfällen	R.21												0
4.4	Budget					350 339								350 339
4.4	Antal investeringar i stängsel mot rovdjur och engångsröjning betesmark	O.3				15								15
6.1	Budget			1 750 000										1 750 000
6.1	Antal stödmottagare	O.4		7										7
6.1	Total investering, kr	O.2		1 750 000										1 750 000
6.4	Budget								17 273 037			45 491 243		62 764 280
6.4	Total investering, kr	O.2							53 901 719			149 613 691		203 515 410
6.4	Antal företag	O.4							30			111		141
7.2	Budget**											4 195 359		4 195 359
7.2	Antal investeringar i småskalig infrastruktur	O.3										11		11
7.2	Antal invånare som får tillgång till förbättrad service eller infrastruktur	O.15										12 719		12 719
7.3	Budget												297 627 263	297 627 263

BD	Norrbottens län	2014-2020
----	--------------------	-----------

Delåtgärd	Indikator namn/ Budget	Indikator kod	P2		P3	P4		P5				P6			Total
			2a	2b	3a	4a	4b	4c	5b	5c	5d	6a	6b	6c	
7.3	Antal investeringar i bredband	O.3												46	46
7.3	Antal invånare som får tillgång till bredband	O.15												25 281	25 281
7.4 tot	Budget**												69 023 754		69 023 754
7.4 tot	Antal investeringar i service och fritid	O.3											365		365
7.4 tot	Antal invånare som får tillgång till förbättrad service eller infrastruktur	O.15											209 176		209 176
7.4 serv	Budget												56 113 123		56 113 123
7.4 idr	Budget**												6 181 032		6 181 032
7.4 övr	Budget**												6 729 599		6 729 599
7.5	Budget**												15 843 548		15 843 548
7.5	Antal investeringar i infrastruktur för rekreation och för turistinformation	O.3											33		33
7.5	Antal invånare som får tillgång till förbättrad service eller infrastruktur	O.15											48 014		48 014

BD Norrbottens län			2014-2020												
			P2		P3	P4			P5			P6			Total
			2a	2b	3a	4a	4b	4c	5b	5c	5d	6a	6b	6c	
Delåtgärd	Indikator namn/ Budget	Indikator kod													
7.6 tot	Budget**					3 571 301							16 464 023		20 035 324
7.6 tot	Antal investeringar i natur- och kulturmiljö	O.3				16							58		74
7.6 tot	Antal invånare som får tillgång till förbättrad service eller infrastruktur	O.15											49 898		49 898
7.6 hem	Budget**												4 030 212		4 030 212
7.6 övr	Budget**												12 433 811		12 433 811
16.2 tot	Budget**											12 676 675			12 676 675
16.2 LS reg	Budget											1 599 735			1 599 735
16.2 LS gen	Budget**											4 141 291			4 141 291
16.2 sam	Budget											6 935 649			6 935 649
16.4 tot	Budget				1 396 542										1 396 542
	Summa budget		70 945 909	1 750 000	2 542 632	8 992 199			18 413 435		940 646	76 280 313	108 637 881	272 070 873	560 573 888

* I detta ingår trädgårds- och rennäringensföretag.

**Inklusive övrigt offentligt stöd. Inom 7.6/4abc ingår inte övrigt offentligt stöd.

I tabellen framgår fördelad budget och mål för hela programperioden 2014-2020, med undantag för:

- avropade pengar till investeringsstöd till gödselbaserad biogas,
- avropade pengar till stöd till stängsel mot rovdjur.

Eftersom dessa poster kan ändras löpande redovisas de inte i tabellen.

14.3. *Bilaga 3: Stödprocent för bredband.*

Underlag till fastställd stödandel (stödprocent)

Län: **Norrbottnen**

2014-08-19

1a. Markförhållanden	Antal ha	Andel (%)	Grund för bedömning	Vald %	Hänvisning till kommentar	Viktad %
Andel skog (inklusive berg, myrar, mossar och liknande svåra marker).	7 732 960	90%	Om andel skog > 80 % bör stödprocenten vara 70-90 % Om andel skog 70-80 % bör stödprocenten vara 50-70 % Om andel skog < 70 % bör stödprocenten vara 20-50 %	90	1.1	81
Andel åkermark	34 924	0%	Om andel > 30 % bör stödprocenten vara 20-50 % Om andel åkermark 10-30 % bör stödprocenten vara 50-70 % Om andel åkermark < 10 % bör stödprocenten vara 70-90 %	70	1.2	0
Andel vatten (inkluderar större vattendrag och sjöar)	794 843	9%	Om andel vatten > 7 % bör stödprocenten vara 60-80 % Om andel vatten 5-7 % bör stödprocenten vara 50-60 % Om andel vatten < 5 % bör stödprocenten vara 20-50 %	80	1.3	7
Summa	8 562 727				Sammanlagd, viktad %	89

		Andel (%)				
Andel betesmark av total jordbruksmark (ange % i blå ruta)	—	5,2	Om andel betesmark > 40 % bör stödprocenten vara 60-80 % Om andel betesmark 20-40 % bör stödprocenten vara 40-60 % Om andel betesmark < 20 % bör stödprocenten vara 20-40 %	40	1.4	40

2. Nätets storlek	Antal kommuner	Andel (%)	Grund för bedömning	Vald %	Hänvisning till kommentar	Viktad %
-------------------	----------------	-----------	---------------------	--------	---------------------------	----------

Andel av länets kommuner där det bor < 5 personer per km2	9	64%	Om andel > 70 % bör stödprocenten vara 70-90 % Om andel 30-70 % bör stödprocenten vara 50-70 % Om andel < 30 % bör stödprocenten vara 20-50 %	70	2.1	45
Andel av länets kommuner där det bor 5 - 15 personer per km2	4	29%	Om andel > 70 % bör stödprocenten vara 80-90 % Om andel 30-70 % bör stödprocenten vara 60-80 % Om andel < 30 % bör stödprocenten vara 40-60 %	60	2.2	17
Andel av länets kommuner där det bor > 15 personer per km2	1	7%	Om andel > 70 % bör stödprocenten vara 20-50 % Om andel 30-70 % bör stödprocenten vara 50-70 % Om andel < 30 % bör stödprocenten vara 70-80 %	80	2.3	6
Summa	14	Sammanlagd, viktad %				68

3. Sammanvägning

1. Markförhållanden	89
Betesmark	40
2. Nätets storlek	68
Sammanvägd procent (medel)	66

Hänvisning till
kommentar

**Länets stödandel avrundat till närmaste
hela tiotal:**

70	3.3
-----------	-----

14.4. Bilaga 4 Miljö

Dokumentet är till hjälp för att göra bedömningar inom området miljö för 4.1/2a samt 7.4/6b.

Miljömål för 4.1/2a

Miljömålstabell för Investeringsstöd för konkurrenskraft inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringens företag

I tabellen finns exempel på investeringar som bidrar till de nationella miljö- och klimatmålen. Vissa av de som nämns finns med som en del av "all inclusive" investeringar, det vill säga ett tillägg till en huvudinvestering, till exempel i och med en investering i ett kostall.

I vissa fall kan energieffektivisering och förnybar energi ingå i investeringar inom det här investeringsstödet. Det är till exempel när ett nytt djurstall byggs med energieffektiva lösningar som återvinning av värme från mjölk eller att gödselvården är klimatanpassad. Då måste en bedömning göras om investeringen passar övervägande i ett annat stöd så ska den dit. Ibland kan en ansökan delas upp i flera ansökningar som ska hanteras som olika stöd.

Den här listan inkluderar enbart sådant som är stödberättigat i detta stöd, det vill säga att investeringar som till exempel värmepannor finns i andra stöd. Allting nedan som står som en del i en ny investering kan även sökas separat.

Miljömål	Önskad positiv effekt	Exempel på investeringar som kan ge positiv effekt
Begränsad klimatpåverkan	Ökad effektivitet i kväveanvändning Minskad växthusgasavgång från hantering av stallgödsel Produktion av förnybar energi Energibesparing/ -effektivisering Omställning från fossila bränslen till förnybar energi	- Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med flytgödselhantering, vilket kan innebära investeringar i lagringsbehållare, omrörare och en gödseltankvagn eller ett matarslangsystem med tillhörande spridningsaggregat - Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med lagringskapacitet över lagkrav för stallgödsel - Ett nytt stall med tak över gödselbrunn - N-sensor - Strukturkalkning - Dränering
Bara naturlig försurning	Minskad ammoniakavgång	- Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med tak över gödselbrunn - Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med flytgödselhantering, vilket kan innebära investeringar i lagringsbehållare, omrörare och en gödseltankvagn eller ett matarslangsystem med tillhörande spridningsaggregat - Rening av frånluft

Miljömål	Önskad positiv effekt	Exempel på investeringar som kan ge positiv effekt
Giftfri miljö	Minskad risk för utsläpp av skadliga ämnen till mark, luft och vatten. Minskad risk för hälsa och miljö vid användning av växtskyddsmedel	- Tunnelodling - System för cirkulerande vatten och rening i växthus - Investeringar i företag med ekologisk produktion - Investeringar som är en del i omställning till ekologisk produktion - Utrustning och installationer som minskar risk för oavsiktlig spridning av växtskyddsmedel (exempelvis hårdgjord yta med uppsamlingstank, preparatpåfyllare och sköljvattentank till spruta)
Ingen övergödning	Minskad ammoniakavgång, Minskat kväve- och/eller fosforläckage	- Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med flytgödselhantering, vilket kan innebära investeringar i lagringsbehållare, omrörare och en gödseltankvagn eller ett matarslangsystem med tillhörande spridningsaggregat - Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med tak över gödselbrunn - N-sensor - System för vattenrecirkulering och rening i växthus - Strukturkalkning - Dränering
Ett rikt odlingslandskap	Ökad areal betesmarker som betas. Bevara och förstärka flora och fauna. Bevarad kulturmiljö	- Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar avsedda för djur som kommer att hållas på bete - Investeringar för biodling - Särskilt anpassad utformning av nya byggnader med hänsyn till kulturmiljön - GPS-övervakning av betesdjur på svårtillgängliga platser
Bidrar till energieffektivitet	Energibesparing	- Energikartläggning eller motsvarande har gjorts - Investeringar i byggnader, anläggningar och maskiner med fokus på energieffektivitet - Ett nytt växthus eller stall med isolering t.ex. energivävar i växthus - Ett nytt växthus eller stall med värmeväxlare t.ex. luftvärmepump, värmeåtervinning, frikyla
Bidrar till djurvälstånd	Minskad skaderisk och ökat välbefinnande för djuren	- Ny skonsammare golvbeläggning i befintliga djurstallar - Ny inredning/utrustning i djurstallar med fokus på djurvälstånd (utöver lagkrav)

Målen för kulturmiljöarbetet

Det statliga kulturmiljöarbetet ska främja:

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen

<https://www.raa.se/samhallsutveckling/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/forsta-fragan-vad-ar-kulturmiljo/>

Mål för friluftslivet

Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att med bland annat allemansrätten som grund stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv.

1. Tillgänglig natur för alla

Naturen ska vara tillgänglig för alla. Det innebär att möjligheten att vistas i och njuta av natur- och kulturlandskapet är stor och människors olika behov är tillgodosedda. Områden med god tillgänglighet finns utpekade, är kända och uppskattade och förvaltas långsiktigt. Tillgänglighet har hög prioritet inom planering, information och förvaltning av natur- och kulturlandskapet samt andra områden av betydelse för friluftslivet.

2. Starkt engagemang och samverkan

Ett starkt engagemang och samverkan där personligt och ideellt engagemang står i centrum. Organisationerna bör i högre grad än i dag samverka. Ökad samverkan kan bidra till att fler människor ägnar sig oftare åt friluftsliv. Det bör även finnas etablerade strukturer för dialog och samordning av friluftslivet lokalt, regionalt och nationellt.

3. Allemansrätten

Allemansrätten är grunden för friluftslivet. Det innebär att allemansrätten värnas och allmänhet, markägare, föreningar och företag har god kunskap om allemansrätten.

4. Tillgång till natur för friluftsliv

Det finns tillgång till natur för friluftslivet. Det innebär att samhällsplanering och markanvändning tar hänsyn till friluftslivets behov av tillgång till attraktiva natur- och kulturlandskap.

5. Attraktiv tätortsnära natur

Det finns attraktiv tätortsnära natur för friluftslivet. Det innebär att befolkningen har tillgång till grönområden och ett tätortsnära landskap med höga frilufts-, natur- och kulturmiljövärden.

6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling

Att bidra till en hållbar landsbygdsutveckling och regional tillväxt i alla delar av landet. Detta bör innebära att friluftsliv samt natur- och kulturturism bidrar till att stärka den lokala och regionala attraktiviteten och medverkar till en stark och hållbar utveckling och regional tillväxt. Natur- och kulturturism bör uppmärksammas och prioriteras som strategiska verksamheter inom besöksnäringen. Upplevelserna bör kännetecknas av hållbarhet, kvalitet, värdeskapande, tillgänglighet och säkerhet.

7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet

Att skyddade områden är en resurs för friluftslivet. Det innebär att skyddade områden med värden för friluftslivet skapar goda förutsättningar för utevistelse genom förvaltning och skötsel som främjar friluftsliv och rekreation.

8. Ett rikt friluftsliv i skolan

Ett rikt friluftsliv i skolan. Det innebär att förskolor, förskoleklasser, grundskolor och motsvarande skolformer samt fritidshem bedriver friluftslivsverksamhet och undervisning om förutsättningar för en god miljö och hållbar utveckling i enlighet med verksamheternas styrdokument. Barn och elever bör ges goda möjligheter att vistas utomhus.

9. Friluftsliv för god folkhälsa

Att skapa goda förutsättningar för att människor kan vara regelbundet fysiskt aktiva i natur- och kulturlandskapet. Det innebär att evidensbaserade kunskaper om insatser som skapar förutsättningar för friluftsliv och främjar hälsa sammanställs och sprids till kommuner, landsting, ideella organisationer och andra berörda aktörer.

10. God kunskap om friluftslivet

Det finns god kunskap om friluftslivet. Det innebär att det finns etablerad forskning och statistikinsamling kring friluftsliv som utgår från ämnesfältets bredd och mångvetenskapliga karaktär, är långsiktig över tiden och bygger på behoven hos friluftslivets aktörer. Myndigheter, organisationer, kommuner, markägare och företag bör ha god kunskap och kompetens i frågor om friluftsliv, landskapets utformning, hållbart nyttjande och natur- och kulturturism.

<http://www.naturvardsverket.se/Friluftsmalen/>